

L.p.	Nazwa Instytucji	Część dokumentu	Strona	Uwaga	Uzasadnienie	Rozstrzygnięcie
1.	Biuro Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97 do 100	Opis priorytetu pomija interes administracji rządowej odpowiedzialnej w Polsce za gospodarkę wodną, a projekty z tego obszaru w faktycznie zostały zmarginalizowane (poza małą retencją)	<p>W opisie obszarów wsparcia przewiduje się inwestycje w zakresie gospodarki wodnej jednak uczynione zastrzeżenie dotyczące zgodności tych inwestycji z RDW powoduje sprzeczność z opisem celu, w którym ograniczono ochronę przed kataklizmami (powodziami) tylko do obszarów miejskich. Konieczne jest uspojnienie, tak by można realizować inwestycje w ujęciu zlewniowym. Inwestycje przeciwpowodziowe (szczególnie te dotyczące terenów miejskich) są kosztowne. Nieporozumieniem jest więc ograniczenie, że nie przewiduje się w tym priorytecie dużych projektów. Zamierzenie autorów tej części dokumentu sprowadza się zatem do rozproszenia działań i realizacji inwestycji czy przedsięwzięć o ograniczonej skuteczności (lokalnej a nie zlewniowej).</p> <p>Potwierdzeniem też tego uzasadnienia jest lista wskaźników, która skupia się tylko na zbiornikach małej retencji</p> <p>Przewidziana kwota środków na ten priorytet pomija rozpoczęte w tych obszarach programy i projekty i jest niewystarczająca na podstawowe nawet działania, które mogą lub powinny być sfinansowane w ramach priorytetu 5.2</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wprowadzone zastrzeżenie ma na celu uniknięcie problemów jakie występują w realizacji takich projektów w POIiS 2007-2013. Zgodność inwestycji wodnych z RDW nie powoduje sprzeczności z opisem celu Programu. Program uwzględnia dostosowanie w tym zakresie prawa krajowego do unijnego, które jest w toku i podlega bieżącym konsultacjom z Komisją Europejską. Brak listy dużych projektów w tym obszarze wynika z informacji otrzymanych od Ministerstwa Środowiska: resort nie zgłosił inwestycji do umieszczenia na liście dużych projektów, co wynika z braku formalnych podstaw do zgłaszania propozycji projektów. Inwestycje w infrastrukturę hydrotechniczną powinny przed objęciem ich wsparciem w ramach Priorytetu Inwestycyjnego (dalej: P.I.) 5.2 zostać ocenione w ramach Masterplanów dla dorzeczy Wisły i Odry.</p>

2.	Biuro Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry	Plan finansowy programu	149 do 150	W II osi priorytetowej przeznaczono bardzo niską kwotę na wszystkie zadania, w tym również na zadania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Jest to kwota stanowczo zbyt niska na zrealizowanie nawet podstawowych przedsięwzięć gospodarki wodnej, nie wspominając o pozostałych celach czy obszarach wsparcia tej osi.	Inwestycje przeciwpowodziowe realizowane w ramach zlewni (co jest wymogiem RDW) będą opiewały na kwoty przekraczające steki mln zł. Z uwzględnieniem Programów, które są w realizacji lub przygotowaniu (Program dla Odry - 2006 - przyjęty ustawą Sejmu w 2001 r, Program dla Górnej Wisły itd), alokowane w PO IiŚ kwoty nie są wystarczające nawet na okrojony zakres zadań. Złożoność aplikowania o środki FS powinna systemowo warunkować finansowanie przede wszystkim dużych projektów, w przypadku gospodarki wodnej, kompleksowo rozwiązujących problemy w ramach zlewni czy jej części, co nie jest zapewnione.	Uwaga częściowo uwzględniona. Rozważane jest zwiększenie alokacji na PI.5.2.
3.	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	99	4) W ramach celu tematycznego 5.2 proponujemy, aby zasady wyboru projektów wpisać takie, jak w celu tematycznym 4.5, a mianowicie, że „tryb pozakonkursowy przeznaczony jest dla miast posiadających Strategię ZIT” –	Uwzględnienie tego typu możliwości będzie zachęcać gminy tworzące obszary funkcjonalne do realizacji wspólnych projektów, które w przypadku braku tego typu zachęty mogłyby zrezygnować z realizacji projektów nakierowanych na poprawę bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałaniu suszy;	Uwaga nieuwzględniona. ZIT-y nie będą obejmowały swoim zakresem kwestii związanych z ochroną przeciwpowodziową.
4.	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	103	2) Wnioskujemy o uwzględnienie m.in. w priorytetach: 4.3, 4.5, 5.2, 6.2 - w ramach potencjalnych beneficjentów odpowiednich form tworzących obszary funkcjonalne (w przypadku Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego zostało wybrane minimum zarządzania po stronie WrOF i podpisano porozumienie celem realizacji wymagań dotyczących zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa; toteż mając na uwadze powyższe oraz fakt, że gminy tworzące ZIT WrOF będą chciały razem realizować projekty, np. wodno-kanalizacyjne, ZIT WrOF powinien zostać uwzględniony w liście beneficjentów).	W przypadku Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego został wybrany wariant minimum zarządzania. 9 lipca br. zostało podpisane porozumienie celem realizacji wymagań dotyczących zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa; toteż mając na uwadze powyższe oraz fakt, że gminy tworzące ZIT WrOF będą chciały razem realizować projekty, np. wodno-kanalizacyjne, ZIT WrOF powinien zostać uwzględniony w liście beneficjentów POIŚ 2014-2020.	Uwaga nieuwzględniona w zakresie P.I. 5.2 i 6.2 Powyższe obszary nie wchodzi w zakres ZIT.

5.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97	Tabela – Wskaźnik rezultatu Dodać wskaźnik nr 2- lp. 2- Liczba zweryfikowanych pod względem wymogów prawnych oraz środowiskowych kompletnych dokumentacji technicznych dla budowy dużych zbiorników retencyjnych - Szt. (komplet dokumentacji)- 0- 2014 - Wartość docelowa dla 2023 r do ustalenia w toku ewaluacji - MRR - rocznie	W nawiązaniu do wcześniejszych uwag, m.in. dotyczących realizacji dużych projektów, proponujemy wprowadzenie wskaźnika umożliwiającego ewaluację procesu weryfikacji dużych projektów gospodarki wodnej, pod kątem ich realizacji w zgodzie z obowiązującymi procedurami środowiskowymi.	Uwaga nieuwzględniona. Tworzenie kompletnych dokumentacji technicznych dla projektów nie jest celem Programu, więc tego typu wskaźnik nie byłby reprezentatywny dla priorytetu inwestycyjnego. Co więcej, wskazywanie MRR jako organu odpowiedzialnego za oszacowanie wartości tego wskaźnika jest nieuzasadnione. Za stworzenie dokumentów strategicznych w tym obszarze, w których powinny być ujęte wszystkie zbiorniki retencyjne odpowiada MŚ/KZGW.
6.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	99	W części: „Planowane wykorzystanie dużych projektów zdanie: Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.” zamienić na: W ramach priorytetu inwestycyjnego przewiduje się realizację dużych projektów, które w znaczący sposób przyczynią się do osiągnięcia celów szczegółowych tego priorytetu.	Uwaga jak wyżej. Ponadto, obecnie KZGW realizuje tzw. Master plany, dokumenty na okres przejściowy mające funkcjonować do zaktualizowania Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW). W Master planach, a następnie w PGW mają znaleźć się inwestycje w obszarze gospodarki wodnej, których potrzeba realizacji zostanie głęboko i rzetelnie uzasadniona nadrzędnym interesem społecznym, zgodnie z wymogami Ramowej Dyrektywy wodnej i tzw. Dyrektywy powodziowej. Zapis „Nie przewiduje się realizacji dużych projektów” może zamykać drogę realizacji niezbędnych inwestycji realizujących cele priorytetu, głównie wzmocnienia odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu oraz zwiększenia możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym (głównie powodziom i suszom). Należy zwrócić uwagę że ilość zretencjonowanej wody w dużych zbiornikach wynosi jedynie ok. 6 % objętości średniego rocznego odpływu z wielolecia (przy potencjalnej możliwości ok. 15%), co i tak stanowi ponad 4 mld m ³ , w porównaniu z ok 0,7 mld m ³ w ponad 30 tyś. obiektów małej retencji wodnej.	Uwaga częściowo uwzględniona. Ze względu na toczące się prace nad kształtem dokumentów strategicznych, tj. Masterplanów dla dorzeczy Wisły i Odry, nie można na obecnym etapie wskazać dużych projektów. Będzie to możliwe dopiero po przyjęciu Masterplanów. Zapis w Programie został zmodyfikowany zgodnie z uwagą resortu środowiska.

7.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	<p>W części: „Przewiduje się wsparcie następujących obszarów: ...” po zdaniu: „-projekty z zakresu małej retencji realizowane na obszarze więcej niż jednego województwa;” dopisać: - projekty z zakresu dużej retencji w tym uwzględnienie ich w dokumentach strategicznych przygotowywanych w celu wypełnienia wymogów Ramowej Dyrektywy wodnej (RDW) i tzw. Dyrektywy powodziowej.;</p>	<p>Wsparcie jedynie projektów małej retencji nie zapewni pełnej realizacji nadrzędnego celu Białej Księgi, jakim jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Jak zauważają autorzy Projektu (str.17-18): „Kolejnym problemem jest niewystarczająca wielkość zasobów zmagazynowanych w sztucznych zbiornikach wodnych. Łączna objętość zmagazynowanej wody w istniejących zbiornikach retencyjnych w Polsce wynosi nieco ponad 4 mld m³, co stanowi około 6% objętości średniego rocznego odpływu z wielolecia. Istnieje więc realna potrzeba budowy urządzeń wodnych, które pozwoliłyby na zwiększenie ilości retencjonowanych zasobów wody, tak aby łagodzić skutki zmian klimatu objawiające się suszami oraz powodziąmi”. Dopisanie wsparcia obszaru j.w. zapewni efektywne zwiększenie odporności Państwa na zamiany klimatyczne, a przestrzeganie obowiązujących procedur środowiskowych w planowaniu i przygotowaniu procesu inwestycyjnego zapewni zgodność z prawodawstwem europejskim tj. wypełnienia wymogów Ramowej Dyrektywy wodnej i tzw. Dyrektywy powodziowej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Możliwość realizacji projektów z zakresu dużej retencji wpisuje się w obszar wskazany w programie jako: "działania dotyczące budowy lub modernizacji urządzeń wodnych – pod warunkiem zapewnienia pełnej godności inwestycji z wymogami prawa UE, w tym uwzględnieniem ich w dokumentach strategicznych przygotowywanych w celu wypełnienia wymogów Ramowej Dyrektywy wodnej (RDW) i tzw. Dyrektywy powodziowej".</p>
----	--	--	----	--	---	--

8.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Załączniki	211	W części:11.2. Wykaz dużych projektów W części:3. Sektor gospodarka wodna Budowa zbiornika wodnego Dukla na Jasiołce Budowa zbiornika wodnego Rudawka Rymanowska na Wisłoku Budowa zbiornika wodnego Kąty-Myscowa na Wisłoce	Zadania zostały zgłoszone przez RZGW w Krakowie do umieszczenia w Masterplanie dla dorzecza Wisły, dokumentu na okres przejściowy mającego funkcjonować do zaktualizowania Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (PGW). Do tej pory zadania realizowane były w ramach rządowego Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły. Projekty, których potrzeba realizacji zostanie głęboko i rzetelnie uzasadniona nadrzędnym interesem społecznym, zgodnie z wymogami Ramowej Dyrektywy wodnej i tzw. Dyrektywy powodziowej, po umieszczeniu w dokumentach strategicznych (Master plany, PGW) i przeprowadzeniu niezbędnych procedur środowiskowych realizowałyby cel główny Programu tj.: adaptacji do zmian klimatu oraz efektywnego korzystania z zasobów, wzmocnieniu odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększeniu możliwości zapobiegania klęskom żywiołowym i reagowania na nie. Zadania, ochraniając przed powodzią doliny Wisłoka i Wisłoki w tym miasta Jasło i Krosno, zwiększały by pewność zaopatrzenia w wodę ludności, przemysłu i rolnictwa regionu oraz wspomnianych aglomeracji.	Uwaga nieuwzględniona. Ministerstwo Środowiska nie zgłosiło inwestycji do umieszczenia na liście dużych projektów, co wynika z braku formalnych podstaw do zgłaszania propozycji projektów. Inwestycje w infrastrukturę hydrotechniczną powinny przed objęciem ich wsparciem w ramach PI 5.2 zostać ocenione w ramach Masterplanów dla dorzeczy Wisły i Odry.
9.	Agencja Mienia Wojskowego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	Akapit Potencjalni beneficjenci oraz grupy docelowe uzupełnić o kategorię beneficjentów jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej oraz dla których jest on organem założycielskim lub organem nadzorczym.	Jak w uzasadnieniu poprzednim.	Uwaga nieuwzględniona. W akapicie Potencjalni beneficjenci oraz grupy docelowe wskazano już, że w ramach PI wsparcie przewidziane jest dla m.in. administracji rządowej oraz podległych jej organów i jednostek organizacyjnych.

10.	Agencja Mienia Wojskowego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	<p>Zdanie Przewiduje się wsparcie w szczególności następujących obszarów: uzupełnić o tiret</p> <p>- racjonalizacja odpadami i substancjami niebezpiecznymi powstającymi w skutek działalności wojska</p>	<p>W skutek dawnej i obecnej działalności sił zbrojnych wytwarzane zostają duże ilości odpadów i substancji niebezpiecznych, takich jak dodatki do paliw, zbędne środki bojowe, miny, wyposażenie itp. Ich utylizacja jest niezwykle kosztowna. Wsparcie procesów utylizacji powojkowych odpadów i substancji niebezpiecznych funduszami strukturalnymi umożliwi szybsze osiągnięcie optymalnego poziomu bezpieczeństwa ekologicznego i materialnego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Priorytet Inwestycyjny 6.1 dedykowany jest działaniom pozwalającym przede wszystkim zrealizować zobowiązania unijne w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.</p>
11.	Agencja Mienia Wojskowego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106	<p>Zdanie W ramach osi priorytetowej będą realizowane zadania związane z ograniczaniem zanieczyszczeń generowanych przez przemysł, w szczególności przez instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego uzupełnić o treść oraz z rekultywacją skażonych terenów poprzemysłowych i powojkowych.</p>	<p>Tereny intensywnie i długotrwale wykorzystywane do celów wojskowych, przemysłowych wymagają podjęcia szeregu działań naprawczych. Program OP IiŚ „Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi” a może stworzyć szansę rekultywacji najsilniej przekształconych i zdegradowanych obszarów oraz przywrócenia im równowagi przyrodniczej. Na terenach zarządzanych obecnie przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, Ministerstwa Obrony Narodowej lub Agencji Mienia Wojskowego lokalizowane były w przeszłości poligony wojskowe i inne obiekty aktywnie wykorzystywane przez siły zbrojne. Obiekty te bywają wyłączone z użytkowania z powodu silnej degradacji środowiska przyrodniczego oraz możliwych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi. Tereny popoligonowe i powojkowe wymagają kompleksowych działań rekultywacyjnych i renaturalizacyjnych, przywracających im funkcje przyrodnicze i użytkowe. Przeprowadzenie takich działań, w dłuższej perspektywie, umożliwi wdrażanie różnorodnych form zagospodarowania obiektów powojkowych (np. użytkowanie rekreacyjne, edukacyjne, zabudowa, przemysł, usługi itp.),</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Priorytet Inwestycyjny 6.5 odnosi się do poprawy środowiska miejskiego, a wskazane w propozycji działania nie są bezpośredniego powiązane z wymiarem miejskim.</p>

12.	Główny Urząd Geodezji i Kartografii	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	<p>Proponuję w opisie działań nakierowanych na zwiększenie możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym po słowach: Odbywać się to będzie zarówno poprzez opracowanie odpowiednich dokumentów strategicznych i planistycznych jak i działania techniczne dodać aktualne dane przestrzenne. Cały akapit zyskuje brzmienie: „W ramach osi priorytetowej będą realizowane także działania nakierowane na zwiększenie możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym, na które Polska jest szczególnie narażona tzn. powodzi oraz suszy i reagowaniu na nie. Odbywać się to będzie zarówno poprzez opracowanie odpowiednich dokumentów strategicznych i planistycznych jak i działania techniczne oparte o aktualne dane przestrzenne”.</p>	<p>Rola infrastruktury informacji przestrzennej jest znacząca, gdyż jak wskazują liczne badania przeprowadzone na poziomie unijnym jak i krajowym oraz zebrane doświadczenia z dotychczas wdrożonych projektów kluczowych zarówno na szczeblu centralnym, jak i samorządowym (regionalnym i lokalnym), potwierdzone zrealizowanymi projektami w ponad 70 jednostkach samorządowych w Polsce, ponad 80% decyzji podejmowanych na wszystkich szczeblach zarządzania w administracji publicznej ma związek z przestrzenią geograficzną lub z tą przestrzenią jest powiązana. Racjonalne korzystanie z przestrzeni wiąże się z koniecznością posiadania kompleksowej i jednocześnie dostatecznie szczegółowej wiedzy o tej przestrzeni, znajdujących się w niej obiektach przyrodniczych i antropogenicznych oraz ich relacjach i procesach. Wiedza oparta o aktualne dane przestrzenne jest niezbędna dla osiągnięcia jak największego stopnia efektywności dla inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Opis działań w P.I. 5.2 został zmodyfikowany.</p>
-----	-------------------------------------	--	----	---	--	---

13.	Wodociąg Marecki	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102, 103	brak jest wskazania systemów odprowadzania wód opadowych jako działania uzupełniającego dla ograniczenia ładunku zanieczyszczeń odprowadzanego do wód powierzchniowych (obok osadów ściekowych czy przy kompleksowych projektach działań w zakresie pozyskiwania i dystrybucji wody pitnej)	W miastach, wobec postępującego utwardzania powierzchni dróg, jakość wód opadowych skłania ku ich podczyszczeniu przed wprowadzeniem do środowiska; niezbędna jest budowa systemu zbierania wód opadowych celem doprowadzenia do urządzeń podczyszczających przed odprowadzeniem. Jednocześnie po wybudowaniu systemu kanalizacji sanitarnej, przy braku kanalizacji opadowej, negatywnym zjawiskiem w Markach jest odprowadzanie wód opadowych z terenu posesji do kanałów sanitarnych oraz obserwowana infiltracja wód opadowych z powierzchni ulic poprzez włazy studzienek kanalizacyjnych, co zwiększa obciążenie hydrauliczne oczyszczalni ścieków bez znaczącego obciążenia ładunkiem.	Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.
-----	------------------	--	----------	---	---	--

14.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	150	<p>W II osi priorytetowej przeznaczono kwotę 270 925 226 €, tj. ok. 1mld 150 tys. zł., na wszystkie zadania, w tym na zadania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Uważamy, że jest to kwota stanowczo zbyt niska.</p>	<p>Dla potwierdzenia powyższego przytaczam następujące porównanie. Inwestycje przeciwpowodziowe realizowane w ramach I etapu Programu Żuławskiego 2030, czyli etapu do 2015 r., wg podpisanych umów, opiewają na kwotę ok. 600 mln zł. Są to w większości inwestycje polegające na niezbędnych remontach obiektów koniecznych do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców Żuław (obszar Żuław to ok. 0,5% powierzchni kraju). Program Żuławski – 2030, zakłada dwa kolejne etapy, przy czym kwota planowana na kolejną perspektywę finansową, do roku 2020, wynosi ok. 1 mld zł. Są to także działania polegające na remontach istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej. RZGW w Gdańsku planował realizację jeszcze innych projektów z tej osi takich jak odbudowa flotylii łodźniczych niezbędnych do przeciwdziałania powodziom zatorowym oraz projektu związanego z bezpieczeństwem przeciwpowodziowym na Wiśle, dotyczącym odbudowy ostróg. Nadmienić należy, że z posiadanych informacji, także i inne RZGW (jest ich w sumie 7) oraz Zarządy Melioracji i Urzędzeń Wodnych (17) planowały inwestycje z tego obszaru. Unia Europejska kładzie nacisk na inwestycje związane z przeciwdziałaniem skutkom zmian klimatu. Niezrozumiałe jest więc zaplanowanie tak niskiej kwoty na ten cel.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Rozważane jest zwiększenie alokacji na PI.5.2.</p>
-----	---	--	-----	---	---	--

15.	Rejonowy Zarząd Infrastruktury w Gdyni	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106	Czy istnieje możliwość włączenia państwowych jednostek budżetowych jako beneficjentów ubiegających się o dofinansowanie z funduszy unijnych w ramach priorytetu I,II oraz VI.Prośba o wyspecyfikowanie czy w ramach beneficjenta: administracja rządowa oraz podległe jej organy i jednostki organizacyjne - mieszczą się jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej.	Głównymi beneficjentami POIiŚ 2014-2020 są podmioty publiczne (w tym jednostki samorządu terytorialnego) oraz podmioty prywatne. Brak jest natomiast jednoznacznego wskazania na beneficjenta jakim są państwowe jednostki budżetowe (pjb), co wyklucza pjb z możliwości pozyskania funduszy unijnych w ramach opracowanych priorytetów.W związku z tym, że Program /.../ znajduje się obecnie w fazie projektowej wystąpiono z wyżej wskazanymi zapytaniami i uwagami.	Szczegółowy katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.
16.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	108	Niejasno sformułowana linia demarkacyjna, w szczególności dot. priorytetu inwestycyjnego 5.2, 6.1, 6.5. Nie wskazano jaki jest podział pomiędzy RPO a PO IiŚ dla zadań dot. wód opadowych i roztopowych. W zakresie gospodarki odpadami wprowadzono warunek, iż wsparcie uzyskają inwestycje uwzględnione w planach inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi zatwierdzonymi przez ministra Środowiska. Jaka będzie procedura zatwierdzania przedmiotowych planów ?	-	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaloną z samorządami województw linią demarkacyjną działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych są przewidziane do realizacji wyłącznie na poziomie krajowym. Pierwsza część uwagi stała się jednak bezprzedmiotowa, gdyż zapisy dotyczące linii demarkacyjnej zostały usunięte z treści PO. Odnośnie planów inwestycyjnych w gospodarce odpadami informujemy, że Ministerstwo Środowiska obecnie opracowuje wytyczne dla urzędów marszałkowskich dotyczące ich przygotowania. Tryb zatwierdzania planów zostanie przyjęty po zakończeniu procesu konsultacji pomiędzy resortem środowiska a władzami regionalnymi w zakresie gospodarki odpadami.

17.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97-98	Proponowany zapis: Przewiduje się wsparcie następujących obszarów - projekty retencjonowania i gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi- działania nakierowane na zwiększenie naturalnej retencji dolin rzecznych, zapobieganie suszy i zmniejszenie emisji z przesuszonych torfowisk, rozwój form małej i dużej retencji, prawidłowe utrzymanie rzek i potoków górskich, renaturyzacja przekształconych cieków i ich obszarów zalewowych, obszarów wodno-błotnych, prowadzenie odpowiedniej gospodarki leśnej.	Program winien uwzględniać szeroki wachlarz działań z zakresu retencjonowania wód opadowych i roztopowych, aby możliwa była realizacja również kompleksowych projektów wykorzystujących różnorodne dostępne metody retencjonowania wód w celu osiągnięcia jak najlepszych efektów.	Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.
18.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Proponowany zapis: Przewiduje się wsparcie następujących obszarów - prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na temat zmian klimatu i adaptacji do nich dla szerokiego grona odbiorców wraz z budową niezbędnej infrastruktury.	Istnieje potrzeba budowy lub przebudowy ośrodków edukacji w celu prowadzenia aktywnej, atrakcyjnej dla odbiorców w różnym wieku i szeroko zakrojonej edukacji na temat zmian klimatu i adaptacji do nich.	Uwaga nieuwzględniona. W Programie w ramach CT5 przewidziano wsparcie w zakresie " prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na temat zmian klimatu i adaptacji do nich dla szerokiego grona odbiorców". Ponadto, w ramach CT6 zaplanowano wsparcie w zakresie " doposażania ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (wyłącznie podlegające Parkom Narodowym)". Zgodnie z ustaloną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, działania w zakresie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) mogą być realizowane w ramach RPO.

19.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100-101	Proponowany zapis: Projekty dot. budowy instalacji odzysku, w tym recyklingu, poszczególnych rodzajów odpadów, które obejmą swoim zasięgiem więcej niż jedno województwo (źródło odpadów).	Krajowy system gospodarowania odpadami wymaga dalszej rozbudowy, w szczególności w zakresie instalacji do odzysku i recyklingu wyselekcjonowanych odpadów komunalnych. Uszczelnienie systemu oraz rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów spowoduje dopływ dodatkowego strumienia surowców do obecnie funkcjonujących instalacji odzysku i recyklingu. Ponadto, w niektórych regionach w sposób selektywny zbierane będą „nowe” (dotąd nie zbierane selektywnie) rodzaje odpadów komunalnych, w tym odpady niebezpieczne.	Uwaga częściowo uwzględniona. W Programie planowane jest wsparcie dla <u>kompleksowych inwestycji w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi</u> realizowanych w tych regionach gospodarki odpadami, w których uwzględniono komponent dotyczący termicznego przekształcania odpadów (instalacje już istniejące lub planowane do realizacji), <u>zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami</u> na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych. Ponadto, działania w zakresie gospodarki odpadami mogą być realizowane w ramach RPO (w regionach gospodarki odpadami, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów). Opis działań w PI 6.1 został jednak doprecyzowany.
20.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102	Przewiduje się wsparcie następujących obszarów:- kompleksowych działań z zakresu ochrony wód powierzchniowych, w szczególności jezior, w tym: budowa i rozbudowa zbiorczych i indywidualnych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wód jezior w zlewniach i poprawy jakości wód, wspieranie dobrych, przyjaznych środowisku praktyk w rolnictwie.	Dobry stan ekologiczny jezior ma zasadnicze znaczenie dla zachowania jak największych zasobów wód o najwyższej jakości. Z uwagi na zdiagnozowane problemy związane ze złym stanem wód jezior, istnieje pilna potrzeba podjęcia działań służących ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do wód oraz ograniczenia nadmiernej / przyśpieszonej eutrofizacji wód jezior. W wyniku podjętej współpracy w województwach Polski Północnej, opracowana została koncepcja pn. Program Ochrony Jezior Polski Północnej. Realizacja wskazanych w Programie zadań przyczyni się do osiągnięcia celów środowiskowych wynikających m.in. z Ramowej Dyrektywy Wodnej.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach PI 6.2 prowadzone będą działania związane z wypełnieniem zobowiązań akcesyjnych związanych z ograniczaniem zanieczyszczeń ze ścieków komunalnych (odbywać się to będzie poprzez rozbudowę infrastruktury komunalnej w aglomeracjach powyżej 10 tys. RLM. Aglomeracje z przedziału 2-10 tys. RLM zostały uwzględnione w RPO). Działania związane z sektorem rolnictwa powinny być uwzględnione w ramach "Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020".

21.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	105	<p>Proponowany zapis: Przewiduje się wsparcie następujących obszarów - budowa i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (dotyczących obszarów Natura 2000 lub Parków Narodowych); - prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów, w tym z zakresu ochrony ekosystemów Morza Bałtyckiego i jego strefy przybrzeżnej.</p>	<p>Istnieje potrzeba budowy lub przebudowy ośrodków edukacji ekologicznej w celu prowadzenia aktywnej, atrakcyjnej dla odbiorców w różnym wieku i szeroko zakrojonej edukacji ekologicznej. Ośrodki powinny być zlokalizowane na obszarach PN , dużych aglomeracji lub miejsc atrakcyjnych turystycznie na obszarach Natura 2000 lub w ich pobliżu. Ponadto, szczególnym wsparciem winny być objęte działania z zakresu ochrony ekosystemów Morza Bałtyckiego i jego strefy przybrzeżnej, co nie łączy się z działalnością Parków Narodowych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W Programie przewidziano wsparcie w zakresie "doposażanie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (wyłącznie podlegające Parkom Narodowym)". Zgodnie z ustaloną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, działania w zakresie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) mogą być realizowane w ramach RPO.</p>
22.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104	<p>Proponowany zapis: Przewiduje się wsparcie następujących obszarów - kompleksowe działania z zakresu ochrony wód i ekosystemów od wód zależnych, w szczególności jezior, w tym: tworzenie planów ochrony jezior, rekultywacja jezior, ograniczenie nielegalnej zabudowy wokół jezior, urządzenia i zagospodarowanie terenów wokół rzek, jezior i zbiorników wodnych w celu ograniczenia wpływu powierzchniowego i antropopresji, działania w zlewni bezpośredniej jezior mające na celu ochronę ekosystemów jezior, kontrola presji turystycznej, edukacja ekologiczna.</p>	<p>Z uwagi na zdiagnozowane problemy związane ze złym stanem wód jezior oraz degradacją ekosystemów od wód zależnych, istnieje pilna potrzeba podjęcia działań służących ograniczeniu nadmiernej / przyśpieszonej eutrofizacji wód jezior oraz poprawie zasobów naturalnych ekosystemów wodnych. W wyniku podjętej współpracy w województwach Polski Północnej, opracowana została koncepcja pn. Program Ochrony Jezior Polski Północnej. Realizacja wskazanych w Programie zadań przyczyni się do osiągnięcia celów środowiskowych, w tym ochrony i przywrócenia różnorodności biologicznej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów. Trzeba jednak pamiętać, że wsparcie nie jest dedykowane konkretnym typom ekosystemów- projekty dotyczące gatunków i siedlisk związanych z jeziorami również będą mogły ubiegać się o wsparcie.</p>

23.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	Plan finansowy programu	150	Propozycja zwiększenia wysokości alokacji przypadającej na realizację 5 Celu tematycznego Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem z 230 mln euro do poziomu co najmniej 650 mln euro.	Potrzeby związane z realizacją zadań wpisujących się w 5 cel tematyczny znacznie przekraczają zaproponowaną planie finansowym kwotę. W samym województwie pomorskim II etap realizacji Programu Kompleksowego zabezpieczenia Żuław szacowany jest na co najmniej 800 mln zł. System odprowadzenia wód opadowych w ramach programu ochrony wód Zatoki Gdańskiej to koszt co najmniej 270 mln zł.	Uwaga częściowo uwzględniona. Rozważane jest zwiększenie alokacji na PI.5.2.
24.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Koordynacja z innymi funduszami i instrumentami	170	W akapicie drugim dot. programów przyrody proponujemy dodatkowo zapisać: Programy priorytetowe dotyczące m.in. gospodarki wodnej, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, edukacji ekologicznej, ochrony atmosfery finansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (zgodnie z dokumentem: Wspólna Strategia działania Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013–2016 z perspektywą do roku 2020);	Zgodnie z dokumentem: Wspólna Strategia działania Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013–2016 z perspektywą do roku 2020	Uwaga częściowo uwzględniona. W kolejnej wersji POIiŚ zapis zostanie uogólniony, wskazana zostanie kategoria programów priorytetowych (zapis będzie brzmiał: <i>Programy priorytetowe NFOŚiGW oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej</i>).

25.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Koordynacja z innymi funduszami i instrumentami	170	W akapicie drugim dot. programów przyrody proponujemy dodatkowo zapisać: Programy priorytetowe dotyczące m.in. gospodarki wodnej, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, edukacji ekologicznej, ochrony atmosfery finansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (zgodnie z dokumentem: Wspólna Strategia działania Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013–2016 z perspektywą do roku 2020);	Zgodnie z dokumentem: Wspólna Strategia działania Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013–2016 z perspektywą do roku 2020	Uwaga częściowo uwzględniona. W kolejnej wersji POliŚ zapis zostanie uogólniony, wskazana zostanie kategoria programów priorytetowych (zapis będzie brzmiał: <i>Programy priorytetowe NFOŚiGW oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej</i>).
26.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	100	Wartość docelowa dla obiektów małej retencji 2 500 000 m ³ wydaje się zbyt niska	Wartość docelowa dla obiektów małej retencji 2 500 000 m ³ wydaje się zbyt niska w odniesieniu do zakresów wojewódzkich programów małej retencji	Uwaga nieuwzględniona. Brak konkretnej propozycji modyfikacji zapisu. Ponadto działania w zakresie małej retencji będą realizowane również w ramach RPO. Wartość docelowa została oszacowana na podstawie zapotrzebowania zgłoszonego przez potencjalnych beneficjentów.

27.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	99	Zasady wyboru projektów do dofinansowania - nieprecyzyjne określenie projektów, którym dofinansowanie będzie udzielane w trybie pozakonkursowym	Ponieważ priorytet 5.2 nie przewiduje realizacji dużych projektów, nie powinno dokonywać się naboru w trybie pozakonkursowym	Uwaga częściowo uwzględniona. Prace nad określeniem ostatecznego kształtu zasad i trybu wyboru projektów są w toku, ostatecznie zapis zostanie horyzontalnie doprecyzowany. Brak wskazania na obecnym etapie dużych projektów do realizacji (co jest wynikiem braku podstaw formalnych do ich wskazania) nie wyklucza realizacji dużych projektów w ramach PI 5.2, a tym samym wyboru projektów w trybie pozakonkursowym. Niemniej należy mieć na uwadze, że status projektu (duży bądź nie będący dużym projektem) nie determinuje trybu wyboru i możliwe jest, aby duży projekt został wyłoniony również w ramach procedury konkursowej.
28.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	99	Wątpliwości wzbudza brak przewidywania dużych projektów do realizacji	Wątpliwości wzbudza brak przewidywania dużych projektów do realizacji w aspekcie zidentyfikowanych wielkich potrzeb w sektorze gospodarki wodnej	Uwaga nieuwzględniona. Ministerstwo Środowiska nie zgłosiło inwestycji do umieszczenia na liście dużych projektów, co wynika z braku formalnych podstaw do zgłaszania propozycji projektów. Inwestycje w infrastrukturę hydrotechniczną powinny przed objęciem ich wsparciem w ramach PI 5.2 zostać ocenione w ramach Masterplanów dla dorzeczy Wisły i Odry. Zapis w Programie został zmodyfikowany zgodnie z uwagą resortu środowiska następująco: "Na obecnym etapie brak podstaw do wskazania dużych projektów". wsparciem w ramach PI 5.2 zostać ocenione w ramach Masterplanów dla dorzeczy Wisły i Odry.
29.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	W działaniach dotyczących zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi należy uwzględnić budowę lub modernizację systemów odbioru ścieków opadowych	Infrastruktura odbioru ścieków opadowych stanowi zabezpieczenie terenów miejskich przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi (ulewne deszcze)	Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.

30.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	<p>Obecne brzmienie Programu projekty z zakresu małej retencji realizowane na obszarze więcej niż jednego województwa</p> <p>Proponuje się zmienić na projekty z zakresu małej retencji realizowane na obszarze zlewni rzecznej, w tym na obszarze więcej niż jednego województwa</p>	<p>Zgodnie z RDW (Ramową dyrektywą wodną) i tzw. Dyrektywą powodziową kierunek działań powinien wynikać z podziału zlewniowego, a nie terytorialnego województw</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Zapis odnosi się jedynie do wskazania podziału interwencji pomiędzy programem krajowym i regionalnymi programami operacyjnymi (na poziomie krajowym będą realizowane projekty z zakresu małej retencji na obszarze więcej niż jednego województwa, a w RPO będą realizowane projekty z zakresu małej retencji na obszarze jednego województwa). Nie sankcjonuje natomiast żadnych odstępstw od wynikającego z unijnego acquis podejścia zlewniowego. Wszystkie realizowane inwestycje (bez względu na źródło finansowania) muszą być zgodne z prawem unijnym i krajowym.</p>
31.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97 i 100	<p>Wskaźniki rezultatu i produktu należy rozszerzyć o wskaźniki dotyczące systemów odbioru wód opadowych</p>	<p>Należy wprowadzić wskaźniki dot. długości wybudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji deszczowej</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).</p>

32.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97 i 100	Wskaźnik rezultatu pojemność obiektów małej retencji i produktu typu output pojemność obiektów małej retencji jest tożsamy, pominięto wskaźniki dotyczące budowy lub modernizacji urządzeń wodnych o charakterze liniowym (np. wały przeciwpowodziowe, zabezpieczenia brzegów) i innych urządzeń wodnych nie wpisujących się w małą retencję oraz wskaźniki dotyczące systemu odbioru wód opadowych	Należy rozszerzyć wskaźniki dotyczące budowy lub modernizacji urządzeń wodnych o charakterze liniowym (np. wały przeciwpowodziowe, zabezpieczenia brzegów) oraz o wskaźnik dotyczący liczby osób objętych środkami ochrony przeciwpowodziowej i wielkości obszaru objętego ochroną przeciwpowodziową	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych). Odnosząc się do propozycji wskaźników: brak wskazania źródła danych i metodologii pomiaru.
33.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97	Uwaga do tekstu programu Zasadne jest więc podejmowanie działań zmierzających do przeciwdziałania bądź spowalniania powyższych procesów z ograniczeniem do obszarów już zabudowanych oraz z zastrzeżeniem potrzeby zachowania naturalnych procesów dynamiki brzegowej. W pierwszej kolejności powinny być realizowane prace z zakresu ochrony biotechnicznej (ochrona lekka), charakteryzujące się niższymi kosztami oraz tą samą efektywnością, co budowie hydrotechniczne (ochrona ciężka). Zabudowa biotechniczna w pewnych przypadkach nie ma takiej samej efektywności, co budowie hydrotechniczne	Ochrona biotechniczna na pewnych odcinkach może nie być w pełni skuteczna w takich przypadkach należałoby ją uzupełnić o budowę hydrotechniczne	Uwaga nieuwzględniona. Brak propozycji zmiany zapisu. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów. Niemniej należy zwrócić uwagę, że zapisy PO nie wykluczają możliwości wykorzystania metod hydrotechnicznych.

34.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97	W zdaniu Ograniczenie powierzchni biologicznie czynnych, wielkopowierzchniowe uszczelnienie gruntów oraz duża gęstość zabudowy i zaludnienia powodują, że odporność miast na ekstremalne zjawiska pogodowe i ich następstwa jest relatywnie niewielka Należy poprawić na zaludnienia	Uwaga techniczna	Uwaga uwzględniona.
35.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	102	Zaproponowany wskaźnik typu output nie pokrywa się z obszarem wsparcia	Obszar wsparcia dot. instalacji do termicznego przetwarzania odpadów komunalnych, a wskaźnik jest bardziej ogólny i dotyczy wszystkich typów ZZO, w tym również ich modernizację i rozbudowę	Uwaga częściowo uwzględniona. W Programie planowane jest wsparcie dla <u>kompleksowych inwestycji w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi</u> realizowanych w tych regionach gospodarki odpadami, w których uwzględniono komponent dotyczący termicznego przekształcania odpadów (instalacje już istniejące lub planowane do realizacji), <u>zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami</u> na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych. Ponadto, działania w zakresie gospodarki odpadami mogą być realizowane w ramach RPO (w regionach gospodarki odpadami, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów). Opis działań w PI 6.1 został jednak doprecyzowany.

36.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	102	Wskaźniki typu output nie uwzględniają wszystkich obszarów wsparcia	Wskaźniki nie obejmują wszystkich obszarów wsparcia, np. brak wskaźnika dla obszaru wsparcia: absorpcja technologii, w tym innowacyjnych, w zakresie zmniejszenia materiałochłonności procesów produkcji oraz dla racjonalizacji gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi, przez przedsiębiorców	<p>Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).</p>
37.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	Planowane wykorzystanie instrumentów inżynierii finansowej - Dotychczasową treść zdania pierwszego proponujemy zastąpić treścią: Przewiduje się wsparcie w formie dotacji bezzwrotnej, ewentualnie rozważa się wykorzystanie zwrotnych form finansowania inwestycji	Doświadczenia z obecnej perspektywy (dot. rentowności projektów) wskazują na możliwość finansowania w formie instrumentów zwrotnych nie tylko spalarni. Decydującą będzie opinia BS nt. instrumentów zwrotnych	<p>Uwaga nieuwzględniona. Kwestie te zostaną rozstrzygnięte w analizie ex-ante instrumentów finansowych, która, zgodnie z art. 32 projektu rozporządzenia ogólnego ma być podstawą do podejmowania decyzji dotyczących formy wsparcia.</p>

38.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	Proponuje się przeredagowanie podanego katalogu beneficjentów oraz grup docelowych z obecnego: ...przedsiębiorców oraz podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego nie będących przedsiębiorcami. Na następujący: ...przedsiębiorców, a także podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego nie będących przedsiębiorcami.	Proponowana zmiana pozwoli uniknąć niejasności, która pojawia się podczas analizy katalogu potencjalnych beneficjentów środków. Wątpliwości powstały przy zakwalifikowaniu przedsiębiorców: czy beneficjentem mogą być wszyscy przedsiębiorcy, czy tylko przedsiębiorcy świadczący usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego. Zaproponowana zmiana jednoznacznie pozwala stwierdzić, iż beneficjentami programu mogą być wszyscy przedsiębiorcy	Uwaga uwzględniona.
39.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	104	Nieprawidłowa jednostka miary przypisana do wskaźnika typu output Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	Skoro wskaźnik dot. osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków, to jednostka miary powinna być do niego dostosowana (zmienić na liczbę osób albo na ładunek)	Uwaga nieuwzględniona. Powszechnie stosowaną miarą ładunku zanieczyszczeń jest RLM, taka też jednostka występuje we wskaźnikach proponowanych w projektach rozporządzeń KE.
40.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	104	Niejednoznaczne sformułowanie wskaźnika typu output Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	Brak definicji ulepszanego oczyszczania ścieków	Uwaga nieuwzględniona. Nazwa wskaźnika z projektu rozporządzenia Komisji Europejskiej. Definicje wskaźników zostaną zawarte w dokumentach wdrożeniowych.

41.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	104	We wskaźnikach typu output pominięto wskaźniki dotyczące gospodarki wodnej (np. długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej liczba wybudowanych zmodernizowanych stacji uzdatniania wody) i wskaźniki dotyczące zagospodarowania osadów ściekowych (np. liczba wybudowanych, zmodernizowanych instalacji/urządzeń przetwarzania osadów ściekowych, ilość suchej masy osadów (s.m.) poddanej przetworzeniu w Mg s.m./a,	Należy wprowadzić dodatkowe wskaźniki dotyczące gospodarki wodnej (np. długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej liczba wybudowanych zmodernizowanych stacji uzdatniania wody) i wskaźniki dotyczące zagospodarowania osadów ściekowych (np. liczba wybudowanych, zmodernizowanych instalacji/urządzeń przetwarzania osadów ściekowych, ilość suchej masy osadów (s.m.) poddanej przetworzeniu w Mg s.m./a,	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).
42.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	103	Zaproponowany wskaźnik typu output nie pokrywa się z obszarem wsparcia	Obszar wsparcia dot. m.in. infrastruktury przetwarzania komunalnych osadów ściekowych i nie jest on uwzględniony we wskaźnikach typu output	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).

43.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	103	Zasady wyboru projektów do dofinansowania - nieprecyzyjne określenie projektów, którym dofinansowanie będzie udzielane w trybie pozakonkursowym oraz badań stopnia osiągnięcia efektu ekologicznego	Jeżeli nie planuje się realizacji dużych projektów to należy formę naboru ograniczyć jedynie do trybu konkursowego	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga stała się bezprzedmiotowa, gdyż tryb wyboru projektów został ograniczony do trybu konkursowego. Brak wskazania na obecnym etapie dużych projektów do realizacji nie wyklucza realizacji dużych projektów w ramach PI 6.2. Należy mieć na uwadze, że status projektu (duży bądź nie będący dużym projektem) nie determinuje trybu wyboru i możliwe jest, aby duży projekt został wyłoniony również w ramach procedury konkursowej.
44.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102	W przedostatnim akapicie (ostatnie zdanie) literówka: jest Wsparcie zostanie skierowana, ma być Wsparcie zostanie skierowane	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.
45.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102	Obecne brzmienie programu Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków Proponuje się zmienić na Odsetek ludności korzystającej z oczyszczania ścieków w skali kraju	Uwaga techniczna: brak skali porównawczej, należy wprowadzić również wskaźnik ilościowy oraz uwzględnić indywidualne systemy oczyszczania ścieków	Uwaga nieuwzględniona. To, że informacja ta jest prezentowana w skali kraju wynika ze sposobu prezentowania danych w roczniku GUS. Zgodnie z metodologią liczenia tego wskaźnika wg GUS nie są uwzględniane indywidualne systemy oczyszczania ścieków.
46.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	106	Brak definicji lepszego statusu ochrony	Niejednoznaczne sformułowanie wskaźnika typu output Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony	Uwaga nieuwzględniona. Nazwa wskaźnika z projektu rozporządzenia Komisji Europejskiej. Definicje wskaźników zostaną zawarte w dokumentach wdrożeniowych.
47.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	105	Zasady wyboru projektów do dofinansowania - nieprecyzyjne określenie projektów, którym dofinansowanie będzie udzielane w trybie pozakonkursowym	Obecny zapis: w znaczny sposób wpływa jest niejednoznaczny	Uwaga nieuwzględniona. Tryb oraz kryteria wyboru projektów zostaną określone w Szczegółowym Opisie Priorytetów.

48.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	105	Proponuje się, aby nie ograniczać doposażenia ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej do tych wyłącznie podlegającym Parkom Narodowym. Proponuje się, aby rozszerzyć zapis o rezerwaty przyrody i parki krajobrazowe	Rozszerzenie wsparcia na zaproponowany, zwiększy szanse na podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz władz szczebla lokalnego, między innymi poprzez promowanie zagadnień różnorodności biologicznej w ramach warsztatów edukacyjnych, szkoleń, konferencji - prowadzonych w tych ośrodkach. Wpłyne to również na rozwój form i metod edukacji ekologicznej	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaloną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, działania w zakresie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) mogą być realizowane w ramach RPO.
49.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104	Niepotrzebne użycie znaku _ w zdaniu utrzymanie lub_ zwiększenie drożności korytarzy...	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.
50.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104	Wyszczególniając obszary wsparcia proponujemy poprawić: Opracowanie i wdrażanie dokumentów planistycznych zgodnie z kierunkami określonymi w Priorytetowych Ramach Działań dla europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 (PAF) oraz w Krajowej strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona. Zmieniono zgodnie z obowiązującą nazwą dokumentu tj. "Priorytetowe Ramy Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020 (PAF)"
51.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	76	Priorytet 6.4. ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym działań związanych z zarządzaniem Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury	Uwaga redakcyjna: różnica w nazwie priorytetu. W Załącznikach do Umowy Partnerstwa na stronie 5 treść priorytetu inwestycyjnego brzmi: Priorytet inwestycyjny: 6.4. ochrona i przywrócenie bioróżnorodności, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie systemów ochrony ekosystemów, w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury	Uwaga nieuwzględniona. Obowiązujące będzie tłumaczenie priorytetu z polskiej wersji językowej rozporządzenia unijnego. Nazwa zostanie więc zmieniona odpowiednio po otrzymaniu przez MRR polskiej wersji językowej rozporządzenia.

52.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	109	Należy doprecyzować pojęcie: cele inne niż środowiskowe	Zapis: rekultywacja terenów zdegradowanych na cele inne niż środowiskowe, może być interpretowany przez potencjalnych beneficjentów w sposób niewłaściwy. Jako rekultywacja terenu mogą być traktowane np. remont hali przemysłowej, przebudowa istniejącej infrastruktury zakładu poprzemysłowego celem uruchomienia w tym miejscu nowego zakładu produkcyjnego. Wg opinii Funduszu zadania tego typu nie są zadaniami, których realizacja będzie pozwalała na uzyskanie efektów ekologicznych	Uwaga nieuwzględniona. Rekultywacja na cele inne niż środowiskowe będzie realizowana z poziomu regionalnego i to w dokumentach programowych dla RPO to pojęcie zostanie doprecyzowane (projekty polegać będą na przywracaniu ładu przestrzeni publicznej (zagospodarowanie zmarginalizowanych przestrzeni) jako element
53.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	108	Cel tematyczny 5 mocno ograniczony w porównaniu do przewidywanego obszaru wsparcia opisanego w zakresie interwencji osi priorytetowej Cel tematyczny 5. Priorytet inwestycyjny 5.2 Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi	Cel tematyczny 5 należy rozszerzyć o obszary wsparcia opisane w zakresie interwencji osi priorytetowej Cel tematyczny 5. Priorytet inwestycyjny 5.2 Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga stała się bezprzedmiotowa, gdyż zapisy dotyczące linii demarkacyjnej zostały usunięte z treści PO.

54.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	108 Obecne brzmienie programu Cel tematyczny 5: Poziom krajowy: mała retencja – projekty realizowane na obszarze więcej niż jedno województwa, systemy wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń o zasięgu ponadregionalnym, wyposażenie służb ratowniczych (państwowa straż pożarna). 16 Regionalnych Programów Operacyjnych: mała retencja – projekty na terenie jednego województwa, regionalne systemy ostrzegania, wyposażenie służb ratowniczych (ochotnicza straż pożarna) Proponuje się zmienić na Cel tematyczny 5: Poziom krajowy: projekty z zakresu małej retencji realizowane na obszarze zlewni rzecznej, w tym na obszarze więcej niż jednego województwa, systemy wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń o zasięgu ponadregionalnym, regionalne systemy ostrzegania, wyposażenie służb ratowniczych (państwowa i ochotnicza straż pożarna). 15 Regionalnych Programów Operacyjnych: mała retencja – projekty na terenie jednego województwa, regionalne systemy ostrzegania, wyposażenie służb ratowniczych (ochotnicza straż pożarna)	W projekcie RPO Województwa Śląskiego (wersja z lipca 2013 r.) nie zostały uwzględnione: mała retencja – projekty na terenie jednego województwa, regionalne systemy ostrzegania, wyposażenie służb ratowniczych (ochotnicza straż pożarna). Proponuje się, aby uwzględnić je w poziomie krajowym. WFOŚiGW zgłaszał wielokrotnie uwagi do projektu RPO WSL o uwzględnienie małej retencji	Uwaga nieuwzględniona. IZ POLiŚ nie odpowiada za zakres wsparcia dla konkretnych RPO. Uwaga stała się jednak bezprzedmiotowa, gdyż zapisy dotyczące linii demarkacyjnej zostały usunięte z treści PO.
-----	---	--	--	---	---

55.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	107	Zaproponowany wskaźnik typu output nie pokrywa się z całym obszarem wsparcia	Obszar wsparcia dot. ograniczania emisji z zakładów przemysłowych, a wskaźnik typu output tylko Powierzchni zrehabilitowanych gruntów	<p>Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).</p>
56.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	107	Proponuje się uzupełnienie wskaźników typu output o liczbę zmodernizowanych zakładów przemysłowych	Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza w zakładach przemysłowych jest jednym z dwóch głównych obszarów wsparcia, winno mieć to zatem odzwierciedlenie we wskaźnikach produktu/rezultatu	<p>Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).</p>

57.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106	Zasady wyboru projektów do dofinansowania - nieprecyzyjne określenie projektów, którym dofinansowanie będzie udzielane w trybie pozakonkursowym oraz badań stopnia osiągnięcia efektu ekologicznego	Sformułowania niejednoznaczne	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga stała się bezprzedmiotowa, gdyż tryb wyboru projektów został ograniczony do trybu konkursowego. Brak wskazania na obecnym etapie dużych projektów do realizacji nie wyklucza realizacji dużych projektów w ramach PI 6.5. Należy mieć na uwadze, że status projektu (duży bądź nie będący dużym projektem) nie determinuje trybu wyboru i możliwe jest, aby duży projekt został wyłoniony również w ramach procedury konkursowej.
58.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106	Proponuje się przerehabilitację podanego katalogu beneficjentów oraz grup docelowych z obecnego: wspólnotom mieszkaniowym, a także przedsiębiorcom oraz podmiotom świadczącym usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego nie będących przedsiębiorcami na następujących: wspólnotom mieszkaniowym, przedsiębiorcom, a także podmiotom świadczącym usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego nie będących przedsiębiorcami	Proponowana zmiana pozwoli uniknąć niejasności, która pojawia się podczas analizy potencjalnych beneficjentów środków. Wątpliwości powstały przy zakwalifikowaniu przedsiębiorców. Czy beneficjentem mogli być wszyscy przedsiębiorcy, czy tylko przedsiębiorcy świadczący usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego. Zaproponowana zmiana jednoznacznie pozwala stwierdzić, iż beneficjentami programu mogą być wszyscy przedsiębiorcy	Uwaga częściowo uwzględniona. Brak uzasadnienia dla wprowadzenia jako typ beneficjentów "wspólnot mieszkaniowych". Przeredagowano zgodnie z drugą częścią propozycji.
59.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	33	Ponadto realizowane będą inwestycje dotyczące rekultywacji obszarów zdegradowanych	Zapis wymaga doprecyzowania, proponuje się zapis Ponadto realizowane będą inwestycje dotyczące rekultywacji obszarów zdegradowanych, w tym również związane z likwidacją zagrożeń środowiska powodowanych zdeponowaniem odpadów niebezpiecznych na terenach zakładów postawionych w stan likwidacji bądź zlikwidowanych oraz „likwidacja bomb ekologicznych”	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.

60.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	33	W zdaniu Prowadzone będą również działania informacyjno-edukacyjne dla różnych grup społecznych, a także działania szkoleniowe dla kadr oświatowych, w celu poprawy jakości nauczania w szkołach w zakresie zrównoważonego rozwoju Należy poprawić w celu poprawy...	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.
61.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	33	W zdaniu Inwestycje w obszarze gospodarki ściekową będą zgodne z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych Należy poprawić w obszarze gospodarki ściekowej	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.
62.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	31	W drugim akapicie błąd literowy: arsenu raz benzenu powinno być arsenu oraz benzenu	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.

63.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	29	Usunięcie znaku _ w zdaniu Biorąc pod uwagę (...) na identyfikację terenów zanieczyszczonych (...)	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.
64.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	28	Literówka w zdaniu Na bogactwo przyrodnicze Polski (...), ekstensywne rolnictwo oraz rozległe i kompleksy leśne	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.
65.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	27	W przedostatnim akapicie literówka: jest na skutego, ma być na skutek	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.

66.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	27	Proponuje się zastąpić treść Biorąc pod uwagę np. w cementowniach, energetyce zawodowej. stwierdzeniem o brzmieniu Biorąc pod uwagę prognozowany wzrost ilości osadów ściekowych, dominującym kierunkiem ich zagospodarowania w kolejnych latach powinno być ich termiczne przekształcanie. (...) Wskazane jest więc podejmowanie działań umożliwiających powstanie nowych i modernizację istniejących instalacji przetwarzania komunalnych osadów ściekowych.	W tym miejscu warto podkreślić, iż pierwszeństwo w udzielaniu dofinansowania powinny mieć projekty, zaspokajające potrzeby kilku oczyszczalni lub zintegrowane z systemem termicznego przekształcania odpadów komunalnych. W przypadku pojedynczej oczyszczalni budowa suszarni lub instalacji termicznego przekształcania osadów jest nieopłacalna. Nie bez znaczenia jest również fakt, że wytworzona w procesie termicznej utylizacji odpadów komunalnych i osadów ściekowych energia, jest energią wytworzoną ze źródeł odnawialnych	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga odnosi się do kwestii związanych z wyborem konkretnych instalacji, które otrzymają wsparcie, a kryteria wyboru projektów zostaną określone w Szczegółowym Opisie Priorytetów.
67.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	27	W zdaniu Konieczne jednak działania zmierzające do unowocześnienia stosowanych rozwiązań w zakresie oczyszczania ścieków przemysłowych Należy uzupełnić Konieczne jednak są...	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.
68.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	26	Obecne brzmienie Programu Wzrost ilości wytwarzanych osadów powodowany jest zwiększającą się przepustowością komunalnych oczyszczalni ścieków oraz stosowania na nich pogłębionego usuwania biogenów. Proponuje się zmienić na Wzrost ilości wytwarzanych osadów spowodowany jest zwiększającą się przepustowością komunalnych oczyszczalni ścieków oraz stosowaniem w nich podwyższonego usuwania	Uwaga techniczna: ogólnie stosowany jest termin podwyższonego usuwania biogenów	Uwaga uwzględniona.

				biogenów		
69.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	25	Literówka: Badania wykonana zamienić na Badania wykonane	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.
70.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	25	Proponujemy uzupełnić opis o dane szczegółowe dla aglomeracji powyżej 10 tys. RLM (obszary i % ludności na obszarach nieskanalizowanych w obrębie aglomeracji powyżej 10 tys. RLM)	Brak uszczegółowienia grupy docelowej dla Priorytetu II, działania inwestycyjnego 6.2	Uwaga nieuwzględniona. Brak konkretnej propozycji zapisu. Dodatkowo trzeba mieć na uwadze, że trwająca obecnie IV KPOŚK nie została jeszcze zakończona.
71.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	25	Obecne brzmienie Programu W 2000 na terenie Polski funkcjonowało 247 takich oczyszczalni, a w 2011 – 497 39. Proponuje się zmienić na W 2000 r. na terenie Polski funkcjonowało 247 takich oczyszczalni, a w 2011 r. – 497 39	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.

72.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	22	Proponuje się zapis W Polsce istnieje tylko jedna instalacja termicznego przekształcania odpadów komunalnych, kilka instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, sortownie selektywnie zebranych odpadów komunalnych oraz instalacje do odzysku surowców wtórnych wyselekcjonowanych z odpadów komunalnych	Wskazywanie w tym miejscu papierni, hut szkła i metali nie znajduje uzasadnienia. W papierniach, hutach szkła, hutach metali, oprócz zasadniczego procesu produkcyjnego prowadzi się odzysk odpadów (surowców wtórnych: papieru, szkła, metali), nie są to jednak zakłady przetwarzania odpadów tylko zakłady produkcyjne, w których w procesie produkcyjnym wykorzystywane są odpadowe surowce wtórne	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga dotyczy część diagnostycznej opisującej stan faktyczny. Nie jest wskazywane, że w tych zakładach głównym profilem działalności jest odzysk odpadów.
73.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	22	Proponuje się zapis „Dość duża różnica między szacowaną ilością odpadów wytworzonych a faktycznie zebranych może być spowodowana wieloma czynnikami m.in. niewłaściwymi praktykami gospodarowania odpadami komunalnymi, takimi jak: wykorzystanie na cele grzewcze w domowych paleniskach oraz podrzucanie śmieci na posesje nieprzeznaczone do magazynowania czy składowania odpadów, powodujące powstawanie tzw.” dzikich wysypisk”	Odpadów nie umieszcza się na tzw. ”dzikich wysypiskach”. Dzikie wysypiska tworzą się w przypadku składowania odpadów w miejscach nie przeznaczonych do tego celu	Uwaga nieuwzględniona. Opisany fragment odnosi się do negatywnych zachowań, w tym m.in. składowania odpadów w nieprzystosowanych do tego miejscach (co powoduje powstawanie "dzikich wysypisk").
74.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	21	W pierwszym akapicie wykreślić słowo planów - powtórka/literówka	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.

75.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	19 Obecne brzmienie Programu Dłatego też należy brać pod uwagę działania prowadzące do spowolnienia lub powstrzymania odpływu wody, zwiększające naturalną retencję oraz inne nietechniczne metody zapobiegania powodziom Proponuje się zmienić na Dłatego też należy brać pod uwagę działania prowadzące do spowolnienia lub powstrzymania odpływu wody, zwiększające pojemność retencyjną zlewni oraz inne nietechniczne metody zapobiegania powodziom	Proponowany zapis zgodny z zapisami Umowy Partnerstwa	Uwaga nieuwzględniona. POLiŚ jest dokumentem doszczegółowiającym Umowę Partnerstwa i nie ma konieczności, aby stosowane w obu dokumentach zapisy były analogiczne.
76.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	18 Obecne brzmienie Programu Podstawę dla zwiększenia naturalnej retencji powinny stanowić wojewódzkie programy małej retencji, które zawierają między innymi diagnozę stanu zasobów wodnych wraz ze wskazaniem możliwości zwiększenia ilości retencjonowanej wody Proponuje się zmienić na Podstawę dla zwiększenia form małej retencji powinny stanowić wojewódzkie programy małej retencji, które zawierają między innymi diagnozę stanu zasobów wodnych wraz ze wskazaniem możliwości zwiększenia ilości retencjonowanej wody	Proponowany zapis zgodny z zapisami Umowy Partnerstwa	Uwaga nieuwzględniona. POLiŚ jest dokumentem doszczegółowiającym Umowę Partnerstwa i nie ma konieczności, aby stosowane w obu dokumentach zapisy były analogiczne.

77.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	17	W obecnym brzmieniu Programu Średnioroczna ilość wody przypadająca na jednego mieszkańca Polski to 1655 m3/rok 16 i jest blisko trzykrotnie mniejsza niż średnioroczna w Europie, wynosząca 4560 m3. Należy uzupełnić 4560m3/rok	Uwaga techniczna brak odniesienia do jednostki czasu	Uwaga uwzględniona.
78.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	12	do roku 2020 r. - winno być bez r. po 2020	Uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.

79.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	12	<p>Proponujemy doprowadzić do zgodności zapisów z treścią Strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do roku 2020 r. tj. zapisać: Dokumentem wskazującym zadania dotyczące powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu jest również unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do roku 2020 r., w której wskazano sześć wzajemnie się wspierających i współzależnych celów:- ochrona i przywrócenie stanu przyrody;- utrzymanie i wzmocnienie ekosystemów i ich funkcji;- zapewnienie zrównoważonego rozwoju rolnictwa, leśnictwa;- zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów rybnych; - zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych;- podjęcie kwestii światowego kryzysu różnorodności biologicznej.</p>	<p>Uwaga techniczna: Proponujemy, aby zapis był zgodny z dokumentem</p> <p>Uwaga uwzględniona.</p>
80.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, ul. Św. Leonarda 7, 25 – 311 Kielce	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104 105	<p>W ramach priorytetu przewiduje się wsparcie m.in. doposażenia ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (wyłącznie podlegające Parkom Narodowym). Naszym zdaniem dofinansowaniem w ramach tego Priorytetu powinna być objęta: budowa, rozbudowa, modernizacja i doposażanie ośrodków - baz prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (podlegające Parkom Narodowym i parkom krajobrazowym) o znaczeniu ponadregionalnym.</p>	<p>Dofinansowanie ograniczone wyłącznie do wsparcia w formie doposażenia ośrodków nie jest wystarczające do zwiększenia skuteczności i efektywności edukacji ekologicznej. Z analizy przeprowadzonej przez przedstawicieli Narodowego i Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska wynika, że edukacja formalna musi być wsparta intensywnie przez edukację prowadzoną w systemie nieformalnym. Rozwijanie systemu edukacji nieformalnej pociągnie za sobą konieczność inwestowania w budowę nowych /rozbudowę istniejących baz - ośrodków edukacji ekologicznej. Dlaczego Parki Krajobrazowe? Ponieważ: wykazują często wyższą różnorodność biologiczną i walory przyrodnicze niż</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaloną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, działania w zakresie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) mogą być realizowane w ramach RPO.</p>

				<p>istniejące parki narodowe; niektóre z parków nie mają statusu parku narodowego ponieważ występują problemy związane z wykupem gruntów przez państwo; zajmują większy obszar cenny przyrodniczo niż narodowe (odpowiednio 8,1 % i ok. 1% powierzchni kraju); działalność edukacyjna parków ma charakter ponadregionalny; poprzez ee nieformalną wspomagają istotnie placówki oświatowe (ee formalna). Aktualne badania efektywności edukacji formalnej pokazują, że jest ona mało skuteczna, nie spełnia swojej roli Parki krajobrazowe są jednym z najważniejszych filarów prowadzonej w Polsce edukacji środowiskowej i z tego względu ich działania wymagają wsparcia na poziomie krajowym. Środki pochodzące z regionalnych programów operacyjnych będą niewystarczające, aby zrealizować założone cele priorytetowe, ponieważ są one ograniczone i wymagają uzupełnienia montażu finansowego środkami własnymi. A zatem istnieje zagrożenie, że nieodpowiednio sformułowane obszary wsparcia i demarkacja spowodują niedobór środków finansowych na realizację celów priorytetowych, co z kolei będzie przyczyną niewielkiej efektywności realizacji polityki ekologicznej państwa i powszechnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju.</p>	
--	--	--	--	---	--

81.	Wojskowa Specjalistyczna Przychodnia Lekarska Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	Konsultacje społeczne	<p>Biorąc pod uwagę możliwości łatwiejszego dostępu do środków unijnych w sektorze środowisko dotyczące priorytetu nr 1 - gospodarka wodno – kanalizacyjna. proponuje się uwzględnić potrzeby i uwagi do programu w zakresie:</p> <p>1.Modernizacja infrastruktury zewnętrznej obiektu Wojskowej Specjalistycznej Przychodni Lekarskiej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej funkcjonującej na terenie Ministerstwa Obrony Narodowej, przebudowa drogi wewnętrznej, poprawa warunków bezpieczeństwa wokół przychodni, likwidacja barier i przeszkód na drodze wewnętrznej utrudniających przemieszczanie pacjentów.</p> <p>2.Modernizacja i naprawa systemów kanalizacji sanitarnych i deszczowych z wykonaniem bezpośredniego podłączeniem do systemu kanalizacji miejskiej, poprawa systemu odprowadzania wód opadowych i ścieków komunalnych.</p>	<p>Z treści publikowanych informacji wynika, że powstaje możliwość szerszego i łatwiejszego dostępu jednostek organizacyjnych resortu ON do środków unijnych. Uwzględniając założenia Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz przewidziane w nim środki na pomoc techniczną proponuje się uwzględnić potrzeby doinwestowania obszarów będących w zarządzie resortu Obrony Narodowej położonych na Warmii i Mazurach, zwłaszcza tych obiektów, które stały się obiektami użyteczności publicznej takie jak przychodnie lekarskie czy też szpitale tak więc obiektami ogólnie dostępnym. Zachodzi konieczność poprawy warunków bezpieczeństwa w takich obiektach. Takie obiekty funkcjonujące samodzielnie i utrzymujące się ze środków własnych mają bardzo małe możliwości przeprowadzenia inwestycji mających na celu poprawę szeroko pojętego bezpieczeństwa osób korzystających z obiektów jak też i otaczającego środowiska. Nie koniecznie w zakresie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Brak konkretnej propozycji modyfikacji zapisu. W ramach PI 6.2 będą realizowane inwestycje uwzględnione w aktualizowanym obecnie KPOŚK.</p>
82.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	<p>dot. zapisów: „- absorbcja technologii, w tym innowacyjnych, w zakresie zmniejszania materiałochłonności procesów produkcji; - racjonalizacja gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi, przez przedsiębiorców.” Zapisy wymagają uzupełnienia w zakresie linii demarkacyjnej.</p>	<p>Zapisy wymagają uzupełnienia w zakresie linii demarkacyjnej, ponieważ tego typu działania są też przewidziane w ramach RPO</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaloną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, działania związane z wdrażaniem rozwiązań zmniejszających materiałochłonność procesów produkcji są przewidziane do realizacji wyłącznie na poziomie krajowym. Uwaga stała się jednak bezprzedmiotowa, gdyż zapisy dotyczące linii demarkacyjnej zostały usunięte z treści PO.</p>

83.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	105	dot. zapisu: „prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów” Zapis wymaga uzupełnienia w zakresie linii demarkacyjnej	Zapis wymaga uzupełnienia w zakresie linii demarkacyjnej, ponieważ tego typu działania są też przewidziane w ramach RPO	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga stała się bezprzedmiotowa, gdyż zapisy dotyczące linii demarkacyjnej zostały usunięte z treści PO.
84.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	System instytucji zaangażowanych w realizację programu	163	dot. zapisu odnośnie do Instytucji Pośredniczącej dla II Osi Priorytetowej „Ministerstwo Środowiska (do uzgodnienia na późniejszym etapie prac)”	wskazany zapis wymaga wyjaśnienia/doprecyzowania	Biorąc pod uwagę liczbę instytucji zaangażowanych we wdrażanie projektów środowiskowych, wybór tych, które pozwolą na najbardziej efektywne wdrażanie projektów w kolejnej perspektywie finansowej wymaga dokonania pogłębionych analiz.
85.	ab	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	2	a	a	Uwaga powtórzona.
86.	Gmina Wrocław	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Wnosimy o uwzględnienie w katalogu beneficjentów odpowiednich form tworzących obszary funkcjonalne	W przypadku Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego dokonano wyboru opcji minimum tj. zarządzania po stronie WrOF i podpisano porozumienie celem realizacji wymagań dotyczących zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa. Gminy tworzące ZIT WrOF będą chciały razem realizować projekty i wobec tego uzasadnione jest uwzględnienie w katalogu beneficjentów ZIT, co umożliwi m.in ZIT WrOF możliwość aplikacji	Uwaga nieuwzględniona. ZIT-y nie będą obejmowały swoim zakresem kwestii związanych z ochroną przeciwpowodziową.

87.	Gmina Wrocław	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	99	W ramach celu tematycznego 5.2 proponujemy, aby zasady wyboru projektów wpisać takie, jak w celu tematycznym 4.5 (OZE i CO2), a mianowicie, że „tryb pozakonkursowy przeznaczony jest dla miast posiadających Strategię ZIT”	Tego typu możliwość będzie zachęcać gminy tworzące obszary funkcjonalne do realizacji wspólnych projektów, które w przypadku braku tego typu zachęty mogłyby zrezygnować z realizacji projektów nakierowanych na poprawę bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałaniu suszy;	Uwaga nieuwzględniona. ZIT-y nie będą obejmowały swoim zakresem kwestii związanych z ochroną przeciwpowodziową.
88.	Gmina Wrocław	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	103	Wnosimy o uwzględnienie w katalogu beneficjentów zarówno w zakresie wykorzystania OZE oraz redukcji emisji CO2 odpowiednich form tworzących obszary funkcjonalne	W przypadku Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego dokonano wyboru opcji minimum tj. zarządzania po stronie WrOF i podpisano porozumienie celem realizacji wymagań dotyczących zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa. Gminy tworzące ZIT WrOF będą chciały razem realizować projekty i wobec tego uzasadnione jest uwzględnienie w katalogu beneficjentów ZIT, co umożliwi m.in ZIT WrOF możliwość aplikacji	Uwaga nieuwzględniona w ramach II osi priorytetowej. Działania związane z OZE oraz redukcją emisji CO2 są przedmiotem wsparcia w ramach osi priorytetowej I, w ramach której jednostki samorządu terytorialnego zostały uwzględnione w katalogu beneficjentów. Ze względu na charakter inwestycji, zgodnie z aktualnymi uzgodnieniami, formuła ZIT w ramach celu tematycznego 4. będzie dotyczyć Priorytetów Inwestycyjnych 4.3 oraz 4.5.
89.	Gmina Wrocław	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	105	Na str. 105 znajduje się zapis mówiący, że inwestycje objęte POiŚ będą w istotnej mierze zlokalizowane na terenach pozamiejskich. Wnosimy o rozszerzenie zapisu o tereny miejskie	Zwracamy uwagę, że w ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4 dopuszczone są projekty realizowane przez ZOO, które zlokalizowane są głównie w miastach	Uwaga nieuwzględniona. W treści PO podano: "Przewiduje się, że inwestycje objęte PO iŚ będą w istotnej mierze zlokalizowane na terenach poza miejskich i będą mogły istotnie oddziaływać na obszary wiejskie". Nie oznacza to, że projekty będą realizowane wyłącznie na obszarach pozamiejskich. Projekty realizowane na obszarach miast również będą mogły być wspierane.
90.	Gmina Wrocław	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	105	Na str. 105 znajduje się zapis brzmiący „doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (wyłącznie podlegające Parkom Narodowym)	Zwracamy uwagę, że w miejskich ZOO można zorganizować projekty z zakresu edukacji ekologicznej a dopuszczenie w ramach doposażenia jedynie Parków Narodowych zamknięcie ZOO tego typu możliwości. Wnosimy o uwzględnienie ZOO w rodzajach przedsięwzięć dotyczących doposażenia ośrodków działalności w zakresie edukacji ekologicznej	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaloną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, działania w zakresie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) mogą być realizowane w ramach RPO.

91.	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97,98,100	97 - podać źródło wartości wskaźnika Pojemność obiektów ...;98 - Przewiduje się wsparcie m.in. następujących obszarów: projekty z zakresu małej retencji realizowane na obszarze więcej niż jednego województwa - podać przykłady projektów; 97,100 - ujednoczyć jednostkę miary oraz nazwę wskaźnika	97 - należy podać źródło wartości wskaźnika98 - pożądane jest podanie przykładów takich projektów, zwłaszcza, że jedyny wskaźnik rezultatu Pojemność obiektów małej retencji wodnej, dam3 sugeruje, że chodzi wyłącznie o małe zbiorniki retencyjne, których lokalizacja ma charakter wybitnie punktowy. Na str.100 pojawia się jeszcze 1 wskaźnik typu output (produkt/rezultat bezpośredni): Pojemność obiektów małej retencji (P), m3;97,100 - należy ujednoczyć jednostkę miary oraz nazwę wskaźnika.	Uwaga nieuwzględniona. 97- uwaga niezrozumiała. Źródło danych jest podane: GUS. 98- np.. Projekty z zakresu małej retencji realizowane w ramach POIiŚ2007-2013 97,100- to są dwa różne wskaźniki (rezultatu i produktu).
92.	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97,98,100	97 – podać źródło wartości wskaźnika Pojemność obiektów ...; 98 – Przewiduje się wsparcie m.in. następujących obszarów: projekty z zakresu małej retencji realizowane na obszarze więcej niż jednego województwa – podać przykłady projektów; 97,100 – ujednoczyć jednostkę miary oraz nazwę wskaźnika	97 – należy podać źródło wartości wskaźnika 98 – pożądane jest podanie przykładów takich projektów, zwłaszcza, że jedyny wskaźnik rezultatu Pojemność obiektów małej retencji wodnej, dam3 sugeruje, że chodzi wyłącznie o małe zbiorniki retencyjne, których lokalizacja ma charakter wybitnie punktowy. Na str.100 pojawia się jeszcze 1 wskaźnik typu output (produkt/rezultat bezpośredni): Pojemność obiektów małej retencji (P), m3; 97,100 – należy ujednoczyć jednostkę miary oraz nazwę wskaźnika.	Uwaga powtórzona. J.w.
93.	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Koordinacja z innymi funduszami i instrumentami	170	Skonkretyzować zapis: Dodatkowo uwzględnić należy: Programy priorytetowe dotyczące m.in. gospodarki wodnej	W związku z przewidywanym wprowadzeniem od sierpnia 2014 r. tzw. Master Planów dla dorzeczy Odry i Wisły istnieje potrzeba sprecyzowania, o jakie programy chodzi na obecnym etapie (Program dla Odry-2006 i dwa programy dla górnej i środkowej Wisły?)	Uwaga nieuwzględniona. Chodzi o programy zarządzane przez NFOŚiGW i wfośigw.

94.	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Zapis działania dotyczące budowy lub modernizacji urządzeń wodnych – pod warunkiem zapewnienia pełnej zgodności inwestycji z wymogami prawa UE nie ma odzwierciedlenia w zapisach linii demarkacyjnej, gdzie zapisano 7. wykonanie zabezpieczeń obiektów już istniejących (kompleksowe remonty, dostosowanie do obowiązujących standardów, rozbiórki obiektów, których technologiczna żywotność dobiegła końca bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu i społecznemu)	Ujednolicenie zapisu z linią demarkacyjną.	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy zakres wsparcia w ramach P.I. 5.2 zostanie określony w Szczegółowym Opisie Priorytetów.
95.	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97,98	Trudno zgodzić się z tezą, że ochrona biotechniczna charakteryzuje się niższymi kosztami oraz tą samą efektywnością co budowę hydrotechniczne (ochrona ciężka).	Ochrona biotechniczna (czyli np. obsiewy mieszkanką traw na podkładzie z biowłókny, faszynada, brzegosłony, itp.) jest tańsza w wykonaniu, ale droższa w eksploatacji, głównie ze względu na ograniczoną trwałość zabudowy i biologicznych zabezpieczeń skarp. Zalecane jest np. stosowanie budowli z koszy i materaców siatkowo-kamiennych (gabionów). O możliwości zastosowania poszczególnych rodzajów ubezpieczeń (lekkie, ciężkie) decydują obliczenia hydrauliczne i wytrzymałościowe.	Uwaga nieuwzględniona. Brak propozycji zmiany zapisu. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów. Niemniej należy zwrócić uwagę, że zapisy PO nie wykluczają możliwości wykorzystania metod hydrotechnicznych.
96.	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	76	(6.2) inwestycje w sektorze gospodarki wodnej w celu wypełnienia wymogów wynikających z prawa unijnego oraz zaspokojenia wykraczających poza te wymogi potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie z uwzględnieniem zmian klimatycznych i klęsk żywiołowych	Proponuje się rozszerzenie zapisu, zgodnie z propozycją.	Uwaga nieuwzględniona. Nazwa Priorytetu Inwestycyjnego pochodzi z projektu wspólnotowego rozporządzenia dotyczącego Funduszu Spójności.

97.	Gmina Miasta Toruń	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97-100	<p>Proponuje się dopisanie w przewidywanych obszarach wsparcia budowy kanalizacji deszczowej oraz wprowadzenie wskaźnika produktu/ rezultatu: ilość m2 powierzchni miejskiej, z której odprowadzana jest woda deszczowa</p>	<p>W dokumencie nie wymieniono wśród obszarów wsparcia budowy kanalizacji deszczowej, a zapis: „przewiduje się wsparcie następujących obszarów: działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami” jest mało precyzyjny.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany. Odnośnie propozycji wskaźnika: Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).</p>
-----	--------------------	--	--------	---	--	---

98.	Gmina Miasta Toruń	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100-102	Proponuje się dopisanie rozwoju infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów, z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych, jako dodatkowy obszar wsparcia.	W przewidywanych obszarach wsparcia brakuje niniejszego zagadnienia, które jest istotne z punktu widzenia ochrony środowiska.	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. W Programie planowane jest wsparcie dla <u>kompleksowych inwestycji w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi</u> realizowanych w tych regionach gospodarki odpadami, w których uwzględniono komponent dotyczący termicznego przekształcania odpadów (instalacje już istniejące lub planowane do realizacji), <u>zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami</u> na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych. Ponadto, działania w zakresie gospodarki odpadami mogą być realizowane w ramach RPO (w regionach gospodarki odpadami, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów). Opis działań w PI 6.1 został jednak doprecyzowany.</p>
99.	Gmina Miasta Toruń	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100-102	Proszę o dopisanie do przewidywanych obszarów wsparcia rozbudowy istniejących zakładów unieszkodliwiania odpadów komunalnych.	Z opisu osi priorytetowej wynika, że wsparcie w obszarze gospodarki odpadami komunalnymi uzyskają wyłącznie instalacje do termicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz frakcji palnej wydzielonej z odpadów komunalnych z odzyskiem energii wraz z infrastrukturą powiazaną w celu zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami komunalnymi w danym regionie, podczas kiedy w równym stopniu dla kompleksowego wdrożenia wymagań unijnych, przede wszystkim Dyrektywy ramowej o odpadach i Dyrektywy składowiskowej, konieczna jest rozbudowa istniejących zakładów unieszkodliwiania odpadów komunalnych. W dokumencie brakuje takiego zapisu, wnoszę o uzupełnienie o w/w zakres rozbudów.	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. W Programie planowane jest wsparcie dla <u>kompleksowych inwestycji w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi</u> realizowanych w tych regionach gospodarki odpadami, w których uwzględniono komponent dotyczący termicznego przekształcania odpadów (instalacje już istniejące lub planowane do realizacji), <u>zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami</u> na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych. Ponadto, działania w zakresie gospodarki odpadami mogą być realizowane w ramach RPO (w regionach gospodarki odpadami, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów). Opis działań w PI 6.1 został jednak doprecyzowany.</p>

100.	Gmina Miasta Toruń	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106-109	<p>Proszę poszerzyć zapisy dotyczące priorytetu inwestycyjnego 6.5. „Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację terenów przemysłowych (w tym terenów podlegających przekształceniu/konwersji), redukcję zanieczyszczenia powietrza, i propagowanie działań służących redukcji hałasu”, o działania mające na celu nadanie terenom rekultywowanym funkcji prospołecznych.</p>	<p>W opisie zadań nie uwzględniono powyższych działań, które w sposób jednoznaczny przyczynią się do poprawy środowiska miejskiego. Działania takie będą mogły być podejmowane przez jednostki samorządu terytorialnego, podczas gdy wyróżnione w opisie działania adresowane są głównie dla przedsiębiorstw</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Działania związane z rekultywacją lub remediacją terenów zdegradowanych mające na celu zmianę dotychczasowych funkcji przez nie pełniących na cele inne niż środowiskowe, umożliwiająca powtórne wykorzystanie terenu, zgodnie z wynegocjowaną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, mogą być realizowane w ramach RPO.</p>
101.	Miasto Bydgoszcz	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104-105	<p>Postulujemy o możliwość objęcia wsparcie także parki krajobrazowe</p>	<p>Park krajobrazowy jest to obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Parki krajobrazowe również zalicza się do rezerwatowych (obszarowych) form ochrony przyrody. W Polsce jest 120 parków krajobrazowych i zajmują one powierzchnię 2 601 699 ha (stan na 31.12.2008 r.). W samym woj. kujawsko-pomorskim jest ich 9.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaloną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, działania w zakresie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) mogą być realizowane w ramach RPO.</p>

102.	Miasto Bydgoszcz	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	s. 107: Przewiduje się wsparcie w formie dotacji bezzwrotnej. Pomoc publiczna może występować w przypadku projektu w związanych z ochroną powietrza realizowanych przez dużych przedsiębiorców.	Wnioskujemy o nie ograniczanie typu projektów, tym samym umożliwienie ubiegania się o wsparcie przedsiębiorcom także na działania związane z rekultywacją terenu.	Tereny skażone często stanowią własność sektora biznesu. Umożliwienie realizacji projektów z pomocą publiczną również w tym schemacie może przyczynić się do realizacji wskaźnika: łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów.	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Kwestie te zostaną rozstrzygnięte w analizie ex-ante instrumentów finansowych, która, zgodnie z art. 32 projektu rozporządzenia ogólnego ma być podstawą do podejmowania decyzji dotyczących formy wsparcia. Szczegółowy Katalog beneficjentów zostanie opracowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów, jednak w zakresie rekultywacji trzeba zaznaczyć, że wsparcie będzie udzielane z uwzględnieniem zasady "zanieczyszczający płaci" a co więcej, działania rekultywacyjne będą miały na celu przywrócenie terenom funkcji środowiskowych. Rekultywacja terenów na cele inne niż środowiskowe (społeczne, gospodarcze) będzie mogła być realizowana na poziomie regionalnych Programów Operacyjnych.</p>
------	------------------	--	---	---	--	---

103.	Miasto Bydgoszcz	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106: W ramach II osi priorytetowej wsparcie zostanie ponadto skierowane na rekultywację obszarów w zdegradowanych na cele środowiskowe.	Postulujemy o podkreślenie prospołecznego wymiaru umożliwienia dostępu ludności do infrastruktury środowiskowej, czyli wprowadzenia zadań mających na celu nie tylko rekultywację skażonej gleby, ale nadanie temu terenowi rozszerzonych funkcji prospołecznych. Ponadto w katalogu beneficjentów wnosimy o umożliwienie wymienionym podmiotom zawierania partnerstw z organizacjami z sektora NGO, celem realizacji zintegrowanych działań.	Pomimo wskazania konieczności dotowania działań z zakresu zintegrowanej rewitalizacji (w POIS dot. to terenów typu brownfield) oś II kierunkuje ku samemu procesowi usuwania zanieczyszczeń.	Uwaga nieuwzględniona. Działania związane z rekultywacją lub remediacją terenów zdegradowanych mające na celu zmianę dotychczasowych funkcji przez nie pełniących na cele inne niż środowiskowe, umożliwiająca powtórne wykorzystanie terenu, zgodnie z wynegocjowaną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, mogą być realizowane w ramach RPO. Szczegółowy katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.
104.	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97	Proponuje się rozszerzenie działań również na obszary wiejskie.	Ograniczenie tylko do obszarów miejskich zawęzi w znacznym stopniu działania w zakresie budowy lub modernizacji wałów przeciwpowodziowych.	Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.

105.	Województwo Lubuskie	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102	„Przewiduje się wsparcie następujących obszarów: - kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach co najmniej 10 000 RLM, w tym wyposażenie ich w: systemy odbioru ścieków komunalnych, oczyszczalnie ścieków (...)”. Wnioskujemy o ujęcie obszaru gospodarki wodami opadowymi, a tym samym wsparcia inwestycji z zakresu budowy/ modernizacji/ przebudowy/ rozbudowy kanalizacji deszczowej, w tym budowy urządzeń podczyszczających wody opadowe.	Uzasadnienie: Wsparcie rozwoju sieci kanalizacji deszczowej pozwoli na racjonalną gospodarkę wodami opadowymi na terenie całego kraju, mającą bezpośredni wpływ na czystość cieków wodnych poprzez ograniczanie ich zanieczyszczeń. Budowa urządzeń podczyszczających wody opadowe, odprowadzone kanalizacją deszczową z terenów zanieczyszczonych, m.in. dróg, terenów przemysłowych przyczyni się do ochrony i poprawy jakości wód w Polsce. Wdrażanie inwestycji w gospodarkę wodami opadowymi przyczyni się do wypełnienia zobowiązań kraju, wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej.	Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.
106.	Miasto Łódź - Urząd Miasta Łodzi	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97	ustalenie precyzyjnych kryteriów wniosków aplikacyjnych. Jednym z nich, wpływających na ustalenie zakresu rzeczowego projektu jest gęstość zaludnienia kanalizowanych ulic.	Ustalenie zakresu projektu przed poznaniem tego parametru jest praktycznie niemożliwe	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze oraz kryteria wyboru projektów zostaną doprecyzowane w Szczegółowym Opisie Priorytetów.
107.	Miasto Nowy Sącz	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	W zakresie wspieranych obszarów pominięto kwestię osuwisk	Pominięcie problemu związanego z osuwiskami wydaje się być poważnym mankamentem Programu, zwłaszcza w kontekście ponoszonych przez kraj nakładów na skutki walki z osuwiskami.	Uwaga nieuwzględniona. W POIiŚ 2014-2020 nie przewidziano wspierania tego obszaru, gdyż jak wynika z doświadczeń z wdrażaniem POIiŚ 2007-2013, potencjalni beneficjenci nie aplikowali o środki unijne na tego typu działalność ze względu na dostępność łatwiejszych w pozyskaniu środków krajowych.

108.	Samorząd Województwa Małopolskiego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	<p>Postuluje się uzupełnienie wsparcia o obszar dotyczący przeciwdziałania ruchom masowym poprzez rozszerzenie poniższego zapisu:</p> <p>„- wsparcie projektów nakierowanych na poprawę bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie suszy oraz ruchom masowym”</p>	<p>Obecne zapisy POiŚ całkowicie pomijają projekty związane z przeciwdziałaniem ruchom masowym, które są dużym problemem np. na terenie woj. małopolskiego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W POiŚ 2014-2020 nie przewidziano wspierania tego obszaru, gdyż jak wynika z doświadczeń z wdrażaniem POiŚ 2007-2013, potencjalni beneficjenci nie aplikowali o środki unijne na tego typu działalność ze względu na dostępność łatwiejszych w pozyskaniu środków krajowych.</p>
109.	Samorząd Województwa Małopolskiego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	<p>Terytorialny obszar realizacji</p> <p>Postulujemy rezygnację z wprowadzonego ograniczenia wsparcia projektów z zakresu gospodarki odpadami do terenów miejskich</p>	<p>Niezrozumiałe jest wprowadzanie ograniczenia wsparcia działań do określonych terenów. Podejście w ramach gospodarki odpadami jest obecnie nakierowane na kompleksowość działań i systemowe rozwiązania. Tego rodzaju ograniczenia mogą wykluczyć w przyszłości zrealizowanie ważnych projektów, które – zgodnie z linią demarkacyjną – powinny mieć możliwość uzyskania dofinansowania z poziomu krajowego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W treści PO podano: "Wsparcie ma charakter horyzontalny i dotyczy całego kraju. <u>Interwencje będą lokalizowane zgodnie ze wskazaniem wynikającym z określonych dokumentów o charakterze strategicznym [..]</u> Realizowane inwestycje będą w dużej mierze zlokalizowane na terenach miejskich. ". Nie oznacza to więc, że inwestycje będą realizowane wyłącznie na obszarach miejskich.</p>
110.	Samorząd Województwa Małopolskiego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	103	<p>Terytorialny obszar realizacji</p> <p>Postulujemy rezygnację z wprowadzonego ograniczenia wsparcia projektów z gospodarki wodno-ściekowej do terenów miejskich.</p>	<p>Problem z gospodarką ściekową dotyczy w dużej mierze również obszarów wiejskich. Niezrozumiałe jest wprowadzanie jakiegokolwiek ograniczenia dla obszarów wiejskich. Biorąc pod uwagę fakt, iż tego rodzaju działania nie będą mogły być realizowane w obecnej perspektywie z PROW a jedynymi programami będą regionalne programy operacyjne i POiŚ. Aglomeracje powyżej 10 tys. RLM, które będą wspierane wyłącznie z POiŚ będą również obejmowały obszary wiejskie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W treści PO podano: "Wsparcie ma charakter horyzontalny i dotyczy całego kraju. <u>Interwencje będą lokalizowane zgodnie ze wskazaniem wynikającym z określonych dokumentów o charakterze strategicznym [..]</u>. Realizowane inwestycje będą w dużej mierze zlokalizowane na terenach miejskich. ". Nie oznacza to więc, że inwestycje będą realizowane wyłącznie na obszarach miejskich.</p>

111.	Samorząd Województwa Małopolskiego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104	<p>Rekomenduje się utworzenie w przewidywanych obszarach wsparcia, działań umożliwiających realizację projektów o ponadregionalnym charakterze w zakresie działań wykorzystujących zasoby cenne przyrodniczo, dla zachowania wysokiej jakości krajobrazu oraz utrzymania równowagi przyrodniczej.</p>	<p>Należy rozważyć umożliwienie realizacji z poziomu krajowego projektów o kompleksowym, ponadregionalnym charakterze dotyczących wykorzystywania zasobów cennych przyrodniczo dla rozwoju przemysłów czasu wolnego np. Projekt pn. Wiślana Trasa Rowerowa – realizacja ponad 1000 km drogi rowerowej, prowadzącej przez interesujące przyrodniczo tereny, znajduje się na obszarze ośmiu nadwiślańskich województw.</p> <p>Przedsięwzięcie dodatkowo uzasadnienia inicjatywa Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego dot. skierowaniu do Sejmu projektu ustawy ułatwiającej budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych na wałach przeciwpowodziowych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Działania w ramach 6.4 nakierowane są na ochronę obszarów cennych przyrodniczo, a nie na ich turystyczne wykorzystywanie. Projekty nakierowane na wykorzystywanie zasobów przyrodniczych, zgodnie z wynegocjowaną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, mogą być realizowane w ramach RPO.</p>
112.	Urząd Miasta Krakowa	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97-100	<p>W ramach wskazanych na stronie 98 obszarów, które podlegałyby wsparciu proponuje się uszczegółowienie informacji o rodzajach projektów w następujący sposób:– „działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami”, w tym projekty dotyczące zabezpieczenia skarp, osuwisk, itp. W związku z powyższym proponuje się dopisanie do tabeli pt. „Wskaźniki typu output (produkt/rezultat bezpośredni)”, znajdującej się na stronie 100 dokumentu, wskaźniki adekwatne do wprowadzonych zmian, tj. np. 1. 1. liczba przebudowanych/zabezpieczonych skarp, 2. 2. liczba zabezpieczonych osuwisk.</p>	<p>W obecnym klimacie, związanym z coraz częstszym występowaniem gwałtownych zjawisk pogodowych, skarpy na terenie miast ulegają szybkiej degradacji. Zły stan techniczny skarp wymaga przeprowadzenia stosownych prac wzmocniających, czy nawet przebudowy. W podobnej sytuacji znajdują się osuwiska. Konieczne staje się więc zastosowanie wszelkich możliwych zabezpieczeń zapobiegawczych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W POIiŚ 2014-2020 nie przewidziano wspierania tego obszaru, gdyż jak wynika z doświadczeń z wdrażaniem POIiŚ 2007-2013, potencjalni beneficjencie nie aplikowali o środki unijne na tego typu działalność ze względu na dostępność łatwiejszych w pozyskaniu środków krajowych.</p>

113.	Urząd Miasta Krakowa	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100	Wprowadzenie wsparcia dla projektów kontroli sposobu selektywnego zbierania odpadów.	Uzyskanie zakładanego udziału odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w masie wszystkich zebranych odpadów komunalnych.	Uwaga nieuwzględniona. Nie został opisany zakres potencjalnego projektu. Kwestie legislacyjne związane z gospodarką odpadami znajdują się w kompetencji Ministerstwa Środowiska.
114.	Urząd Miasta Krakowa	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	Należy wykreślić część pierwszego zdania rozpoczynającą się po przecinku i brzmiącą następująco: "... ewentualnie rozważa się wykorzystanie zwrotnych form w ramach inwestycji związanych ze spalarniami odpadów"	Analiza sytuacji obecnej oraz identyfikacja potrzeb w ujęciu tematycznym oraz terytorialnym niniejszego dokumentu wskazuje na znaczny stopień niespełnienia wymogów unijnych w zakresie gospodarki odpadami (termicznemu unieszkodliwianiu poddano 1 % odpadów). Sposób finansowania musi więc zachęcać i ułatwiać realizację projektów umożliwiających termiczną utylizację odpadów wraz z odzyskiem energii.	Uwaga nieuwzględniona. Kwestie te zostaną rozstrzygnięte w analizie ex-ante instrumentów finansowych, która, zgodnie z art. 32 projektu rozporządzenia ogólnego ma być podstawą do podejmowania decyzji dotyczących formy wsparcia.
115.	Urząd Miasta Krakowa	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	104	Dopisać kolejny wskaźnik typu dotyczący działań związanych z zaopatrzeniem ludności w wodę, np. długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej; liczba wybudowanych lub zmodernizowanych stacji uzdatniania wody; liczba osób korzystających ze zmodernizowanej sieci wodociągowej	Cel ten obejmuje zarówno działania związane z gospodarką ściekową jak i z zaopatrzeniem w wodę. Natomiast wskaźnik typu zaproponowany został jedynie do działań związanych z gospodarką ściekową.	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).

116.	Urząd Miasta Krakowa	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102	Możliwość realizacji projektów z zakresu „Budowa i modernizacja systemów kanalizacji opadowej dla ścieków opadowych wraz z urządzeniami podczyszczającymi”	Z uwagi na olbrzymie potrzeby w zakresie kanalizacji opadowej.	Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.
117.	Urząd Miasta Krakowa	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	402	Dopisać drugi wskaźnik rezultatu dotyczący działań związanych z zaopatrzeniem ludności w wodę, np. procent ludności korzystających ze zmodernizowanej/wybudowanej sieci wodociągowej	Cel ten obejmuje zarówno działania związane z gospodarką ściekową jak i z zaopatrzeniem w wodę. Natomiast wskaźnik rezultatu zaproponowany został jedynie do działań związanych z gospodarką ściekową.	Uwaga powtórzona.
118.	Urząd Miasta Krakowa	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102	Wprowadzić wsparcie dla projektów kontroli sposobu pozbywania się odpadów komunalnych ciekłych ze zbiorników bezodpływowych	Uzyskanie zakładanego wskaźnika liczby ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków.	Uwaga nieuwzględniona. Nie został opisany zakres potencjalnego projektu. Kwestie legislacyjne związane z gospodarką odpadami znajdują się w kompetencji Ministerstwa Środowiska.
119.	Urząd Miasta Krakowa	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	104	Sugeruje się wprowadzenie wskaźników dotyczących gospodarki wodnej: <ul style="list-style-type: none"> • - Liczba osób włączonych do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę, • - Liczba wybudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych zakładów uzdatniania wody • - Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej. 	Program przewiduje również (w ramach kompleksowych projektów) wsparcie systemów i obiektów zaopatrzenia w wodę. Istnieje zatem uzasadnienie do rozszerzenia listy wskaźników.	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).

120.	Urząd Miasta Krakowa	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102	Sugeruje się wprowadzenie drugiego wskaźnika : „Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej”	Program przewiduje również (w ramach kompleksowych projektów) wsparcie systemów i obiektów zaopatrzenia w wodę. Istnieje zatem uzasadnienie do rozszerzenia listy wskaźników.	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).
121.	Urząd Miasta Krakowa	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104	Wsparcie dla projektów kontroli terenów objętych programem natura 2000 oraz zielonej infrastruktury	Zatrzymanie poprzez prowadzenie stałej kontroli spadku różnorodności biologicznej obszarów chronionych.	Uwaga nieuwzględniona. Nie został opisany zakres potencjalnego projektu a z treści uwagi nie wynika na czym miałyby polegać kontrole obszarów Natura 2000. Urząd Miasta nie jest organem, w którego kompetencji znajdują się kwestie związane z zarządzaniem takimi obszarami - na poziomie wojewódzkim takie kompetencje posiada Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska i to od tego organu powinny powstawać ewentualne uwagi w tym zakresie. W ramach Programu planowane jest "wspieranie zrównoważonego zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo", a zgłoszony obszar wydaje się w tę tematykę wpisywać.
122.	Urząd Miasta Krakowa	Załączniki	210	Proszę o wprowadzenie projektu: „Gospodarka wodno-ściekowa w Krakowie –Etap III	Realizacja projektu jest bardzo istotna dla Krakowa.	Uwaga nieuwzględniona. Ministerstwo Środowiska nie zgłosiło inwestycji do umieszczenia na liście dużych projektów, co wynika z braku formalnych podstaw do zgłaszania propozycji projektów (brak zaktualizowanego KPOŚK).

123.	Gmina Miasto Płock	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100	Uzupełnienie wskaźników rezultatu – tabela s. 100 – polegające na dodaniu pkt. 2 - zmniejszona ilość odpadów składowana na wysypiskach.	Proponowany wskaźnik w sposób bardziej kompleksowy odnosi się do problematyki zagospodarowania odpadów komunalnych zgodnie z regulacjami unijnymi (m.in. Dyrektywy 99/31/WE w sprawie składowania odpadów).	Uwaga uwzględniona. Dodano wskaźnik: Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych. Źródło danych: Eurostat
124.	Gmina Miasto Płock	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100	Przeznaczenie środków przeznaczonych do pozyskania przez beneficjentów (JST) na budowę spalarni w wyłącznie formie bezzwrotnej (cyt. przewiduje się wsparcie w formie dotacji bezzwrotnej, ewentualnie zwrotnych form w ramach inwestycji związanych ze spalarniami odpadów) – s. 101 Planowane wykorzystanie instrumentów inżynierii finansowej.	Zwrotne formy wsparcia mogą stanowić dla jednostek samorządu terytorialnego mogą być źródłem niewykorzystywanym, ze względu na zaciągnięcie wcześniej zobowiązania, zwłaszcza wobec znacznej wysokości środków niezbędnych do realizacji bardzo poważnej inwestycji, jaką jest spalarnia odpadów. Zwrotne formy finansowe utrudnią lub uniemożliwią również możliwość realizacji inwestycji spalarniowych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, w ramach którego bezzwrotne formy mogłyby stanowić uzupełnienie wkładu podmiotu publicznego w przedsięwzięcie.	Uwaga nieuwzględniona. Kwestie te zostaną rozstrzygnięte w analizie ex-ante instrumentów finansowych, która, zgodnie z art. 32 projektu rozporządzenia ogólnego ma być podstawą do podejmowania decyzji dotyczących formy wsparcia.
125.	Gmina Miasto Płock	Załączniki	210	Uzupełnienie wykazu dużych projektów (pkt 11.2. ss. 210, 211) w zakresie projektów z sektora (2) energetyki o pozycję „Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Płocku”.	Przedsięwzięcie planowane przez Gminę – Miasto Płock, zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarowania Odpadami dla Mazowsza, było m.in. wskazywane do potencjalnej możliwości uzyskania wsparcia dla projektów obejmujących działania przygotowawcze do realizacji w/w inwestycji ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach bieżącej perspektywy finansowej 2007-2013 przez Marszałka Województwa Mazowieckiego. O wskazanie takich inwestycji Ministerstwo Środowiska zwracało się w piśmie skierowanym Marszałka Województwa Mazowieckiego z dnia 28.05.2013 r. nr DEFwpp-792-. Celem wsparcia w ramach bieżącej perspektywy był wskazywany etap przedrealizacyjny, służący przygotowaniu inwestycji do realizacji w nowej perspektywie, której dotyczy konsultowany projekt. Zatem umieszczenie projektu w wykazie wydaje się naturalną konsekwencją prowadzonych przez MŚ działań.	Uwaga nieuwzględniona. W związku z prowadzonym przeglądem WPGO, a także koniecznością przygotowania przez władze wojewódzkie planów inwestycyjnych, które będą załącznikiem do WPGO, na obecnym etapie brak podstaw do wskazania dużych projektów, jednak nie można wykluczyć, że po aktualizacji WPGO i przygotowaniu planów inwestycyjnych, takie projekty zostaną wskazane.

126.	Gmina Kędzierzyn-Koźle	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	158, 159	<p>PO IiŚ 2014-2020 będzie wносить wkład w realizację podejścia zintegrowanego, pomimo, iż w ramach samego programu nie przewiduje się realizacji projektów w formule ZIT. Postuluje się umożliwienie realizacji zintegrowanych projektów inwestycyjnych dotyczących kilku gmin, czy powiatów delimitowanych w ramach jednego subregionalnego obszaru funkcjonalnego, nie będącego ZIT w rozumieniu Zasad realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce. Ponadto postuluje się umieszczenie preferencji dla projektów subregionów nie będących związkiem ZIT ale posiadających Strategię ZIT komplementarną ze strategią ZIT wojewódzkiego.</p>	<p>W swej istocie inwestycje zintegrowane terytorialnie to projekty wzajemnie powiązane i komplementarne. Określone wstępnie w KPZK obszary subregionalne przygotowując się do nowej perspektywy finansowej opracowują ze środków POPT 2007-2014 strategię zintegrowanego rozwoju, czy też zintegrowanych inwestycji terytorialnych. Są to propozycje projektów oddziaływających nie tylko na rdzeń subregionu, ale także na jego obszar funkcjonalny oraz województwo, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Założenia większości RPO 2014-2020 wykluczają realizację ZIT w miastach innych, niż wojewódzkie. Wykluczają także realizację instrumentu RLKS. Brakuje zatem źródeł, z których finansowane będą projekty integrujące np. miasto z wsią, a dotyczące budowy, czy rozbudowy kanalizacji, transportu publicznego, czy ograniczenia szkodliwej emisji. Z zapisów projektu PO IiŚ 2014-2020 nie wynika jednoznacznie w jaki sposób wspierane będą miasta subregionalne nie wchodzące w skład związków ZIT oraz miasta subregionalne nie wchodzące w skład związków ZIT a chcące realizować partnerskie projekty zintegrowane terytorialnie z innymi jednostkami w ramach swojego obszaru funkcjonalnego na podstawie stosownych porozumień.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Kwestia realizacji projektów w formule ZIT jest w pierwszym rzędzie przedmiotem zapisów Umowy Partnerstwa. To ten dokument określa kierunkowe zasady zastosowania tego instrumentu w programach operacyjnych. Zapisy projektu POIiŚ są jedynie odzwierciedleniem tych ogólnych zapisów UP. Natomiast kwestia promowania projektów komplementarnych realizowanych zgodnie ze zintegrowanym podejściem będzie mogła być uwzględniona na etapie kryteriów wyboru projektów.</p>
------	------------------------	--	----------	--	---	---

127.	Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp. z o.o.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	Uwaga dotyczy obszarów w przewidywanych do wsparcia w ramach priorytetu inwestycyjnego 5.2 i potencjalnych beneficjentów wymienionych na stronie 98 projektu POIS 2014-2020	Jako jeden z obszarów wsparcia wymieniony został system monitorowania środowiska. W obszarze monitoringu wód podziemnych konieczne są działania nie tylko w aspekcie monitoringu środowiska i klęsk żywiołowych, ale także w aspekcie zapewnienia bezpieczeństwa dostaw wody. Stąd zasadne jest rozszerzenie listy beneficjentów priorytetu inwestycyjnego 5.2 o podmioty świadczące usługi wodno-ściekowe w ramach realizacji obowiązków własnych gmin lub poszerzenie o ten zakres priorytetu inwestycyjnego 6.2.	Wody podziemne poddawane są stałym zagrożeniom zanieczyszczenia ze strony działalności człowieka. Z uwagi na fakt, iż są one podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę konieczna jest rozbudowa lokalnych systemów monitoringu ich jakości i dynamiki w system kontroli stanu zasobów wody pitnej dla regionu. Pozwoli to na wyprzedzające przeciwdziałanie skutkom zanieczyszczenia wód oraz ograniczenie do minimum możliwości ich dalszego rozprzestrzeniania. Celem działań w obszarze monitoringu wód podziemnych w aspekcie zapewnienia bezpieczeństwa dostaw wody jest podwyższenie jakości systemu kontroli jakości i wielkości podziemnych zasobów wody pitnej, a w konsekwencji zwiększenie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę w perspektywie wieloletniej.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach 5.2 planowane jest wsparcie przede wszystkim Państwowego Monitoringu Środowiska. Niemniej przewidziane obecnie w treści PO zapisy dotyczące potencjalnych beneficjentów nie wykluczają w tym obszarze firm wodociągowych. Szczegółowy katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.
------	---	--	---	---	---	---

128.	Gmina Miasta Gdyni	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	108	<p>Należy dokonać demarkacji dla Celu tematycznego 5. pomiędzy poziomem krajowym i 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi dla przedsięwzięć z zakresu zarządzania wodami opadowymi, tj. budowy i rozbudowy systemów gromadzenia, oczyszczania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych.</p>	<p>W przedłożonym do konsultacji społecznych dokumencie Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ) zawarto demarkację dla Celu tematycznego 5. pomiędzy poziomem krajowym i 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi dla przedsięwzięć tylko z zakresu małej retencji. Mając na uwadze przywidziany na str. 98 POIiŚ obszar wsparcia dotyczący zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami, oraz zgłoszoną uwagę nr 1, niezbędne jest wyznaczenie linii demarkacyjnej dla przedsięwzięć dotyczących właściwego zarządzania wodami opadowymi w obszarach miejskich, tj. budowy i rozbudowy systemów gromadzenia, oczyszczania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaloną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych są przewidziane do realizacji wyłącznie na poziomie krajowym. Uwaga jednak stała się bezprzedmiotowa, gdyż zapisy dotyczące linii demarkacyjnej zostały usunięte z treści PO.</p>
------	--------------------	--	-----	---	--	---

129.	Gmina Miasta Gdyni	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	99	<p>Wnioskuje się o uzupełnienie pierwszego akapitu Terytorialny obszar realizacji o następujące zdanie: Interwencje będą dotyczyć będą również obszarów miejskich o największym zagrożeniu występowania nagłych powodzi lokalnych.</p>	<p>Problemem miast w Polsce jest niewystarczający rozwój systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych, w tym w szczególności systemów zapewniających opóźnienie odpływu wód z powierzchni nieprzepuszczalnych do odbiornika. Problem ten ma szczególny wymiar w aglomeracji trójmiejskiej, zlokalizowanej jednocześnie na wybrzeżu oraz w strefie krawędziowej wysoczyzny morenowej Pojezierza Kaszubskiego . Występujące tu duże deniwelacje terenu powodują znaczne przyśpieszenie odpływu wód opadowych, a w przypadku deszczy nawalnych wystąpienie nagłych powodzi lokalnych typu Flash Food (FF). Analiza obszarów i częstotliwości występowania w Polsce tego groźnego zjawiska w latach 1971-2010, przeprowadzona przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej wykazała, że zlewnie wybrzeża od Gdańska do Redy należą do regionów najczęstszego występowania nagłych powodzi lokalnych typu FF, w tym Gdynia i Gdańsk zaliczone zostały do powiatów o największym zagrożeniu tego typu powodziami . Mając na uwadze konieczność zabezpieczenia miast przed nagłymi lokalnymi powodziami poprzez właściwe zarządzanie wodami opadowymi oraz skalę i wielkość przedsięwzięć zapewniających bezpieczny odbiór, oczyszczanie i odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, należy umożliwić w perspektywie finansowej 2014-2020 realizację tego typu projektów ze wsparciem unijnym z Funduszu Spójności w ramach PO Infrastruktura i Środowisko.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.</p>
------	--------------------	--	----	--	---	--

130.	Gmina Miasta Gdyni	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Wnioskuje się o następujące doprecyzowanie zapisu dotyczącego 1. obszaru przewidzianego wsparcia: - działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami, w szczególności poprzez właściwe zarządzanie wodami opadowymi i roztopowymi;	Właściwe zarządzanie wodami opadowymi na obszarach miejskich możliwe jest w wyniku realizacji przedsięwzięć polegających na budowie i przebudowie kanalizacji deszczowej oraz urządzeń podczyszczających i retencyjno-sedymentacyjnych. Działania takie stanowią efektywną metodę ograniczenia skutków nagłych powodzi miejskich, wywołujących podtopienia i zalania oraz znaczącą potrzebę w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej w obszarach zurbanizowanych.	Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.
131.	Gmina Miasta Gdyni	Plan finansowy programu	150	Alokacja z środków unijnych na cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem w wysokości 230 286 442 euro jest zdecydowanie za niska. Mając na uwadze planowany zakres rzeczowy celu tematycznego 5, w tym pilne potrzeby w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miastach w całym kraju, kwotę alokacji należy zdecydowanie zwiększyć.	W Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie energetyki i środowiska Ekoefektywne Pomorze, stanowiącym Załącznik do Uchwały Nr 931 / 274 / 13 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 08 sierpnia 2013 roku, zawarte są przedsięwzięcia strategiczne wpisujące się w cel tematyczny 5, tj.: Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030 - etap II oraz Budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w ramach kontynuacji programu ochrony wód Zatoki Gdańskiej, których orientacyjna wartość całkowita przekracza 1 mld PLN. Biorąc pod uwagę 85% poziom dofinansowania, planowana kwota alokacji środków unijnych na cel tematyczny 5. mogłaby ewentualnie pokryć dofinansowanie realizacji jedynie pilnych potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miastach tylko jednego województwa.	Uwaga częściowo uwzględniona. Rozważane jest zwiększenie alokacji na PI.5.2.
132.	Gmina Miasta Sopotu	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	strona 98	Wnioskuje się o rozszerzenie zapisu dotyczącego wsparcia pierwszego obszaru Działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami o działania z zakresu właściwego	Właściwe zarządzanie wodami opadowymi na obszarach miejskich możliwe jest w wyniku realizacji przedsięwzięć polegających na budowie i przebudowie kanalizacji deszczowej oraz urządzeń podczyszczających i retencyjno-sedymentacyjnych. Działania takie stanowią efektywną metodę ograniczenia skutków	Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.

			<p>zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi.</p>	<p>nagłych powodzi miejskich, wywołujących podtopienia i zalania oraz znaczącą potrzebę w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej w obszarach zurbanizowanych. Zrealizowane przez Gminę Miasta Sopotu zadania z pierwszego etapu projektu „Ochrona wód Zatoki Gdańskiej – budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w Sopocie- etap I”, dofinansowanego z POIiŚ, wpłynęły na znaczną poprawę stanu wód potoków sopockich oraz Zatoki Gdańskiej, a także na ograniczenie podtopień dolnego tarasu Miasta w obrębie zlewni potoków objętych projektem. Niestety wskutek częstego występowania opadów nawalnych na terenie naszego Miasta nadal występują lokalne podtopienia dolnego tarasu, szczególnie dotkliwe na terenie zlewni potoków nie objętych poprzednim projektem. Spowodowane jest to przede wszystkim zbyt małą retencją oraz zbyt małą przepustowością i złymi warunkami odpływu na tych odcinkach miejskiego systemu odprowadzania wód opadowych, które nie były dotąd przebudowywane ani modernizowane. W tych rejonach większość kanałów jest zdegradowana, co wymaga ich przebudowy celem zapewnienia prawidłowego odprowadzania wód opadowych z newralgicznych terenów Miasta. Powinna być również zwiększana zdolność retencyjna poszczególnych zlewni potoków sopockich, stanowiących elementy miejskiego systemu odprowadzania wód opadowych.</p>	
--	--	--	--	---	--

133.	Gmina Miasta Sopotu	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	150	Wnioskuje się o zwiększenie alokacji na dla celu tematycznego 5.	Alokacja z środków unijnych na cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem w wysokości 230 286 442 euro jest zdecydowanie za niska. Mając na uwadze planowany zakres rzeczowy celu tematycznego 5, w tym pilne potrzeby w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miastach w całym kraju, kwotę alokacji należy zdecydowanie zwiększyć.	Uwaga częściowo uwzględniona. Rozważane jest zwiększenie alokacji na PI.5.2.
134.	Gmina Miasta Sopotu	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	100	wnioskuje się o dodanie jako wskaźnika produktu: długość wybudowanej lub przebudowanej kanalizacji deszczowej oraz liczba wybudowanych urządzeń podczyszczających	W przedłożonym do konsultacji społecznych projekcie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko wskaźniki produktu nie uwzględniają projektów dotyczących zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi.	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).

135.	Gmina Miasta Sopotu	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	strona 99	Wnioskuje się o uzupełnienie pierwszego akapitu Terytorialny obszar realizacji o następujące zdanie: Interwencje będą dotyczyć będą również obszarów miejskich o największym zagrożeniu występowania nagłych powodzi lokalnych.	Problemem miast w Polsce jest niewystarczający rozwój systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych, w tym w szczególności systemów zapewniających opóźnienie odpływu tych wód z powierzchni nieprzepuszczalnych do odbiornika. Problem ten ma szczególny wymiar w aglomeracji trójmiejskiej, zlokalizowanej jednocześnie na wybrzeżu oraz w strefie krawędziowej wysoczyzny morenowej Pojezierza Kaszubskiego. Mając na uwadze konieczność zabezpieczenia miast przed nagłymi lokalnymi powodziami poprzez właściwe zarządzanie wodami opadowymi oraz skalę i wielkość przedsięwzięć zapewniających bezpieczny odbiór, oczyszczanie i odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, należy umożliwić w perspektywie finansowej 2014-2020 realizację tego typu projektów ze wsparciem unijnym z Funduszu Spójności w ramach PO Infrastruktura i Środowisko.	Uwaga nieuwzględniona. Brak konieczności aż takiego uszczegółowienia zapisów PO.
------	---------------------	--	-----------	---	--	--

136.	Urząd Miejski w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	150	<p>Alokacja z środków unijnych na cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem w wysokości 230 286 442 euro jest zdecydowanie za niska. Mając na uwadze planowany zakres rzeczowy celu tematycznego 5, w tym pilne potrzeby w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miastach w całym kraju, kwotę alokacji należy zdecydowanie zwiększyć.</p>	<p>W Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie energetyki i środowiska Ekoefektywne Pomorze, stanowiącym Załącznik do Uchwały Nr 931 / 274 / 13 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 08 sierpnia 2013 roku, zawarte są przedsięwzięcia strategiczne wpisujące się w cel tematyczny 5, tj.: Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030 - etap II oraz Budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w ramach kontynuacji programu ochrony wód Zatoki Gdańskiej, których orientacyjna wartość całkowita przekracza 1 mld PLN. Biorąc pod uwagę 85% poziom dofinansowania, planowana kwota alokacji środków unijnych na cel tematyczny 5. mogłaby ewentualnie pokryć dofinansowanie realizacji jedynie pilnych potrzeb w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miastach tylko jednego województwa.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Rozważane jest zwiększenie alokacji na PI.5.2.</p>
137.	Urząd Miejski w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	108	<p>Należy dokonać demarkacji dla Celu tematycznego 5. pomiędzy poziomem krajowym i 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi dla przedsięwzięć z zakresu zarządzania wodami opadowymi, tj. budowy i rozbudowy systemów gromadzenia, oczyszczania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych.</p>	<p>W przedłożonym do konsultacji społecznych dokumencie Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIIŚ) zawarto demarkację dla Celu tematycznego 5. pomiędzy poziomem krajowym i 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi dla przedsięwzięć tylko z zakresu małej retencji. Mając na uwadze przywidziany na str. 98 POIiŚ obszar wsparcia dotyczący zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami, oraz zgłoszoną uwagę nr 1, niezbędne jest wyznaczenie linii demarkacyjnej dla przedsięwzięć dotyczących właściwego zarządzania wodami opadowymi w obszarach miejskich, tj. budowy i rozbudowy systemów gromadzenia, oczyszczania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaloną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych są przewidziane do realizacji wyłącznie na poziomie krajowym. Uwaga stała się jednak bezprzedmiotowa, gdyż zapisy dotyczące linii demarkacyjnej zostały usunięte z treści PO.</p>

138.	Urząd Miejski w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	99	<p>Wnioskuje się o uzupełnienie pierwszego akapitu Terytorialny obszar realizacji o następujące zdanie: Interwencje będą dotyczyć będą również obszarów miejskich o największym zagrożeniu występowania nagłych powodzi lokalnych.</p>	<p>Problemem miast w Polsce jest niewystarczający rozwój systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych, w tym w szczególności systemów zapewniających opóźnienie odpływu wód z powierzchni nieprzepuszczalnych do odbiornika. Problem ten ma szczególny wymiar w aglomeracji trójmiejskiej, zlokalizowanej jednocześnie na wybrzeżu oraz w strefie krawędziowej wysoczyzny morenowej Pojezierza Kaszubskiego . Występujące tu duże deniwelacje terenu powodują znaczne przyśpieszenie odpływu wód opadowych, a w przypadku deszczy nawalnych wystąpienie nagłych powodzi lokalnych typu Flash Food (FF). Analiza obszarów i częstotliwości występowania w Polsce tego groźnego zjawiska w latach 1971-2010, przeprowadzona przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej wykazała, że zlewnie wybrzeża od Gdańska do Redy należą do regionów najczęstszego występowania nagłych powodzi lokalnych typu FF, w tym Gdynia i Gdańsk zaliczone zostały do powiatów o największym zagrożeniu tego typu powodziami . Mając na uwadze konieczność zabezpieczenia miast przed nagłymi lokalnymi powodziami poprzez właściwe zarządzanie wodami opadowymi oraz skalę i wielkość przedsięwzięć zapewniających bezpieczny odbiór, oczyszczanie i odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, należy umożliwić w perspektywie finansowej 2014-2020 realizację tego typu projektów ze wsparciem unijnym z Funduszu Spójności w ramach PO Infrastruktura i Środowisko.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.</p>
------	-------------------------	--	----	--	---	--

139.	Urząd Miejski w Gdańsku	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	<p>Wnioskuję się o następujące doprecyzowanie zapisu dotyczącego 1. obszaru przewidzianego wsparcia: - działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami, w szczególności poprzez właściwe zarządzanie wodami opadowymi i roztopowymi;</p>	<p>Właściwe zarządzanie wodami opadowymi na obszarach miejskich możliwe jest w wyniku realizacji przedsięwzięć polegających na budowie i przebudowie kanalizacji deszczowej oraz urządzeń podczyszczających i retencyjno-sedymentacyjnych. Działania takie stanowią efektywną metodę ograniczenia skutków nagłych powodzi miejskich, wywołujących podtopienia i zalania oraz znaczącą potrzebę w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej w obszarach zurbanizowanych.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych będą realizowane w ramach PI 5.2. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.</p>
140.	Urząd Gminy Brenna	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	108	<p>Uwaga dotyczy kwestii DEMARKACJI i możliwości składania wniosków przez gminy o niskim zaludnieniu, ale należących do aglomeracji powyżej 10 tys. RLM. Kryterium demarkacji pomiędzy poziomem krajowym, a regionalnym powinno opierać się tylko na wielkości aglomeracji, natomiast możliwość składania wniosku o dofinansowanie nie może być dodatkowo zależna o konieczność osiągnięcia wskaźnika koncentracji. Ustalenie w nowym POIS wskaźnika koncentracji na poziomie 120 lub 90 Mk/km nowobudowanej sieci czyli na poziomie obowiązującym w obecnym programie, PONOWNIE spowoduje brak możliwości ubiegania się o środki na kanalizację dla gmin o niskim zaludnieniu, ale należących do aglomeracji powyżej 10 tys. RLM (takich jak np. Gmina Brenna).</p>	<p>Z informacji dot. nowych programów operacyjnych tj. RPO, PROW i POIS wynika, że demarkacja dla projektów kanalizacyjnych pomiędzy wsparciem krajowym, a regionalnym będzie przebiegać na wartości 10 tys. RLM dla danej aglomeracji. W obecnym POIS dodatkowym kryterium uniemożliwiającym składanie wniosków gminom należącym do aglomeracji powyżej 10 tys. RLM, był tzw. wskaźnik koncentracji ustalony na min. poziomie 120 Mk/km nowobudowanej sieci (w szczególnych sytuacjach: 90 Mk/km). Wskaźnik ten, był uwzględniany we wszystkich konkursach ogłoszonych przez Ministerstwo Środowiska, co spowodowało, że gminy nie osiągnące ww. wartości wskaźnika, nie mogły korzystać ze środków Funduszu Spójności, a tym samym realizować założeń Dyrektywy Rady UE 91/271/EWG. Dodatkowo przynależność do aglomeracji powyżej 10 tys. RLM spowodowała brak możliwości korzystania z RPO. Gminy wiejskie posiadały dodatkową możliwość realizacji projektów kanalizacyjnych ze środków PROW, gdzie demarkacja z pozostałymi programami - krajowym i regionalnym miała charakter kwotowy. Niestety, w obecnym okresie programowania zapisy „Wstępnego zarysu PROW..” (wersja 1.0) wskazują, że inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze oraz kryteria wyboru projektów zostaną doprecyzowane w Szczegółowym Opisie Priorytetów. Trzeba jednak mieć na uwadze, że zbiorcze systemy kanalizacyjne powinny być budowane tam, gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie, a więc na terenach o zwartej zabudowie, a kwestia wskaźnika koncentracji wynika wprost z obowiązującego rozporządzenia Ministra Środowiska.</p>

				<p>będą realizowane w ramach polityki spójności. Podsumowując, ze względu na fakt, iż gminy takie jak Brenna - położona w parku krajobrazowym i jego otulinie, ujęta w KPOŚK, dla której łączna wartość RLM wynosi ponad 67 tys. - nie mogła złożyć wniosku o dofinansowanie ani do POIŚ, ani i do RPO. Powodem była wartość RLM, ale przede wszystkim konieczność uzyskania wskaźnik koncentracji. Dla takich Gmin, takich jak Brenna ww. wskaźnik, w obszarach najludniejszych, waha się pomiędzy 50, a 60 Mk/km. Dlatego zgłaszamy, aby powyższy wskaźnik nie stanowił kryterium dostępu do udziału w konkursach ogłaszanych w ramach nowego POIŚ, ponieważ ponownie zostanie ograniczona możliwość ubiegania się o środki na inwestycje kanalizacyjne, na obszarach o istotnym znaczeniu pod względem ochrony środowiska.</p>	
--	--	--	--	---	--

141.	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego Wydział Rozwoju Regionalnego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97;204 Osi priorytetowej II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu postuluje się o wpisanie do wykazu dużych projektów następujących przedsięwzięć: „RSOR Regionalny System Oceny Ryzyka oraz Zarządzania Klęskami Żywiolowymi”. Beneficjent projektu: Miasto Częstochowa. „Bezpieczny Śląsk - wsparcie systemu ratowniczo - gaśniczego w województwie śląskim”. Beneficjent projektu: Komenda Wojewódzka PSP w Katowicach. „Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego powiatu żywieckiego”. Beneficjent projektu: Starostwo Powiatowe w Żywcu. „Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego Powiatu Bielskiego -budowa zbiorników retencyjnych na terenie gmin Jasienica i Wilkowice”. Beneficjent projektu: Gminy Jasienica, Wilkowice. „Poprawa stanu infrastruktury przeciwpowodziowej Subregionu Północnego Województwa Śląskiego”. Beneficjent projektu: Miasto Częstochowa.	Projekty proponowane do uwzględnienia w 'wykazie dużych projektów' projektu POIS 2014-2020, ze względu na ich wyszczególnienie w projekcie Mandatu Negocjacyjnego Województwa Śląskiego. W kierunku negocjacyjnego systemu programowania działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie na lata 2014-2020.	Uwaga nieuwzględniona. Ministerstwo Środowiska nie zgłosiło inwestycji do umieszczenia na liście dużych projektów, co wynika z braku formalnych podstaw do zgłaszania propozycji projektów. Inwestycje w infrastrukturę hydrotechniczną powinny przed objęciem ich wsparciem w ramach PI 5.2 zostać ocenione w ramach Masterplanów dla dorzeczy Wisły i Odry.
------	---	--	---	---	---

142.	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego Wydział Rozwoju Regionalnego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	109;204	Osi priorytetowej II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu postuluje się o wpisanie do wykazu dużych projektów następujących przedsięwzięć: „Rozbudowa regionalnej instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych w Sobuczynie, obsługującej północny region województwa śląskiego poprzez budowę instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów.” Beneficjent projektu: Miasto Częstochowa.	Projekty proponowane do uwzględnienia w 'wykazie dużych projektów' projektu POIS 2014-2020, ze względu na ich wyszczególnienie w projekcie Mandatu Negocjacyjnego Województwa Śląskiego. W kierunku negocjacyjnego systemu programowania działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie na lata 2014-2020.	Uwaga nieuwzględniona. W związku z prowadzonym przeglądem WPGO, a także koniecznością przygotowania przez władze wojewódzkie planów inwestycyjnych, które będą załącznikiem do WPGO, na obecnym etapie brak podstaw do wskazania dużych projektów, jednak nie można wykluczyć, że po aktualizacji WPGO i przygotowaniu planów inwestycyjnych, takie projekty zostaną wskazane.
143.	GEPARK KIELCE	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	105	W WIERSZACH TERYTORIALNY OBSZAR REALIZACJI BEZ USZCZEGÓLOWIENIA	ABY BYŁ DOSTĘP DO INNYCH OBSZARÓW	Uwaga nieuwzględniona. Kwestia terytorialnego obszaru realizacji wynika z dokumentów strategicznych, takich jak koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, czy strategię zintegrowane (np. BEiŚ). Konieczność określenia preferencji terytorialnych realizacji projektów wynika i z dokumentów KE (template) i wytycznych krajowych i będzie miała wpływ na efektywność wdrażanych projektów.
144.	GEPARK KIELCE	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	105	W WIERSZU DRUGIM ZA DUŻE USZCZEGÓLOWIENIE- BEZ OGRANICZEŃ	ABY DOSTĘP MIAŁY INNE JEDNOSTKI	Uwaga nieuwzględniona. W treści PO podano: "Przewiduje się, że inwestycje objęte PO IS będą w istotnej mierze zlokalizowane na terenach poza miejskich i będą mogły istotnie oddziaływać na obszary wiejskie". Nie oznacza to więc, że projekty będą realizowane wyłącznie na obszarach pozamiejskich. Nie ma tu więc żadnego ograniczenia.

145.	Gmina Kielce	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	105	Usunąć zapis: (wyłącznie podlegające Parkom Narodowym)	Zapis ten stoi w sprzeczności z wykazem potencjalnych beneficjentów, bowiem znacznie zawęża ich rodzaj.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z ustaloną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, działania w zakresie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) mogą być realizowane w ramach RPO.
146.	Gmina Kielce	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106	Brak informacji, na czym miałyby polegać działania mające na celu rewitalizację miast, skierowane do jednostek samorządu terytorialnego, które zgodnie z wykazem potencjalnych beneficjentów mają być beneficjentami tego priorytetu inwestycyjnego.	Rewitalizacja miast jest zagadnieniem bardzo szerokim, natomiast opisane zadania dotyczą głównie przemysłu i przedsiębiorstw.	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.
147.	Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	99	Proponuje się dodanie dużych projektów do listy projektów objętych wsparciem Programu Operacyjnego IiŚ 2014-2020.	W ramach osi priorytetowej 5.2 będą realizowane działania infrastrukturalne nakierowane na wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu na obszarach miejskich oraz na wybrzeżu Morza Bałtyckiego a także działania nakierowane na zwiększenie możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym, na które Polska jest szczególnie narażona tzn. powodzi oraz suszy i reagowaniu na nie. Obszar Żuław Wiślanych ze względu na swe specyficzne położenie obejmuje wszystkie obszary wskazane do wsparcia w ramach tego działania. Przy wschodnich granicach tej krainy geograficznej znajduje się Elbląg liczący 130 000 mieszkańców, a włączając silnie urbanizującą się strefę podmiejską blisko 200 000. Ze strony północnej Żuławy Wiślane ogranicza pasmo akumulacyjne w postaci Mierzei Wiślanej, które oddziela Żuławy od wód Zatoki Gdańskiej. Dodatkowo zdecydowana większość obszaru Żuław Wiślanych znajduje się w delcie Wisły przez co bezpośrednio narażona jest na skutki powodzi opadowych i roztopowych. Położenie w bezpośrednim sąsiedztwie wód morskich i występowanie terenów depresyjnych	Uwaga nieuwzględniona. Brak listy dużych projektów w tym obszarze wynika z informacji otrzymanych od Ministerstwa Środowiska: resort nie zgłosił inwestycji do umieszczenia na liście dużych projektów, co wynika z braku formalnych podstaw do zgłaszania propozycji projektów. Inwestycje w infrastrukturę hydrotechniczną powinny przed objęciem ich wsparciem w ramach PI 5.2 zostać ocenione w ramach Masterplanów dla dorzeczy Wisły i Odry.

					zwiększa ryzyko wystąpienia powodzi o charakterze sztormowym i zimowym w skutek cofania się wody przez gęstą sieć rzeczną występującą na tym obszarze. Obszar Żuław Wiślanych poprzez powyższe uwarunkowania i czynniki jest terenem szczególnie narażonym wystąpienie powodzi. Szacowana wartość zadań dla II etapu Programu Kompleksowe Zabezpieczenie Przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030 proponowanego w mandacie samorządowym województwa warmińsko-mazurskiego do Kontraktu Terytorialnego przewyższa 50 mln euro i przy obecnych zapisach Programu Operacyjnego liŚ 2014-2020, który nie przewiduje realizacji dużych projektów (wartości ponad 50 mln. euro) niemożliwa jest realizacja tej strategicznej w skali kraju i regionu inwestycji. W związku z powyższym wnioskuje się o zmianę zapisu w Programie, która umożliwi realizację powyższego przedsięwzięcia.	
148.	Departament Infrastruktury Ministerstwa Obrony Narodowej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	109	uwaga redakcyjna : w opisie poziomu krajowego celu tematycznego 6 trzeci tiret zaczynający się od słów: projekty z zakresu bioróżnorodności... poprawić odmianę słowa obszarów na obszarach	błąd redakcyjny	Uwaga uwzględniona.
149.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	- str. 108, Demarkacja z pozostałymi programami	Komplementarność i demarkacja osi priorytetowej z przedsięwzięciami współfinansowanymi z 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi, Cel tematyczny 5, 16 Regionalnych Programów Operacyjnych, sformułowaniu: „wyposażenie służb ratowniczych (ochotnicza straż pożarna)”, nadać brzmienie: „wyposażenie służb ratowniczych”	Propozycja demarkacji zbyt szczegółowa. Zgodnie z zapisami ze str. 168 demarkacja ma być ogólnie opisana w Programie i ograniczać się do właściwości beneficjenta projektu, a nie jak ma to miejsce w przypadku PSP i OSP identyfikowania go z nazwy.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga stała się bezprzedmiotowa, gdyż zapisy dotycząca linii demarkacyjnej zostały usunięte z treści PO.

150.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	-str. 108, Demarkacja z pozostałymi programami	Komplementarność i demarkacja osi priorytetowej z przedsięwzięciami współfinansowanymi z 16 Regionalnymi Programami Operacyjnymi, Cel tematyczny 5, Poziom krajowy sformułowaniu: „wyposażenie służb ratowniczych (państwowa straż pożarna)”, nadać brzmienie: „wyposażenie służb ratowniczych”	Propozycja demarkacji zbyt szczegółowa. Zgodnie z zapisami ze str. 168 demarkacja ma być ogólnie opisana w Programie i ograniczać się do właściwości beneficjenta projektu, a nie jak ma to miejsce w przypadku PSP i OSP identyfikowania go z nazwy.	Uwaga powtórzona. J.w.
151.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	- str. 100, Wskaźniki typu output (produkt/rezultat bezpośredni)	dodać wskaźnik: „Liczba wybudowanych, rozbudowanych i zmodernizowanych i zakupionych urzędzeń (/budowli) dla celów ochrony przed katastrofami”	Należy uwzględnić również wskaźnik infrastrukturalny mierzący realizację celu w zakresie zapobiegania zagrożeniom naturalnym, jak i wywołanym działalnością człowieka.	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobrane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).
152.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	- str. 100	Wskaźniki typu output (produkt/rezultat bezpośredni)	proszę o wyjaśnienie przyjętej wartości docelowej wskaźnika: „Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof” (16 szt.), a także jego interpretacji oraz przyjętej metodologii jego weryfikacji	Uwaga uwzględniona. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez resort środowiska wartość wskaźnika stanowi łączna liczba komend wojewódzkich, które uzyskają wsparcie w ramach projektu kompleksowego realizowanego przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej.

153.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	- str. 98, 1 akapit od dołu, 3 wiersz od góry	po sformułowaniu: „jednostek organizacyjnych”, dodać: „służb ratowniczych,”	Obszary przewidziane do wsparcia w ramach osi priorytetowej: m. in. „rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń oraz wsparcie systemu ratownictwa chemiczno – ekologicznego i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii” w przeważającym zakresie będą realizowały służby ratownicze. Stąd celowym jest uwzględnienie służb ratowniczych w kręgu potencjalnych beneficjentów.	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.
154.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	- str. 98, w części „Przewiduje się wsparcie następujących obszarów”, 5 tiret od góry	nadać brzmienie: „- rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń oraz wsparcie systemu ratowniczego (w tym ratownictwa chemiczno-ekologicznego) i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zagrożeń, w tym budowa, rozbudowa, modernizacja i tworzenie infrastruktury ratowniczej niezbędnej do skutecznego przygotowania się i reagowania na zagrożenia oraz ograniczania ich skutków”	Należy również uwzględnić, obok zakupu sprzętu, konieczność wsparcia budowy, rozbudowy, modernizacji i tworzenia infrastruktury ratowniczej, tak jak zostało to zagwarantowane dla SAR na str. 116 i dla służb ratownictwa medycznego na str. 137.	Uwaga częściowo uwzględniona. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.
155.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	- str. 98, 2 akapit od góry, 3 wiersz od góry	sformułowaniu: „powodzi oraz suszy i reagowaniu na nie”, nadać brzmienie: „powodzi oraz suszy, jak i zagrożeniom wywołanym działalnością człowieka (o charakterze antropogenicznym) i reagowaniu na nie oraz ograniczaniu ich skutków”	Należy, oprócz zagrożeń naturalnych, uwzględnić również pozostałe rodzaje zagrożeń. Zachowana tym samym zostanie zgodność z pozostałymi zapisami PO liŚ, gdzie: w pkt. 2.1. na str. 9 zacytowane są zapisy DSRK dotyczące m. in. potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa również w przypadku poważnych awarii technologicznych, a na str. 10 cytuje się SRK w zakresie minimalizacji szkód i zagrożeń dla człowieka i środowiska (natężenie zjawisk katastrofalnych, innych klęsk żywiołowych), w pkt. 2.2. na str. 20-21 jest mowa o poważnych awariach. W związku z powyższym zasadne jest kompleksowe podejście do zapobiegania zagrożeniom.	Uwaga nieuwzględniona. Priorytet 5.2 dedykowany jest przede wszystkim zapobieganiu zagrożeniom wywołanym przez zjawisko naturalne jakim jest zmiana klimatu.

156.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	—str. 97, pkt. 3.2.2., Zakres interwen cji-osi priorytet owej, 4 akapit od góry, 3 wiersz od dołu	sformułowaniu: „zapobiegania zagrożeniom naturalnym (głównie powodziom i suszom) i reagowaniu na nie”, nadać brzmienie: „zapobiegania zagrożeniom naturalnym (głównie powodziom i suszom), jak i wywołanym działalnością człowieka (o charakterze antropogenicznym) i reagowaniu na nie oraz ograniczaniu ich skutków”	Należy, oprócz zagrożeń naturalnych, uwzględnić również pozostałe rodzaje zagrożeń. Zachowana tym samym zostanie zgodność z pozostałymi zapisami PO liŚ, gdzie: w pkt. 2.1. na str. 9 zacytowane są zapisy DSRK dotyczące m. in. potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa również w przypadku poważnych awarii technologicznych, a na str. 10 cytuje się SRK w zakresie minimalizacji szkód i zagrożeń dla człowieka i środowiska (natężenie zjawisk katastrofalnych, innych klęsk żywiołowych), w pkt. 2.2. na str. 20-21 jest mowa o poważnych awariach. W związku z powyższym zasadne jest kompleksowe podejście do zapobiegania zagrożeniom.	Uwaga powtórzona. J.w.
------	--	--	--	---	--	-------------------------------

157.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	- str. 97, pkt. 3.2.2., Zakres interwencji osi priorytetowej	zmienić tłumaczenie Priorytetu inwestycyjnego 5.2 z pakietu legislacyjnego KE promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems na: „Wspieranie inwestycji na rzecz konkretnych zagrożeń przy jednoczesnym wzmocnieniu odporności na katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania”	Intencją zmiany tłumaczenia PI5.2. jest jednoznaczne wyartykułowanie sytuacji powstania stanu niebezpiecznego zarówno poprzez katastrofy naturalne, jak i wywołane działalnością człowieka. Zastosowanie terminu „klęska żywiołowa” w języku potocznym rozumiane jest zazwyczaj jedynie jako „katastrofa naturalna” – spowodowana działaniami sił przyrody (np. powodzie, silne wiatry, intensywne opady, mrozy, susze, osuwiska, wyładowania atmosferyczne i wywołane przez nie pożary). W opinii PSP zmiana tłumaczenia PI5.2 będzie bezpośrednio obejmowała zagrożenia związane z działalnością człowieka i pozwoli uniknąć na dalszym etapie programowania postrzegania zagrożeń dla CT5 jedynie w powiązaniu z siłami natury. Wydaje się, iż w tym kierunku zmiernają również prace KE, np. w zakresie określenia kategorii interwencji, gdzie dokonano wyraźnego podziału na kwestie związane z adaptacją do zmian klimatu i związanymi z nią ryzykami (realizacja PI5.1., wg materiału opiniowanego w maja br. kategoria interwencji 085), a także ryzykami naturalnymi niezwiązanymi ze zmianami klimatu oraz ryzykami wywołanymi działalnością człowieka (realizacja PI5.2., wg materiału opiniowanego w maju br. kategoria interwencji 086).	Uwaga nieuwzględniona. Obowiązujące będzie tłumaczenie priorytetu z polskiej wersji językowej rozporządzenia unijnego. Nazwa zostanie więc zmieniona odpowiednio po otrzymaniu przez MRR polskiej wersji językowej rozporządzenia.
158.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	- str. 97 – 100, pkt. 3.2.2. Oś priorytetowa II	zakres interwencji osi priorytetowej nie powinien ograniczać się wyłącznie do PI5.2.	występuje brak spójności między merytorycznymi uwarunkowaniami realizacji PI5.2 a działaniami adaptacyjnymi do zmian klimatu (objętymi PI5.1), przewidywane wsparcie obszarów określonych w osi priorytetowej wykracza poza zakres PI5.2, bowiem obejmuje również zadania mieszczące się w zakresie merytorycznym PI5.1; dodatkowo, działania, które mieszczą się w zakresie PI5.2 – zgodnie z zapisami obecnej wersji Programu – mają być jedynie „dopełnieniem” działań przewidzianych do wsparcia	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga niezrozumiała. Zakres PI. 5.2. uwzględnia potencjalne obszary P.I. 5.1.

159.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	–str. 76, tabela „Architektura programu operacyjnego”, II. OŚ PRIORYTETOWA, CT5	zmienić tłumaczenie PI (5.2) z pakietu legislacyjnego KE promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems na: „Wspieranie inwestycji na rzecz konkretnych zagrożeń przy jednoczesnym wzmocnieniu odporności na katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania”	Intencją zmiany tłumaczenia PI5.2. jest jednoznaczne wyartykułowanie sytuacji powstania stanu niebezpiecznego zarówno poprzez katastrofy naturalne, jak i wywołane działalnością człowieka. Zastosowanie terminu „klęska żywiołowa” w języku potocznym rozumiane jest zazwyczaj jedynie jako „katastrofa naturalna”—spowodowana działaniami sił przyrody (np. powodzie, silne wiatry, intensywne opady, mrozy, susze, osuwiska, wyładowania atmosferyczne i wywołane przez nie pożary). W opinii PSP zmiana tłumaczenia PI5.2 będzie bezpośrednio obejmowała zagrożenia związane z działalnością człowieka i pozwoli uniknąć na dalszym etapie programowania postrzegania zagrożeń dla CT5 jedynie w powiązaniu z siłami natury. Wydaje się, iż w tym kierunku zmiierzają również prace KE, np. w zakresie określenia kategorii interwencji, gdzie dokonano wyraźnego podziału na kwestie związane z adaptacją do zmian klimatu i związanymi z nią ryzykami (realizacja PI5.1., wg materiału opiniowanego w maja br. kategoria interwencji 085), a także ryzykami naturalnymi niezwiązanymi ze zmianami klimatu oraz ryzykami wywołanymi działalnością człowieka (realizacja PI5.2., wg materiału opiniowanego w maju br. kategoria interwencji 086).	Uwaga powtórzona. J.w.
------	---	--	---	---	---	------------------------

160.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Plan finansowy programu	- str. 149 – 150, pkt.4.2 i 4.3	zwiększyć ilość środków na CT5	Biorąc pod uwagę stały wzrost zagrożeń wywołanych zmianami klimatu, jak i działalnością człowieka, to na działania adaptacyjne i związane z reagowaniem i ograniczaniem skutków zagrożeń udział procentowy CT5 w alokacji Polityki Spójności ogółem na lata 2014-2020 winien pozostać co najmniej na takim samym poziomie jak w obecnej perspektywie finansowej, czyli co najmniej 1,4%. Dodatkowo, należy traktować jako wiążącą decyzję Rady Ministrów i na CT5 w perspektywie finansowej 2014-2020 należy przeznaczyć tyle samo środków ile w perspektywie finansowej 2007-2013, czyli 1,4% całkowitej alokacji.	Uwaga częściowo uwzględniona. Rozważane jest zwiększenie alokacji na PI.5.2.
161.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	- str. 74, ostatni wiersz 2 tiretu	sformułowaniu: „zwiększeniu możliwości zapobiegania klęskom żywiołowym i reagowania na nie”, nadać brzmienie: „zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom (w tym klęskom żywiołowym), reagowania na nie i ograniczania ich skutków”	Należy, oprócz zagrożeń naturalnych, uwzględnić również pozostałe rodzaje zagrożeń. Zachowana tym samym zostanie zgodność z pozostałymi zapisami PO liŚ, gdzie: w pkt. 2.1. na str. 9 zacytowane są zapisy DSRK dotyczące m. in. potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa również w przypadku poważnych awarii technologicznych, a na str. 10 cytuje się SRK w zakresie minimalizacji szkód i zagrożeń dla człowiek i środowiska (natężenie zjawisk katastrofalnych, innych klęsk żywiołowych), w pkt. 2.2. na str. 20-21 jest mowa o poważnych awariach. W związku z powyższym zasadne jest kompleksowe podejście do zapobiegania zagrożeniom.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zapis został zmodyfikowany.
162.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	- str. 21, 2 wiersz od góry	po sformułowaniu: „w zakładach o”, dodać tekst w brzmieniu: „dużym i”	Należy uwzględnić również zakłady, które stwarzają największe ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.	Uwaga uwzględniona.

163.	Komenda Główna Policji	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	<p>Uwaga dotyczy części Potencjalni beneficjenci oraz grupy docelowe w ramach której wskazuje się, że beneficjentem jest m.in. administracja rządowa oraz podległe jej organy. Postuluje się, aby poprzez zapis administracja rządowa, wśród beneficjentów pomocy rozumiano również udział Policji.</p>	<p>Zgodnie ze wskazanymi obszarami wsparcia obejmuje ono m.in.:- rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń oraz wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, - wsparcie projektów nakierowanych na poprawę bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałaniu suszy. Policja od lat pozyskuje środki z dotacji NFOŚiGW, w ramach porozumień Ministra SW i Min. Środowiska w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska. Współdziałanie służb (w tym Policji) w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska obejmuje m.in.:- zapobieganie zagrożeniom naturalnym i poważnym awariom oraz likwidację ich skutków,- zapobieganie naruszeniom wymagań ochrony środowiska i zasobów naturalnych,- zwalczanie i ściganie przestępstw oraz wykroczeń przeciwko ochronie środowiska i zasobom naturalnym. W §1 ust. 1 porozumienia wspomina się o gotowości popierania starań o dofinansowanie „zadań z zakresu ochrony środowiska realizowanych przez jednostki organizacyjne Policji, Straży Granicznej i państwowej Straży Pożarnej (...) w tym zakupu specjalistycznego sprzętu niezbędnego do zapobiegania przewidywanym skutkom zdarzeń naturalnych, skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zdarzeń naturalnych i poważnych awarii”. Skuteczność działań Policji w wykonywaniu zadań ustawowych w zakresie m.in. zapobiegania zagrożeniom dla ludzi i środowiska jest ściśle związana ze stopniem wyposażenia w niezbędny sprzęt transportowy. Dofinansowanie NFOŚiGW przyczynia się do poprawy stanu wyposażenia w sprzęt, jednak potrzeby w tym zakresie są nadal bardzo</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Komendant Główny Policji jako organem podległy MSW mieści się w grupie administracji rządowej oraz podległych jej organów i jednostek organizacyjnych. Szczegółowy katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.</p>
------	------------------------	--	----	---	---	---

					duże. Stopniowa wymiana sprzętu kwalifikującego się do wycofania, połączona z zakupem nowych jednostek transportowych przyczyni się do podniesienia poziomu bezpieczeństwa i zmniejszenia zagrożenia dla przyrody w Polsce. Pilne potrzeby za ok. 30 mln zł to p.w.: 52 łódzie R-2, 25 łodzi R-3, 47 furgonów ETDiE.	
164.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	i 6.2, 6.4, 6.5 (str. 101, 103, 105-106) Proponuje się zmianę brzmienia dot. zasad wyboru projektów do dofinansowania na: „W ramach osi priorytetowej przewiduje się wybór projektów tylko w procedurze konkursowej (...)”	Konieczne jest aby wybór projektów następował w trybie konkursowym w oparciu o jasne, transparentne kryteria wyboru, co zapewni równomierne wydatkowanie środków w ramach osi priorytetowej oraz odpowiednią jakość projektów.	Uwaga nieuwzględniona. Niezależnie od trybu wyboru projektów, aby uzyskać dofinansowanie będą one musiały spełnić takie same kryteria wyboru projektów (przyjęte przez Komitet Monitorujący).
165.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102-103	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.2 również partnerów społecznych.	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.2 również partnerów społecznych do prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie planuje się realizacji samodzielnych działań informacyjno-edukacyjnych. Działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej będą realizowane w ramach PI 6.4 i 5.2.
166.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104	Proponuję zmianę brzmienia obszaru wsparcia z „wspieranie zrównoważonego zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo” na „wspieranie ochrony i przywracania różnorodności biologicznej obszarów cennych przyrodniczo”.	Zarządzanie obszarami cennymi przyrodniczo jest jedynie narzędziem do ochrony, natomiast nie powinno być obszarem działania w zakresie ochrony. Zarządzenie może być elementem projektów, a nie ich celem. Stąd propozycja zmiany.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga niezrozumiała. W części, do której odnosi się uwaga wskazywane są już obszary/typy projektów na jakie będzie kierowane wsparcie. Celem wszystkich wymienionych działań jest ochrona przyrody i zapobieganie spadku różnorodności biologicznej.

167.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104-105	Należy doprecyzować w opisie obszarów wsparcia dotyczącego ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystania zasobów, w tym: ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury, interwencje w edukację ekologiczną jako oddzielne zadanie na poziomie krajowym realizowane przy uwzględnieniu szerokiego katalogu Beneficjentów, w tym partnerów społecznych.	Biorąc pod uwagę stosunkowo niską świadomość społeczeństwa polskiego w dziedzinie ochrony przyrody, wszelkie działania mające na celu edukację społeczeństwa oraz zmianę wzorców konsumpcji są uzasadnione. Efektywna ochrona środowiska wymaga bowiem podnoszenia świadomości ekologicznej prowadzącej do zmiany codziennych postaw i zachowań.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga niezasadna. W ramach tego priorytetu inwestycyjnego przewidziane zostało "prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów" a jako potencjalnych beneficjentów wskazano m.in. "organizacje pozarządowe".
168.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.5 również partnerów społecznych.	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.5 również partnerów społecznych do prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie planuje się realizacji samodzielnych działań informacyjno-edukacyjnych. Działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej będą realizowane w ramach PI 6.4 i 5.2.

169.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106	Należy dodać do opisu obszarów wsparcia dotyczącego ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystania zasobów, w tym: działań mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację terenów przemysłowych, redukcję zanieczyszczenia powietrza i propagowania działań służących redukcji hałasu, interwencje w edukację ekologiczną jako oddzielne zadanie na poziomie krajowym realizowane przy uwzględnieniu szerokiego katalogu Beneficjentów, w tym partnerów społecznych.	Biorąc pod uwagę stosunkowo niską świadomość społeczeństwa polskiego w dziedzinie ochrony środowiska, wszelkie działania mające na celu edukację społeczeństwa oraz zmianę wzorców konsumpcji są uzasadnione. Efektywna ochrona środowiska wymaga bowiem podnoszenia świadomości ekologicznej prowadzącej do zmiany codziennych postaw i zachowań.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie planuje się realizacji samodzielnych działań informacyjno-edukacyjnych. Działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej będą realizowane w ramach PI 6.4 i 5.2.
170.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Wkład programu w realizację zasad horyzontalnych	202-203	Niewłaściwe jest prowadzenie konsultacji społecznych projektu dokumentu Programu Operacyjnego bez równoczesnego konsultowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA).	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko spełnia zasadniczo trzy cele. Ma ona na celu: (1) analizować i oceniać sytuację wyjściową i potrzebę działań na obszarze wsparci, (2) oszacować możliwe oddziaływanie programu – także w odniesieniu do właściwych dla środowiska celów ochrony i (3) wskazać potrzebę działania dla procesu programowania oraz określać ewentualne rekomendację dla zmian. Niezrozumiałe jest zatem w jakie sposób i czy w ogóle konsultowany będzie ponownie projekt Programu Operacyjnego po uwzględnieniu rekomendacji z SEA.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga bezpodstawną. Konsultacje społeczne wynikające z procedury strategicznej oceny oddziaływania programu na środowisko zostały przeprowadzone w okresie 16.X-7.XI.2013 r.
171.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 5.2 również partnerów społecznych.	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 5.2 również partnerów społecznych do prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga niezasadna. W ramach tego priorytetu inwestycyjnego wskazano jako potencjalnych beneficjentów m.in.. "organizacje pozarządowe".

172.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Należy doprecyzować w opisie obszarów wsparcia dotyczącego promowania inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi, interwencje w edukację ekologiczną jako oddzielne zadanie na poziomie krajowym realizowane przy uwzględnieniu szerokiego katalogu Beneficjentów, w tym partnerów społecznych.	Biorąc pod uwagę stosunkowo niską świadomość społeczeństwa polskiego w dziedzinie ochrony środowiska, wszelkie działania mające na celu edukację społeczeństwa oraz zmianę wzorców konsumpcji są uzasadnione. Efektywna ochrona środowiska wymaga bowiem podnoszenia świadomości ekologicznej prowadzącej do zmiany codziennych postaw i zachowań.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga niezasadna. W ramach tego priorytetu inwestycyjnego przewidziane zostało "prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na temat zmian klimatu i adaptacji do nich dla szerokiego grona odbiorców" a jako potencjalnych beneficjentów wskazano m.in. "organizacje pozarządowe".
173.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Należy połączyć dwa z wymienionych obszarów wsparcia, uzupełniając i modyfikując ich opis. Tekst po zmianie: „Wsparcie projektów nakierowanych na zwiększenie efektywności zarządzania ryzykiem wystąpienia powodzi i/lub suszy, w tym działania renaturyzacyjne oraz dotyczące budowy lub modernizacji urządzeń wodnych – pod warunkiem zapewnienia pełnej zgodności inwestycji z wymogami prawa UE, w tym wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej”.	Poprawka w części jest poprawką porządkującą – w kontekście realizacji priorytetu inwestycyjnego urządzenia wodne są elementem działań w zakresie zwiększenia efektywności zarządzania ryzykiem wystąpienia powodzi i/lub suszy (wsparcie ich budowy lub modernizacji urządzeń wodnych jest związane z realizacją celów powiązanych z konkretnym ryzykiem, a nie celem samym w sobie). Przeformułowanie tekstu z poprawy bezpieczeństwa i przeciwdziałania suszy na zarządzanie ryzykiem wystąpienia powodzi i/lub suszy wychodzi naprzeciw podejściu ukierunkowanemu na zarządzanie klęskami żywiołowymi, łagodzenie ich skutków i adaptację. Dodanie działań renaturyzacyjnych uzupełnia katalog działań technicznych.	Uwaga częściowo uwzględniona. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.

174.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Należy dodać do opisów obszaru, dla którego przewiduje się wsparcie tj. „projekty z zakresu małej retencji realizowane na obszarze więcej niż jednego województwa” sformułowanie „pod warunkiem zapewnienia pełnej zgodności z wymogami prawa UE”.	Poprawka prowadzi do podkreślenia, iż rozwój form małej retencji również musi być zgodny z dyrektywami stojącymi u podstaw funkcjonowania obszarów Natura 2000 oraz dyrektywami 2000/60/WE i 2007/60/WE. Podkreślenie tego typu zostało umieszczone w kontekście rozwoju infrastruktury (urządzenia wodne), należy więc dodać je i we wskazanych w uwadze miejscach, aby nie sprawiać wrażenia jakoby rozwój form małej retencji był w pełni neutralny środowiskowo.	Uwaga nieuwzględniona. Wszystkie projekty będą musiały pozostawać w zgodzie z przepisami unijnymi. Pokreślenie tego w zakresie urzędzeń wodnych miało na celu wskazanie, że wyłącznie inwestycje uwzględnione w opracowywanym obecnie <i>Masterplanie dla obszarów dorzeczy Wisły i Odry</i> będą mogły ubiegać się o wsparcie finansowe.
175.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97	Należy zastąpić proponowany wskaźnik rezultatu „Pojemność obiektów małej retencji wodnej” wskaźnikiem: wzrost pojemności możliwej do wykorzystania w okresie powodzi i/lub suszy wybudowanych, rozbudowanych i zmodernizowanych obiektów małej retencji, w tym w wyniku realizacji zbiorników suchych, polderów, renaturyzacji dolin rzecznych i obszarów wodno-błotnych (m3).	Pojemność obiektów małej retencji wodnej jest wskaźnikiem nic nie mówiącym o odporności na klęski żywiołowe (powodzie, susze). Pojemność obiektu możliwa do rzeczywistego wykorzystania do zarządzania ryzykiem wystąpienia powodzi - w okresie wezbrań (pojemność powodziowa) czy suszy to wskaźniki informujące o faktycznym efekcie realizacji priorytetu inwestycyjnego 5.2 i celu tematycznego 5.	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobrane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).
176.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.1 również partnerów społecznych.	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.1 również partnerów społecznych do prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie planuje się realizacji samodzielnych działań informacyjno-edukacyjnych. Działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej będą realizowane w ramach PI 6.4 i 5.2.

177.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100-101 Należy dodać do opisu obszarów wsparcia dotyczącego ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystania zasobów, w tym: inwestycji w sektorze gospodarki odpadami interwencje w edukację ekologiczną jako oddzielne zadanie na poziomie krajowym realizowane przy uwzględnieniu szerokiego katalogu Beneficjentów, w tym partnerów społecznych.	Biorąc pod uwagę stosunkowo niską świadomość społeczeństwa polskiego w dziedzinie ochrony środowiska, wszelkie działania mające na celu edukację społeczeństwa oraz zmianę wzorców konsumpcji są uzasadnione. Efektywna ochrona środowiska wymaga bowiem podnoszenia świadomości ekologicznej prowadzącej do zmiany codziennych postaw i zachowań.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie planuje się realizacji samodzielnych działań informacyjno-edukacyjnych. Działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej będą realizowane w ramach PI 6.4 i 5.2.
------	---	--	---	--	---

178.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100-101	<p>Wnoszę o zastąpienie tego rodzaju wsparcia, wsparciem na opracowanie i wdrażanie technologii umożliwiających recykling odpadów komunalnych i niekomunalnych w celu ich ponownego wykorzystania lub, w przypadku braku możliwości technicznych na wsparciem na rzecz instalacji termicznego przetwarzania odpadów. Konieczne jest doprecyzowanie, iż spalarnie odpadów mogą być finansowane ze środków unijnych tylko w przypadku, gdy cały system gospodarki odpadami w danym regionie został stworzony lub finansowane jest ze środków UE jego stworzenie jako projekt kompleksowy.</p>	<p>Aktualnym aktem prawnym odnoszącym się do problemu utylizacji odpadów jest Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach, której artykuł 18 ustęp 1 mówi, że „każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów ... powinien w pierwszej kolejności zapobiegać ich powstawaniu, ograniczać ich ilość i negatywne ich oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko...”. Szczególnie ważne są ustępy 2 i 3 tego artykułu, które mają brzmienie: Ust. 2 – „Odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec, posiadacz odpadów w pierwszej kolejności jest obowiązany poddać odzyskowi”; Ust. 3 – „Odzysk, o którym mowa w ust. 2, polega w pierwszej kolejności na przygotowaniu odpadów przez ich posiadacza do ponownego użycia lub poddaniu recyklingowi, a jeżeli nie jest to możliwe z przyczyn technologicznych lub nie jest uzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych – poddaniu innym procesom odzysku”. Biorąc pod uwagę ogromne wyzwania stojące przez Polską związane z wymogami tzw. ramowej dyrektywy odpadowej, dyrektywy składowiskowej itd. konieczne jest doprecyzowanie, iż w ramach PO Infrastruktura i Środowisko, realizowane będą projekty kompleksowe zgodnie z hierarchią gospodarowania odpadami obejmujące takie elementy jak: przygotowanie odpadów do ponownego użycia, sortowanie, recykling, inne metody odzysku i unieszkodliwianie.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. W Programie planowane jest wsparcie dla <u>kompleksowych inwestycji w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi</u> realizowanych w tych regionach gospodarki odpadami, w których uwzględniono komponent dotyczący termicznego przekształcania odpadów (instalacje już istniejące lub planowane do realizacji), <u>zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami</u> na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych. Ponadto, działania w zakresie gospodarki odpadami mogą być realizowane w ramach RPO (w regionach gospodarki odpadami, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów). Opis działań w PI 6.1 został jednak doprecyzowany.</p>
------	---	--	---------	---	---	--

179.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100	Wnosimy o dodanie dodatkowego wskaźnika tj. Udział odpadów niekomunalnych poddawanych recyklingowi. Wartość docelowa 60%.	W ramach podpisanego przez Polskę Traktatu Akcesyjnego, do 2014 roku Polska musi przetwarzać 60% odpadów. Tymczasem w 2009 roku recykling odpadów kształtował się na poziomie 5%. Aktualnym aktem prawnym odnoszącym się do problemu utylizacji odpadów jest Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach, której artykuł 18 ustęp 1 mówi, że „każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów ... powinien w pierwszej kolejności zapobiegać ich powstawaniu, ograniczać ich ilość i negatywne ich oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko...”. Szczególnie ważne są ustępy 2 i 3 tego artykułu, które mają brzmienie: Ust. 2 – „Odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec, posiadacz odpadów w pierwszej kolejności jest obowiązany poddać odzyskowi”; Ust. 3 – „Odzysk, o którym mowa w ust. 2, polega w pierwszej kolejności na przygotowaniu odpadów przez ich posiadacza do ponownego użycia lub poddaniu recyklingowi, a jeżeli nie jest to możliwe z przyczyn technologicznych lub nie jest uzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych – poddaniu innym procesom odzysku”.	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych). Dodano wskaźnik: Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych. Źródło danych: Eurostat
180.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102-103	Należy dodać do opisu obszarów wsparcia dotyczącego ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystania zasobów, w tym: inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, interwencje w edukację ekologiczną jako oddzielne zadanie na poziomie krajowym realizowane przy uwzględnieniu szerokiego katalogu Beneficjentów, w tym partnerów społecznych.	Biorąc pod uwagę stosunkowo niską świadomość społeczeństwa polskiego w dziedzinie ochrony środowiska, wszelkie działania mające na celu edukację społeczeństwa oraz zmianę wzorców konsumpcji są uzasadnione. Efektywna ochrona środowiska wymaga bowiem podnoszenia świadomości ekologicznej prowadzącej do zmiany codziennych postaw i zachowań.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie planuje się realizacji samodzielnych działań informacyjno-edukacyjnych. Działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej będą realizowane w ramach PI 6.4 i 5.2.

181.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	106	Proponuje dodanie dodatkowego wskaźnika typu output (produkt/rezultat bezpośredni), „liczba chronionych gatunków znajdująca się na stabilnym poziomie liczebnym wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (zapewniona żywotność populacji, ewaluacja)”. Ze względu na szerokie spektrum działań realizowanych w ramach osi priorytetowej II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, w celu tematycznym 6 i priorytecie inwestycyjnym 6.4, konieczne jest dodanie wskaźnika odnoszącego się do liczby gatunków chronionych.	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych). Odnosząc się do propozycji wskaźnika: brak wskazania źródła danych i metodologii pomiaru.
------	---	--	-----	--	---

182.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć)	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104	Konieczne dodanie wskaźników tj:- długość odtworzonych korytarzy ekologicznych kmW odniesieniu do korytarzy rzecznych:- Liczba zlikwidowanych/ udrożnionych przeszkód dla wędrówki fauny wodnej;- Długość rzek z odtworzoną możliwością wędrówki wstępującej fauny wodnej wskutek zlikwidowania/ udrożnienia budowli piętrzących km.	We wskaźnikach brak jest odniesienia do poprawy łączności ekologicznej. Konieczne dodanie właściwego wskaźnika.	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych). Odnosząc się do propozycji wskaźników: brak wskazania źródła danych i metodologii pomiaru.
183.	Fundacja Greenmind	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Należy dodać do opisów obszaru, dla którego przewiduje się wsparcie tj. „projekty z zakresu małej retencji realizowane na obszarze więcej niż jednego województwa” sformułowanie „pod warunkiem zapewnienia pełnej zgodności z wymogami prawa UE”.	Poprawka prowadzi do podkreślenia, iż rozwój form małej retencji również musi być zgodny z dyrektywami stojącymi u podstaw funkcjonowania obszarów Natura 2000 oraz dyrektywami 2000/60/WE i 2007/60/WE. Podkreślenie tego typu zostało umieszczone w kontekście rozwoju infrastruktury (urządzenia wodne), należy więc dodać je i we wskazanych w uwadze miejscach, aby nie sprawiać wrażenia jakoby rozwój form małej retencji był w pełni neutralny środowiskowo.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

184.	Fundacja Greenmind	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97	Należy zastąpić proponowany wskaźnik rezultatu „Pojemność obiektów małej retencji wodnej” wskaźnikiem: wzrost pojemności możliwej do wykorzystania w okresie powodzi i/lub suszy wybudowanych, rozbudowanych i zmodernizowanych obiektów małej retencji, w tym w wyniku realizacji zbiorników suchych, polderów, renaturyzacji dolin rzecznych i obszarów wodno-błotnych (m3).	Pojemność obiektów małej retencji wodnej jest wskaźnikiem nie mówiącym o odporności na klęski żywiołowe (powodzie, susze). Pojemność obiektu możliwa do rzeczywistego wykorzystania do zarządzania ryzykiem wystąpienia powodzi - w okresie wezbrań (pojemność powodziowa) czy suszy to wskaźniki informujące o faktycznym efekcie realizacji priorytetu inwestycyjnego 5.2 i celu tematycznego 5.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi uwag Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.
185.	Fundacja Greenmind	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	98	Należy połączyć dwa z wymienionych obszarów wsparcia, uzupełniając i modyfikując ich opis. Tekst po zmianie: „Wsparcie projektów nakierowanych na zwiększenie efektywności zarządzania ryzykiem wystąpienia powodzi i/lub suszy, w tym działania renaturyzacyjne oraz dotyczące budowy lub modernizacji urządzeń wodnych – pod warunkiem zapewnienia pełnej zgodności inwestycji z wymogami prawa UE, w tym wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej”.	Poprawka w części jest poprawką porządkującą – w kontekście realizacji priorytetu inwestycyjnego urządzenia wodne są elementem działań w zakresie zwiększenia efektywności zarządzania ryzykiem wystąpienia powodzi i/lub suszy (wsparcie ich budowy lub modernizacji urządzeń wodnych jest związane z realizacją celów powiązanych z konkretnym ryzykiem, a nie celem samym w sobie). Przeformułowanie tekstu z poprawy bezpieczeństwa i przeciwdziałania suszy na zarządzanie ryzykiem wystąpienia powodzi i/lub suszy wychodzi naprzeciw podejściu ukierunkowanemu na zarządzanie klęskami żywiołowymi, łagodzenie ich skutków i adaptację. Dodanie działań renaturyzacyjnych uzupełnia katalog działań technicznych.	Uwaga częściowo uwzględniona. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.

186.	Fundacja Greenmind	Wkład programu w realizację zasad horyzontalnych	201-202	<p>Proponuje się, by realizacja zasady zrównoważonego rozwoju PO Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 odbywała się w oparciu o następujące kryteria horyzontalne, stosowane – o ile to adekwatne - jako kryteria promujące lub dopuszczające:1) Racjonalne gospodarowanie zasobami i adaptacja do zmian klimatu. W rozumieniu: Zastosowanie w projekcie rozwiązań adaptacyjnych do zmian klimatu (zgodnie z uwarunkowaniami prawnymi UE – jako kryterium dopuszczające) i pozwalających na racjonalne gospodarowanie zasobami, w tym np. preferencje dla wykorzystania pod inwestycję terenów zdegradowanych, miejskich nieużytków („brownfield”), wykorzystanie materiałów pochodzących z odzysku bądź recydingu, wykorzystanie technologii oszczędzających w eksploatacji wodę, energię, materiały pierwotne, działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej (w tym wsparcie rozwoju zielonej infrastruktury i działania na rzecz wzmocnienia usług ekosystemowych); 2) Ograniczenie presji na środowisko. W rozumieniu: Podejmowanie działań ograniczających presję na środowisko obejmującą m. in. ograniczanie emisji substancji i energii do środowiska, minimalizację wytwarzania odpadów, ograniczanie ścieków</p>	<p>Należy zrezygnować z deklaracji, zaleceń i ogólnych wymogów na rzecz explicite nazwanych kryteriów horyzontalnych dzięki którym wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju i adaptacji do zmian klimatu rzeczywiście będzie miało miejsce na poziomie Programu.</p> <p>Uwaga częściowo uwzględniona. Zgłoszony postulat zostanie wykorzystany przy tworzeniu kryteriów wyboru projektów. Ponadto aktualnie trwa procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA), w ramach której można spodziewać się sformułowania szczegółowych wniosków i rekomendacji w tym zakresie. Zatem ew. uwzględnienie tego postulatu wprost w treści POiŚ nastąpi na etapie uwzględniania wyników SEA.</p>
------	--------------------	--	---------	--	---

				<p>wprowadzanych do środowiska, ograniczanie upośledzania usług ekosystemowych, rozwój zielonej infrastruktury; 3) Zastosowanie Najlepszych Dostępnych Technik (BAT); 4) Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa. W rozumieniu: Projekt przyczynia się do zwiększania świadomości ekologicznej przez edukowanie i informowanie jego odbiorców, interesariuszy oraz szerszej grupy społeczeństwa o efekcie ekologicznym projektu i możliwościach zmniejszenia jego negatywnego wpływu na środowisko poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych, organizowanie spotkań z lokalnymi społecznościami itp. edukację ekologiczną odbiorców projektu i szeroko rozumianego społeczeństwa (jako swego rodzaju projekt demonstracyjny).</p>		
187.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 5.2 również partnerów społecznych.	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 5.2 również partnerów społecznych do prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

188.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Należy doprecyzować w opisie obszarów wsparcia dotyczącego promowania inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi, interwencje w edukację ekologiczną jako oddzielne zadanie na poziomie krajowym realizowane przy uwzględnieniu szerokiego katalogu Beneficjentów, w tym partnerów społecznych.	Biorąc pod uwagę stosunkowo niską świadomość społeczeństwa polskiego w dziedzinie ochrony środowiska, wszelkie działania mające na celu edukację społeczeństwa oraz zmianę wzorców konsumpcji są uzasadnione. Efektywna ochrona środowiska wymaga bowiem podnoszenia świadomości ekologicznej prowadzącej do zmiany codziennych postaw i zachowań.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.
189.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Należy połączyć dwa z wymienionych obszarów wsparcia, uzupełniając i modyfikując ich opis. Tekst po zmianie: „Wsparcie projektów nakierowanych na zwiększenie efektywności zarządzania ryzykiem wystąpienia powodzi i/lub suszy, w tym działania renaturyzacyjne oraz dotyczące budowy lub modernizacji urządzeń wodnych – pod warunkiem zapewnienia pełnej zgodności inwestycji z wymogami prawa UE, w tym wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej”.	Poprawka w części jest poprawką porządkującą – w kontekście realizacji priorytetu inwestycyjnego urządzenia wodne są elementem działań w zakresie zwiększenia efektywności zarządzania ryzykiem wystąpienia powodzi i/lub suszy (wsparcie ich budowy lub modernizacji urządzeń wodnych jest związane z realizacją celów powiązanych z konkretnym ryzykiem, a nie celem samym w sobie). Przeformułowanie tekstu z poprawy bezpieczeństwa i przeciwdziałania suszy na zarządzanie ryzykiem wystąpienia powodzi i/lub suszy wychodzi naprzeciw podejściu ukierunkowanemu na zarządzanie klęskami żywiołowymi, łagodzenie ich skutków i adaptację. Dodanie działań renaturyzacyjnych uzupełnia katalog działań technicznych.	Uwaga częściowo uwzględniona. Opis działań w PI 5.2 został zmodyfikowany.
190.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	Należy dodać do opisów obszaru, dla którego przewiduje się wsparcie tj. „projekty z zakresu małej retencji realizowane na obszarze więcej niż jednego województwa” sformułowanie „pod warunkiem zapewnienia pełnej zgodności z wymogami prawa UE”.	Poprawka prowadzi do podkreślenia, iż rozwój form małej retencji również musi być zgodny z dyrektywami stojącymi u podstaw funkcjonowania obszarów Natura 2000 oraz dyrektywami 2000/60/WE i 2007/60/WE. Podkreślenie tego typu zostało umieszczone w kontekście rozwoju infrastruktury (urządzenia wodne), należy więc dodać je i we wskazanych w uwadze miejscach, aby nie sprawiać wrażenia jakoby rozwój form małej retencji był w pełni neutralny środowiskowo.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

191.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97	Należy zastąpić proponowany wskaźnik rezultatu „Pojemność obiektów małej retencji wodnej” wskaźnikiem: wzrost pojemności możliwej do wykorzystania w okresie powodzi i suszy wybudowanych, rozbudowanych i zmodernizowanych obiektów małej retencji, w tym w wyniku realizacji zbiorników suchych, polderów, renaturyzacji dolin rzecznych i obszarów wodno-błotnych (m3).	Pojemność obiektów małej retencji wodnej jest wskaźnikiem nie mówiącym o odporności na klęski żywiołowe (powodzie, susze). Pojemność obiektu możliwa do rzeczywistego wykorzystania do zarządzania ryzykiem wystąpienia powodzi - w okresie wezbrań (pojemność powodziowa) czy suszy to wskaźniki informujące o faktycznym efekcie realizacji priorytetu inwestycyjnego 5.2 i celu tematycznego 5.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.
192.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	Proponuje się zmianę brzmienia dot. zasad wyboru projektów do dofinansowania na: „W ramach osi priorytetowej przewiduje się wybór projektów tylko w procedurze konkursowej (...)”	Konieczne jest aby wybór projektów następował w trybie konkursowym w oparciu o jasne, transparentne kryteria wyboru, co zapewni równomierne wydatkowanie środków w ramach osi priorytetowej oraz odpowiednią jakość projektów.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.
193.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.1 również partnerów społecznych.	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.1 również partnerów społecznych do prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.
194.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100/101	Należy dodać do opisu obszarów wsparcia dotyczącego ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystania zasobów, w tym: inwestycji w sektorze gospodarki odpadami interwencje w edukację ekologiczną jako oddzielne zadanie na poziomie krajowym realizowane przy uwzględnieniu szerokiego katalogu Beneficjentów, w tym partnerów społecznych.	Biorąc pod uwagę stosunkowo niską świadomość społeczeństwa polskiego w dziedzinie ochrony środowiska, wszelkie działania mające na celu edukację społeczeństwa oraz zmianę wzorców konsumpcji są uzasadnione. Efektywna ochrona środowiska wymaga bowiem podnoszenia świadomości ekologicznej prowadzącej do zmiany codziennych postaw i zachowań.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

195.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100 101	<p>Wnoszę o zastąpienie tego rodzaju wsparcia, wsparciem na opracowanie i wdrażanie technologii umożliwiających recykling odpadów komunalnych i niekomunalnych w celu ich ponownego wykorzystania lub, w przypadku braku możliwości technicznych na wsparciem na rzecz instalacji termicznego przetwarzania odpadów. Konieczne jest doprecyzowanie, iż spalarnie odpadów mogą być finansowane ze środków unijnych tylko w przypadku, gdy cały system gospodarki odpadami w danym regionie został stworzony lub finansowane jest ze środków UE jego stworzenie jako projekt kompleksowy.</p>	<p>Aktualnym aktem prawnym odnoszącym się do problemu utylizacji odpadów jest Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach, której artykuł 18 ustęp 1 mówi, że „każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów ... powinien w pierwszej kolejności zapobiegać ich powstawaniu, ograniczać ich ilość i negatywne ich oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko...”. Szczególnie ważne są ustępy 2 i 3 tego artykułu, które mają brzmienie: Ust. 2 – „Odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec, posiadacz odpadów w pierwszej kolejności jest obowiązany poddać odzyskowi”; Ust. 3 – „Odzysk, o którym mowa w ust. 2, polega w pierwszej kolejności na przygotowaniu odpadów przez ich posiadacza do ponownego użycia lub poddaniu recyklingowi, a jeżeli nie jest to możliwe z przyczyn technologicznych lub nie jest uzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych – poddaniu innym procesom odzysku”. Biorąc pod uwagę ogromne wyzwania stojące przez Polską związane z wymogami tzw. ramowej dyrektywy odpadowej, dyrektywy składowiskowej itd. konieczne jest doprecyzowanie, iż w ramach PO Infrastruktura i Środowisko, realizowane będą projekty kompleksowe zgodnie z hierarchią gospodarowania odpadami obejmujące takie elementy jak: przygotowanie odpadów do ponownego użycia, sortowanie, recykling, inne metody odzysku i unieszkodliwianie.</p>	<p>Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.</p>
------	---------------------	--	---------	---	---	--

196.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100	Wnoszę o dodanie dodatkowego wskaźnika tj. Udział odpadów niekomunalnych poddawanych recyklingowi. Wartość docelowa 60%.	W ramach podpisanego przez Polskę Traktatu Akcesyjnego, do 2014 roku Polska musi przetwarzać 60% odpadów. Tymczasem w 2009 roku recykling odpadów kształtował się na poziomie 5%. Aktualnym aktem prawnym odnoszącym się do problemu utylizacji odpadów jest Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach, której artykuł 18 ustęp 1 mówi, że „każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów ... powinien w pierwszej kolejności zapobiegać ich powstawaniu, ograniczać ich ilość i negatywne ich oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko...”. Szczególnie ważne są ustępy 2 i 3 tego artykułu, które mają brzmienie: Ust. 2 – „Odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec, posiadacz odpadów w pierwszej kolejności jest obowiązany poddać odzyskowi”; Ust. 3 – „Odzysk, o którym mowa w ust. 2, polega w pierwszej kolejności na przygotowaniu odpadów przez ich posiadacza do ponownego użycia lub poddaniu recyklingowi, a jeżeli nie jest to możliwe z przyczyn technologicznych lub nie jest uzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych – poddaniu innym procesom odzysku”.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.
197.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	103	Proponuje się zmianę brzmienia dot. zasad wyboru projektów do dofinansowania na: „W ramach osi priorytetowej przewiduje się wybór projektów tylko w procedurze konkursowej (...)”	Konieczne jest aby wybór projektów następował w trybie konkursowym w oparciu o jasne, transparentne kryteria wyboru, co zapewni równomierne wydatkowanie środków w ramach osi priorytetowej oraz odpowiednią jakość projektów.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.
198.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102/103	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.2 również partnerów społecznych.	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.2 również partnerów społecznych do prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

199.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	102/103	Należy dodać do opisu obszarów wsparcia dotyczącego ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystania zasobów, w tym: inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, interwencje w edukację ekologiczną jako oddzielne zadanie na poziomie krajowym realizowane przy uwzględnieniu szerokiego katalogu Beneficjentów, w tym partnerów społecznych.	Biorąc pod uwagę stosunkowo niską świadomość społeczeństwa polskiego w dziedzinie ochrony środowiska, wszelkie działania mające na celu edukację społeczeństwa oraz zmianę wzorców konsumpcji są uzasadnione. Efektywna ochrona środowiska wymaga bowiem podnoszenia świadomości ekologicznej prowadzącej do zmiany codziennych postaw i zachowań.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.
200.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	105	Proponuje się zmianę brzmienia dot. zasad wyboru projektów do dofinansowania na: „W ramach osi priorytetowej przewiduje się wybór projektów tylko w procedurze konkursowej (...)”	Konieczne jest aby wybór projektów następował w trybie konkursowym w oparciu o jasne, transparentne kryteria wyboru, co zapewni równomierne wydatkowanie środków w ramach osi priorytetowej oraz odpowiednią jakość projektów.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.
201.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104	Proponuję zmianę brzmienia obszaru wsparcia z „wspieranie zrównoważonego zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo” na „wspieranie ochrony i przywracania różnorodności biologicznej obszarów cennych przyrodniczo”.	Zarządzanie obszarami cennymi przyrodniczo jest jedynie narzędziem do ochrony, natomiast nie powinno być obszarem działania w zakresie ochrony. Zarządzenie może być elementem projektów, a nie ich celem. Stąd propozycja zmiany.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

202.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	104/105	Należy doprecyzować w opisie obszarów wsparcia dotyczącego ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystania zasobów, w tym: ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury, interwencje w edukację ekologiczną jako oddzielne zadanie na poziomie krajowym realizowane przy uwzględnieniu szerokiego katalogu Beneficjentów, w tym partnerów społecznych.	Biorąc pod uwagę stosunkowo niską świadomość społeczeństwa polskiego w dziedzinie ochrony przyrody, wszelkie działania mające na celu edukację społeczeństwa oraz zmianę wzorców konsumpcji są uzasadnione. Efektywna ochrona środowiska wymaga bowiem podnoszenia świadomości ekologicznej prowadzącej do zmiany codziennych postaw i zachowań.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.
203.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	106	Proponuje dodanie dodatkowego wskaźnika typu output (produkt/rezultat bezpośredni), „liczba chronionych gatunków znajdująca się na stabilnym poziomie liczebnym wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (zapewniona żywotność populacji, ewaluacja)”.	Ze względu na szerokie spektrum działań realizowanych w ramach osi priorytetowej II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, w celu tematycznym 6 i priorytecie inwestycyjnym 6.4, konieczne jest dodanie wskaźnika odnoszącego się do liczby gatunków chronionych.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

204.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	<p>104</p> <p>Konieczne dodanie wskaźników tj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość odtworzonych korytarzy ekologicznych km <p>W odniesieniu do korytarzy rzecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba zlikwidowanych/ udrożnionych przeszkód dla wędrówki fauny wodnej; - Długość rzek z odtworzoną możliwością wędrówki wstępującej fauny wodnej wskutek zlikwidowania/ udrożnienia budowli piętrzących km. 	<p>W wskaźnikach brak jest odniesienia do poprawy łączności ekologicznej. Konieczne dodanie właściwego wskaźnika.</p>	<p>Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.</p>
205.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	<p>106</p> <p>Proponuje się zmianę brzmienia dot. zasad wyboru projektów do dofinansowania na: „W ramach osi priorytetowej przewiduje się wybór projektów tylko w procedurze konkursowej (...)”</p>	<p>Konieczne jest aby wybór projektów następował w trybie konkursowym w oparciu o jasne, transparentne kryteria wyboru, co zapewni równomierne wydatkowanie środków w ramach osi priorytetowej oraz odpowiednią jakość projektów.</p>	<p>Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.</p>

206.	Fundacja WWF POLSKA	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106	Należy dodać do opisu obszarów wsparcia dotyczącego ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystania zasobów, w tym: działań mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację terenów przemysłowych, redukcję zanieczyszczenia powietrza i propagowania działań służących redukcji hałasu, interwencje w edukację ekologiczną jako oddzielne zadanie na poziomie krajowym realizowane przy uwzględnieniu szerokiego katalogu Beneficjentów, w tym partnerów społecznych.	Biorąc pod uwagę stosunkowo niską świadomość społeczeństwa polskiego w dziedzinie ochrony środowiska, wszelkie działania mające na celu edukację społeczeństwa oraz zmianę wzorców konsumpcji są uzasadnione. Efektywna ochrona środowiska wymaga bowiem podnoszenia świadomości ekologicznej prowadzącej do zmiany codziennych postaw i zachowań.	Odpowiedź udzielona w ramach powyższych odpowiedzi na uwagi Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.
207.	Fundacja WWF POLSKA	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	106	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.5 również partnerów społecznych.	Konieczne dodanie do katalogu Beneficjentów priorytetu 6.5 również partnerów społecznych do prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie planuje się realizacji samodzielnych działań informacyjno-edukacyjnych. Działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej będą realizowane w ramach PI 6.4 i 5.2.

208.	Fundacja WWF POLSKA	Wkład programu w realizację zasad horyzontalnych	202/203	Niewłaściwe jest prowadzenie konsultacji społecznych projektu dokumentu Programu Operacyjnego bez równoczesnego konsultowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA).	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisk spełnia zasadniczo trzy cele. Ma ona na celu: (1) analizować i oceniać sytuację wyjściową i potrzebę działań na obszarze wsparci, (2) oszacować możliwe oddziaływanie programu – także w odniesieniu do właściwych dla środowiska celów ochrony i (3) wskazać potrzebę działania dla procesu programowania oraz określać ewentualne rekomendację dla zmian. Niezrozumiałe jest zatem w jakie sposób i czy w ogóle konsultowany będzie ponownie projekt Programu Operacyjnego po uwzględnieniu rekomendacji z SEA.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga bezpodstawna. Konsultacje społeczne wynikające z procedury strategicznej oceny oddziaływania programu na środowisko zostały przeprowadzone w okresie 16.X-7.XI.2013 r.
209.	Fundacja WWF POLSKA	Wkład programu w realizację zasad horyzontalnych	201/202	Proponuje się, by realizacja zasady zrównoważonego rozwoju PO Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 odbywała się w oparciu o następujące kryteria horyzontalne, stosowane – o ile to adekwatne - jako kryteria promujące lub dopuszczające:1) Racjonalne gospodarowanie zasobami i adaptacja do zmian klimatu. W rozumieniu: Zastosowanie w projekcie rozwiązań adaptacyjnych do zmian klimatu (zgodnie z uwarunkowaniami prawnymi UE – jako kryterium dopuszczające) i pozwalających na racjonalne gospodarowanie zasobami, w tym np. preferencje dla wykorzystania pod inwestycję terenów zdegradowanych, miejskich nieużytków („brownfield”), wykorzystanie materiałów pochodzących z odzysku bądź recydingu, wykorzystanie technologii oszczędzających w eksploatacji wodę, energię, materiały pierwotne, działania na rzecz	Należy zrezygnować z deklaracji, zaleceń i ogólnych wymogów na rzecz explicite nazwanych kryteriów horyzontalnych dzięki którym wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju i adaptacji do zmian klimatu rzeczywiście będzie miało miejsce na poziomie Programu.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zgłoszony postulat zostanie wykorzystany przy tworzeniu kryteriów wyboru projektów. Ponadto aktualnie trwa procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA), w ramach której można spodziewać się sformułowania szczegółowych wniosków i rekomendacji w tym zakresie. Zatem ew. uwzględnienie tego postulatu wprost w treści POIŚ nastąpi na etapie uwzględniania wyników SEA.

			<p>ochrony różnorodności biologicznej (w tym wsparcie rozwoju zielonej infrastruktury i działania na rzecz wzmocnienia usług ekosystemowych); 2) Ograniczenie presji na środowisko. W rozumieniu: Podejmowanie działań ograniczających presję na środowisko obejmującą m. in. ograniczanie emisji substancji i energii do środowiska, minimalizację wytwarzania odpadów, ograniczanie ścieków wprowadzanych do środowiska, ograniczanie upośledzania usług ekosystemowych, rozwój zielonej infrastruktury; 3) Zastosowanie Najlepszych Dostępnych Technik (BAT); 4) Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa. W rozumieniu: Projekt przyczynia się do zwiększania świadomości ekologicznej przez edukowanie i informowanie jego odbiorców, interesariuszy oraz szerszej grupy społeczeństwa o efekcie ekologicznym projektu i możliwościach zmniejszenia jego negatywnego wpływu na środowisko poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych, organizowanie spotkań z lokalnymi społecznościami itp. edukację ekologiczną odbiorców projektu i szeroko rozumianego społeczeństwa (jako swego rodzaju projekt demonstracyjny).</p>	
--	--	--	---	--

210.	Konfederacja Lewiatan	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	109	<p>Proponowane dodanie działania w ramach priorytetu inwestycyjny 6.1, na poziomie krajowym:- ograniczenie zużycia surowców naturalnych, przez wsparcie dla wykorzystania ubocznych produktów.</p>	<p>Nowa ustawa o odpadach oraz rejestracja substancji w ramach REACH umożliwiły przekształcenie części odpadów w Produkty Uboczne. Jednym z warunków jest pewność ich wykorzystania. Szczegółowe analizy w ramach REACH potwierdziły ich jakość porównywalną z surowcami naturalnymi, bez negatywnego oddziaływania na zdrowie i środowisko. Jest to temat nowy, który wymaga propagowania, również poprzez zachęty finansowe dla wykorzystania Produktów Ubocznych, jako pełnowartościowych zamienników surowców naturalnych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.</p>
211.	Konfederacja Lewiatan	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100	<p>Proponowana zmiana zapisu:</p> <p>Przewiduje się wsparcie w szczególności następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - infrastruktury niezbędnej do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami w regionie - instalacji do termicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz frakcji palnej wydzielonej z odpadów z odzyskiem energii (także w procesie współspalania) 	<p>Dotychczasowy zapis sugerował, że infrastruktura do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami w regionie może być wspierana jedynie jeśli będzie powiązana z instalacjami do termicznego przetwarzania odpadów komunalnych w regionie. Należy mieć na uwadze, że nie w każdym regionie będą powstawały spalarnie, a konieczne będą inne inwestycje w obszarze gospodarki odpadami np. instalacje do recyklingu. Dlatego też, należy te obszary traktować rozdzielnie.</p> <p>Jednocześnie postulujemy o rozszerzenie wachlarza projektów także na realizacje związane z gospodarką odpadami innego rodzaju, nie wyłącznie komunalnymi. Pozwoli to na kompleksową gospodarkę odpadami.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. W Programie planowane jest wsparcie dla <u>kompleksowych inwestycji w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi</u> realizowanych w tych regionach gospodarki odpadami, w których uwzględniono komponent dotyczący termicznego przekształcania odpadów (instalacje już istniejące lub planowane do realizacji), <u>zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami</u> na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych. Ponadto, działania w zakresie gospodarki odpadami mogą być realizowane w ramach RPO (w regionach gospodarki odpadami, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów). Opis działań w PI 6.1 został jednak doprecyzowany.</p>

212.	Rowerowy Szczecin	Wkład POIS 2014-2020 w realizację strategii Europa 2020 i osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej	97	W ramach realizacji Osi Priorytetowej II należy umożliwić kwalifikowanie wydatków związanych z budową dróg rowerowych przy okazji modernizowania wałów przeciwpowodziowych.	<p>Jak czytamy na stronie prezydent.gov.pl Prezydent Bronisław Komorowski podczas wizyty w Grudziądzu podpisał dokument o skierowaniu do Sejmu projektu ustawy ułatwiającej budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych na wałach przeciwpowodziowych. Przewidzenie możliwości kwalifikowalności takich działań jest zgodne z polityką polskiego rządu oraz przyczyni się do rozwoju transportu niskoemisyjnego. Dzięki temu działania związane z budową wałów będą komplementarne z priorytetem inwestycyjnym 4.5 i przyczynią się do poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez przejście na transport niskoemisyjny. Ponadto transport rowerowy przyczynia się do poprawy zdrowia oraz stanowi profilaktykę chorób układu krążenia co sprawi że działania będą komplementarne z priorytetem dot. zdrowia. Infrastruktura rowerowa na wałach umożliwi społeczną kontrolę stanu wałów i wpłynie na poczucie odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Brak konkretnej propozycji modyfikacji zapisu. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze oraz katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w szczegółowym Opisie Priorytetów.</p>
------	-------------------	--	----	---	--	--

213.	Kopalnia Soli Wieliczka S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101 W ramach osi priorytetowej wsparcie przewidziane jest głównie dla jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz działających w ich imieniu jednostek organizacyjnych, przedsiębiorców oraz podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego nie będących przedsiębiorcami. W ramach osi priorytetowej wsparcie jest przewidziane również dla przedsiębiorców (MŚP i duże przedsiębiorstwa) nie świadczących usług publicznych, a posiadających potrzeby z zakresu racjonalizacji gospodarki odpadami. Główną grupą docelową są indywidualni użytkownicy korzystający z zasobów środowiska.	Dodana treść: W ramach osi priorytetowej wsparcie jest przewidziane również dla przedsiębiorców (MŚP i duże przedsiębiorstwa) nie świadczących usług publicznych, a posiadających potrzeby z zakresu racjonalizacji gospodarki odpadami. Kopalnia Soli „Wieliczka” jako duży przedsiębiorca oraz obiekt o charakterze przemysłowym posiada potrzeby inwestycyjne w obszarze racjonalizacji gospodarki odpadami oraz absorpcji technologii w tym zakresie. Efektywne działania w obszarze racjonalizacji gospodarki odpadami przez przedsiębiorców wymaga ich czynnego zaangażowania w procesie inwestycyjnym, a tym samym obecności na liście potencjalnych beneficjentów priorytetu inwestycyjnego. Brak wsparcia dla przedsiębiorców (MŚP i dużych przedsiębiorstw) nie świadczących usług publicznych, a posiadających potrzeby z zakresu racjonalizacji gospodarki odpadami będzie miał negatywny wpływ na rozwój infrastruktury umożliwiającej gospodarkę odpadami.	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów
------	------------------------------	--	--	--	---

214.	Kopalnia Soli Wieliczka S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	103	<p>W ramach osi priorytetowej wsparcie przewidziane jest głównie dla jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz działających w ich imieniu jednostek organizacyjnych, administracji rządowej oraz podległych jej organów i jednostek organizacyjnych, a także przedsiębiorców oraz podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego nie będących przedsiębiorcami. W ramach osi priorytetowej wsparcie jest przewidziane również dla przedsiębiorców (MŚP i duże przedsiębiorstwa) nie świadczących usług publicznych, a posiadających potrzeby z zakresu gospodarki wodnej w tym głównie ze zbieraniem i oczyszczaniem ścieków. Główną grupą docelową są indywidualni użytkownicy korzystający z zasobów środowiska.</p>	<p>Dodana treść: W ramach osi priorytetowej wsparcie jest przewidziane również dla przedsiębiorców (MŚP i duże przedsiębiorstwa) nie świadczących usług publicznych, a posiadających potrzeby z zakresu gospodarki wodnej w tym głównie ze zbieraniem i oczyszczaniem ścieków. Kopalnia Soli „Wieliczka” jako duży przedsiębiorca posiada potrzeby inwestycyjne w obszarze rozbudowy infrastruktury związanej ze zbieraniem i oczyszczaniem ścieków. Efektywne działania w obszarze rozbudowy infrastruktury związanej ze zbieraniem i oczyszczaniem ścieków wymaga czynnego zaangażowania przedsiębiorców w procesie inwestycyjnym, a tym samym obecności na liście potencjalnych beneficjentów priorytetu inwestycyjnego. Brak wsparcia dla przedsiębiorców (MŚP i dużych przedsiębiorstw) nie świadczących usług publicznych, a posiadających potrzeby z zakresu rozbudowy infrastruktury związanej ze zbieraniem i oczyszczaniem ścieków będzie miał negatywny wpływ na osiągnięcie celu dotyczącego zachowania i poprawy jakości środowiska naturalnego poprzez zrównoważone gospodarowanie zasobami.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.</p>
215.	Kopalnia Soli Wieliczka S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106	<p>W ramach osi priorytetowej wsparcie przewidziane jest głównie dla jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz działających w ich imieniu jednostek organizacyjnych, administracji rządowej oraz podległych jej organów i jednostek organizacyjnych, a także przedsiębiorców oraz podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego nie będących przedsiębiorcami. W</p>	<p>Dodana treść: W ramach osi priorytetowej wsparcie jest przewidziane również dla przedsiębiorców (MŚP i duże przedsiębiorstwa) nie świadczących usług publicznych, a posiadających potrzeby z zakresu zachowania i poprawy jakości środowiska naturalnego poprzez zrównoważone gospodarowanie zasobami. Kopalnia Soli „Wieliczka” jako duży przedsiębiorca oraz obiekt o charakterze przemysłowym posiada potrzeby inwestycyjne w obszarze zachowania i poprawy jakości środowiska naturalnego poprzez modernizację instalacji utylizacji wód zasolonych, które dopływają do wyrobisk</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów. Jednak zgodnie z ustaloną z władzami regionalnymi linią demarkacyjną, wsparcie dla MŚP w zakresie ochrony powietrza może być realizowane ramach RPO.</p>

				<p>ramach osi priorytetowej wsparcie jest przewidziane również dla przedsiębiorców (MŚP i duże przedsiębiorstwa) nie świadczących usług publicznych, a posiadających potrzeby z zakresu zachowania i poprawy jakości środowiska naturalnego poprzez zrównoważone gospodarowanie zasobami. Główną grupą docelową są indywidualni użytkownicy korzystający z zasobów środowiska.</p>	<p>Kopalni, zlokalizowanej na terenie miasta Wieliczka. Efektywne działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację terenów przemysłowych (w tym terenów podlegających przekształceniu/konwersji) wymaga czynnego zaangażowania przedsiębiorców w procesie inwestycyjnym, a tym samym obecności na liście potencjalnych beneficjentów priorytetu inwestycyjnego. Brak wsparcia dla przedsiębiorców (MŚP i dużych przedsiębiorstw) nie świadczących usług publicznych, a posiadających potrzeby z zakresu zachowania i poprawy jakości środowiska naturalnego poprzez zrównoważone gospodarowanie zasobami będzie miał negatywny wpływ na osiągnięcie celu dotyczącego zachowania i poprawy jakości środowiska naturalnego poprzez zrównoważone gospodarowanie zasobami oraz zwiększenie dostępności ludności do infrastruktury środowiskowej.</p>	
216.	<p>Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice sp. z o.o.</p>	<p>Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2</p>	98	<p>dotyczy: „Przewiduje się wsparcie następujących obszarów (...)” Wniosujemy o uwzględnienie w osi Priorytetowej II inwestycji realizowanych przez porty lotnicze, związanych z ochroną środowiska naturalnego (m.in. odprowadzanie wód opadowych z terenu lotniska), a co za tym idzie umieszczenie w wykazie beneficjentów podmiotów zarządzających portami lotniczymi.</p>	<p>Brak w wykazie beneficjentów podmiotów zarządzających portami lotniczymi.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.</p>

217.	GK PGNiG - PGNiG Termika S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	101	<p>Proponowane jest rozszerzenie zapisów dot. przewidywanego wsparcia obszarów o punkt:• racjonalizacja gospodarki odpadami oraz Ubocznymi Produktami Spalania przez przedsiębiorców. W odniesieniu do potencjalnych beneficjentów oraz grupy docelowej, prosimy o doprecyzowanie czy przedsiębiorstwa energetyczne (elektrociepłownie, ciepłownie) zaliczają się do grona potencjalnych beneficjentów.</p>	<p>Nowa ustawa o odpadach oraz rejestracja substancji w ramach REACH umożliwiły przekształcenie części odpadów w Produkty Uboczne. Jednym z warunków jest pewność ich wykorzystania. Szczegółowe analizy w ramach REACH potwierdziły ich jakość porównywalną z surowcami naturalnymi, bez negatywnego oddziaływania na zdrowie i środowisko. W związku z tym, w naszej opinii, temat Ubocznych Produktów Spalania jest nowym tematem, który wymaga propagowania, również poprzez zachęty finansowe dla wykorzystania Produktów Ubocznych, jako pełnowartościowych zamienników surowców naturalnych. Celowe jest zatem dodanie stosownych zapisów rozszerzających katalog możliwych obszarów wsparcia Programu.W odniesieniu do potencjalnych beneficjentów oraz grupy docelowej, w chwili obecnej zapis dot. potencjalnych beneficjentów może prowadzić do wątpliwości interpretacyjnych w odniesieniu do zakresu wsparcia programu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze oraz katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w szczegółowym Opisie Priorytetów. Należy jednak pamiętać, że głównym problemem w Polsce jest gospodarka odpadami komunalnymi, więc podejmowane działania będą miały na celu przede wszystkim wywiązanie się ze zobowiązań akcesyjnych w tym obszarze.</p>
------	-------------------------------	--	-----	---	--	---

218.	GK PGNiG - PGNiG Termika S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	103	<p>Proponowane jest rozszerzenie zapisów dot. przewidywanego wsparcia obszarów o punkt:• kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej przedsiębiorstw. W odniesieniu do potencjalnych beneficjentów oraz grupy docelowej, prosimy o doprecyzowanie, czy przedsiębiorstwa energetyczne (elektrociepłownie, ciepłownie) zaliczają się do grona potencjalnych beneficjentów.</p>	<p>W naszej opinii, kluczowe priorytety finansowania ukierunkowane są na gospodarkę wodno-ściekową komunalną. Brak jest natomiast wsparcia kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej przedsiębiorstw (obecnie zakres wsparcia jest ograniczony do gospodarowania wodą w procesach produkcji oraz poprawy oczyszczania ścieków), w których konieczne są duże inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową. Są to m.in. inwestycje w procesy oczyszczania wody czy też obiekty zaopatrzenia w wodę. W związku z tym, w naszej opinii, dodanie w Programie stosownych zapisów rozszerzających katalog możliwych obszarów wsparcia przedsiębiorstw przyczyni się do zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi i poprawy jakości środowiska naturalnego. W odniesieniu do potencjalnych beneficjentów oraz grupy docelowej, w chwili obecnej zapis dot. potencjalnych beneficjentów może prowadzić do wątpliwości interpretacyjnych w odniesieniu do zakresu wsparcia programu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie będą mogli uzyskać również przedsiębiorcy nie związani z branżą wodno-ściekową, ale podejmujący działania mające na celu zmniejszenie zużycia wody w procesach produkcji oraz w zakresie poprawy procesu oczyszczania ścieków jakie w procesach produkcji powstają. Szczegółowy katalog beneficjentów zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów.</p>
------	-------------------------------	--	-----	--	--	---

219.	Petrochemia-Blachownia S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	106-109	<p>W projekcie Programu Osi priorytetowej II; Cel tematyczny 6; Priorytet inwestycyjny 6.5 przewiduje się wsparcie dla przedsięwzięć polegających na wprowadzaniu nowoczesnych, niskoemisyjnych technologii oraz technologii ograniczających emisje pochodzące bezpośrednio z procesów produkcyjnych, tzw. emisje zorganizowane, za pomocą urządzeń do tego przeznaczonych, gdzie wielkość emisji jest mierzalna. W przemyśle natomiast zanieczyszczenia emitowane są nie tylko w sposób zorganizowany, lecz także w sposób niezorganizowany - z procesów „pomocniczych” takich jak magazynowanie, przesył i przeładunki surowców i produktów, przesył i oczyszczanie ścieków. Ta część emisji jest niemożliwa do opomiarowania i trudna do oszacowania, a niewątpliwie istotna z punktu widzenia ochrony powietrza. Proponuje się w rozszerzyć system wsparcia o przedsięwzięcia polegające na rozbudowie i modernizacji sieci kanalizacji przemysłowych, przemysłowych oczyszczalni ścieków, układów za- i rozładunkowych ograniczających negatywne oddziaływanie zakładów przemysłowych na środowisko.</p>	<p>Inwestycje polegające na modernizacji sieci kanalizacji przemysłowej wydają się być niezbędne ze względu na jej stan techniczny, wiek i nienowoczesną strukturę materiałową. Modernizacje kanalizacji przemysłowej mogą przynieść wymierne efekty ekologiczne jakie w postaci ograniczenia ilości ścieków przemysłowych i poprawy ich jakości oraz efekt niewymierny w postaci zmniejszenia emisji niezorganizowanej do powietrza z procesów przepompowywania ścieków, co przekłada się bezpośrednio na jakość powietrza atmosferycznego. Na poprawę jakości powietrza wpłyną również inwestycje w hermetyzację procesów przeładunkowych, szczególnie rozładunkowych, gdzie zanieczyszczenia emitowane są przez cały czas trwania rozładunku, a hermetyzacja procesu jest bardzo trudna. Aspekt ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza jest szczególnie istotny na obszarach, gdzie nie są dotrzymane standardy jakości powietrza w zakresie zanieczyszczeń organicznych. Inwestycje w przebudowę i modernizację wiekowego systemu kanalizacji przemysłowej przynoszące efekt w postaci ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, przyczynią się do poprawy jakości powietrza, a tym samym mogą przyczynić się do dynamicznego rozwoju regionu. Modernizacja przestarzałych systemów kanalizacji przemysłowej oraz układów przeładunkowych umożliwi dalszy infrastruktury na terenach przemysłowych, co z kolei wzmocni potencjał rozwojowy przemysłu.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze zostanie doprecyzowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów. Uwaga jest jednak niespójna: skoro nie można zmierzyć emisji niezorganizowanej, to na jakiej podstawie można wyciągać wniosek, że jest ona tak istotna dla ochrony powietrza?</p>
------	-----------------------------	--	---------	---	--

220.	PEWIK GDYNIA Sp. z o.o.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	103	<p>Przed ostatnim zdaniem fragmentu zatytułowanego Zasady wyboru projektów do dofinansowania proponuje się dodać zdanie: „Zapewniona zostanie jednolita interpretacja poszczególnych kryteriów merytorycznych oraz dokonywanie ocen wyłącznie w ramach określonych opublikowanymi kryteriami merytorycznymi.”</p>	<p>Ponieważ często osoby o małym doświadczeniu oraz umiejętności zidentyfikowania i oceny ryzyka powstania nieprawidłowości, działając pod presją odpowiedzialności za ewentualność popełnienia błędów, interpretują w kolejnych fazach oceny w sposób rozszerzający i bez należytej analizy uwarunkowań rozpatrywanego projektu. Wydawane zalecenia (a faktycznie żądania) nie uwzględniają całokształtu uwarunkowań, co wręcz utrudnia realizację i zwiększa ryzyko gospodarcze. W niektórych przypadkach żądania te powodują korzystanie z dotacji mniej opłacalne niż realizacja inwestycji uzyskiwania dotacji. Dodatkowe obowiązki bywają nakładane również w ramach weryfikacji przedkładanych przez beneficjenta dokumentów sprawozdawczych i rozliczeniowych. Instytucje żądają przedstawiania różnorodnych dokumentów nie wymienionych w wytycznych i umowach. Niejednokrotnie dokumenty te muszą być specjalnie tworzone na ich potrzeby podczas, gdy wszystkie potrzebne informacje zawarte są przekazanych przez beneficjenta dokumentach źródłowych. Mając powyższe na uwadze, wydaje się konieczne wprowadzenie systemowych działań, które pomogą specjalistom IŻ, IP i IW utrzymać swoje żądania jednolitym, niezbędnym poziomie oraz podobnie interpretować obowiązujące przepisy i zasady.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Tak szczegółowe kwestie zostaną uregulowane w dokumentach wdrożeniowych związanych z naborem projektów.</p>
------	-------------------------------	--	-----	---	--	--

221.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	5 Poniższe uwagi dotyczą Osi priorytetowej II, priorytetu inwestycyjnego 5.1 Wspieranie wyspecjalizowanych inwestycji służących dostosowaniu do zmian klimatu. Priorytet 5.1 w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIS 2014-2020) w takim brzmieniu, realizujący cele tematyczne CT5 Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (FS, EFRR) oraz CT6 Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów (FS, EFRR) był planowany już na terapię programowania perspektywy finansowej na lata 2014-2020 w 2013 roku, jednak nie został opisany w ramach udostępnionego projektu POIS 2014-2020. Korzystając z możliwości udziału w konsultacjach pragniemy jednak przedstawić nasze propozycje również w zakresie tego priorytetu. Beneficjenci: Jedną z głównych grup docelowych do których będzie adresowane wsparcie powinni być (duzi) przedsiębiorcy – istotni emitenci gazów cieplarnianych.	Beneficjenci: Duże przedsiębiorstwa należą do podmiotów, w przypadku których ze względu na rozmiary zakładów oraz skalę prowadzonej działalności, poziom emisji gazów cieplarnianych jest zwykle największy. Z tego też względu, w związku z proponowanym poszerzeniem zakresu priorytetu 5.1, grupą docelową do której powinno być adresowane wsparcie powinni być również działający przedsiębiorcy, w tym w szczególności duzi przedsiębiorcy.	Uwaga nieuwzględniona. Priorytet 5.2 dedykowany jest dostosowaniu do zmian klimatu. W jego ramach nie będą więc podejmowane działania związane z ograniczaniem emisji gazów cieplarnianych.
------	---------------------------	--	---	---	---

222.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	7	<p>Obszary objęte wsparciem: Wsparcie powinno być dostępne również w przypadku obszarów zagrożonych wystąpieniem awarii przemysłowych.</p>	<p>Obszary objęte wsparciem: W związku z proponowanym poszerzeniem zakresu priorytetu 5.2 o zapobieganie także awariom przemysłowym, wsparcie powinno być dostępne także na realizację inwestycji na „obszarach wrażliwych” zagrożonych występowaniem takich awarii. W rezultacie, wspierane powinny być także inwestycje obejmujące ograniczanie i minimalizowanie ryzyka awarii na terenach zakładów przemysłowych i w ich bezpośrednim otoczeniu, zwłaszcza w przypadku zakładów zlokalizowanych na terenach miejskich. To właśnie na tych obszarach znajdują się „efekty działalności przemysłowej” o charakterze mogącym mieć negatywny wpływ na środowisko naturalne i obniżenie bezpieczeństwa ekologicznego po stronie ludzi, gatunków i siedlisk przyrodniczych. Tego typu działania mogłyby dotyczyć terenów zagrożonych występowaniem powodzi, czy też instalacji narażonych na negatywne oddziaływanie gwałtownych zjawisk atmosferycznych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Priorytet 5.2 dedykowany jest dostosowaniu do zmian klimatu. Wspierane będą działania wyłącznie w zakresie wyposażania służb ratowniczych, które podejmują działania w sytuacji wystąpienia katastrof naturalnych. Ponadto kwestie związane z koniecznością zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa instalacji (w tym na wypadek wystąpienia awarii) uregulowane są w stosownych aktach prawnych. Wszystkie instalacje muszą uzyskać wymagane pozwolenia a za właściwą ich eksploatację odpowiada podmiot je prowadzący.</p>
------	---------------------------	--	---	--	---	--

223.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	6	<p>Zakres priorytetu: Do zawartych w tytule priorytetu zagrożeń związanych ze zmianami klimatu, powinno się również dodać zagrożenia związane z awariami w zakładach przemysłowych. Beneficjenci: Jedną z głównych grup docelowych do których będzie adresowane wsparcie powinni być (duzi) przedsiębiorcy.</p>	<p>Zakres priorytetu: Awarie w zakładach produkcyjnych mogą spowodować znaczące szkody ekologiczne związane z zanieczyszczeniem powietrza czy środowiska wodno-gruntowego. Podobnie jak w przypadku katastrof naturalnych, istnieje zwykle możliwość ograniczenia czy nawet eliminacji ryzyka ich wystąpienia, jednak jest ona zwykle związana ze znaczącymi kosztami. Należy uznać, że wsparcie na inwestycje związane z zapobieganiem awariom przemysłowym oraz stworzenie systemów zarządzania takimi awariami służyłoby zwiększeniu bezpieczeństwa ekologicznego po stronie ludzi, gatunków i siedlisk przyrodniczych; zwłaszcza na terenach znajdujących się w bezpośrednim lub pośrednim sąsiedztwie obszarów wysokoprzemysłowych. Beneficjenci: Duże przedsiębiorstwa należą do podmiotów, w przypadku których ze względu na rozmiary zakładów oraz skalę prowadzonej działalności, ryzyko awarii przemysłowej jest zwykle największe. Z tego też względu, w związku z proponowanym poszerzeniem zakresu priorytetu 5.2, grupą docelową do której powinno być adresowane wsparcie powinni być również działający przedsiębiorcy, w tym w szczególności duzi przedsiębiorcy.</p>	Uwaga powtórzona. J.w.
------	---------------------------	--	---	---	--	------------------------

224.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	4 Poniższe uwagi dotyczą Osi priorytetowej II, priorytetu inwestycyjnego 5.1 Wspieranie wyspecjalizowanych inwestycji służących dostosowaniu do zmian klimatu. Priorytet 5.1 w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIS 2014-2020) w takim brzmieniu, realizujący cele tematyczne CT5 Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (FS, EFRR) oraz CT6 Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów (FS, EFRR) był planowany już na terapię programowania perspektywy finansowej na lata 2014-2020 w 2013 roku, jednak nie został opisany w ramach udostępnionego projektu POIS 2014-2020. Korzystając z możliwości udziału w konsultacjach pragniemy jednak przedstawić nasze propozycje również w zakresie tego priorytetu. Wsparcie bezzwrotne: W odniesieniu do obszarów wsparcia w ramach priorytetu inwestycyjnego 5.1, pomoc powinna zdecydowanie przyjmować formę wsparcia bezzwrotnego. Zakres priorytetu: Priorytet inwestycyjny powinien przede wszystkim koncentrować się na działaniach pozwalających na uzyskanie bezpośrednich i pośrednich efektów ograniczenia emisji CO2 z procesów przemysłowych.	Wsparcie bezzwrotne: Inwestycje w nowoczesne technologie związane z zakupem instalacji i urządzeń ograniczających emisje gazów cieplarnianych (głównie CO2) lub poprawiające bilanse energetyczne (efekty pośrednie ograniczenia emisji) często bywa związane ze znaczącymi wydatkami. Zakupione instalacje wymagają jednocześnie dodatkowych, nierzadko wysokich nakładów, związanych z ich utrzymaniem i eksploatacją. Z tego też względu, aby programy realizowane w ramach priorytetu 5.1 mogły realnie wpływać na ograniczenie emisji bezpośredniej i zwiększenie efektów pośrednich, wsparcie powinno być udzielane w sposób umożliwiający jak najszybszą realizację inwestycji oraz równoważącą znaczące obciążenia związane z inwestycjami, a więc jako wsparcie bezzwrotne. Zakres priorytetu: Przewidywane wsparcie obejmuje poza problemem emisji gazów cieplarnianych również racjonalizację wytwarzania / zużycia energii cieplnej (w tym uzyskanej z odpadowych gazów procesowych) w procesach technologicznych. Pozytywne rezultaty w tym obszarze dokonywane mogą być jednak nie tylko poprzez budowę / rozbudowę / modernizację instalacji związanych z emisją gazów cieplarnianych, ale także poprzez odpowiednią modernizację procesów przemysłowych generujących emisję.	Uwaga powtórzona. J.w.
------	---------------------------	--	--	--	------------------------

225.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	9	<p>Zakres priorytetu: Priorytet inwestycyjny powinien przede wszystkim koncentrować się na działaniach pozwalających na zniwelowanie ilości powstających odpadów przemysłowych, a w przypadku braku możliwości takiego działania - na wsparciu w zakresie zagospodarowania, odzysku i ponownego wykorzystywania wytwarzanych odpadów przemysłowych. Dostosowanie takie mogłoby zostać przeprowadzone poprzez zmianę wskaźnika rezultatu i wskaźnika output na bardziej ogólne dotyczące, racjonalizacji gospodarki odpadami, (wytwarzanymi przez przedsiębiorców (w tym odpadami niebezpiecznymi) dokonanej także poprzez ograniczenie wolumenu wytwarzanych odpadów.</p>	<p>Zakres priorytetu: Przewidywane wsparcie obejmuje poza problemem gospodarki odpadami przemysłowymi i komunalnymi również racjonalizację gospodarki odpadami (w tym odpadami niebezpiecznymi), wytwarzanymi głównie przez przedsiębiorców. Pozytywne rezultaty w tym obszarze dokonywane mogą być jednak nie tylko poprzez budowę/rozbudowę/modernizację zakładów zagospodarowania odpadów, ale także poprzez odpowiednią modernizację procesów przemysłowych prowadzących do produkcji odpadów. Z tego też względu, w priorytecie 6.1 ujęte powinny zostać przede wszystkim działania, które bez konieczności budowy zakładów zagospodarowania odpadów realizują zamierzone cele dotyczące racjonalizacji gospodarki odpadami. W tym celu nacisk należy położyć przede wszystkim na inwestycje ukierunkowane na zmniejszenie ilości produkowanych odpadów przemysłowych, poprzez wykorzystanie innowacyjnych technologii czy przewidujące modernizację istniejących linii produkcyjnych. Wsparcie dla inwestycji zakładających redukcję produkowanych odpadów, znajduje bezpośrednie przełożenie na wymierne korzyści na wielu płaszczyznach, w tym przede wszystkim korzyści osiągniętych przez: a) społeczeństwo – mogące korzystać ze środowiska naturalnego w mniejszym stopniu narażonego na oddziaływanie nierzadko niebezpiecznych odpadów przemysłowych; b) budżet europejski – osiągający wymierne korzyści związane z brakiem konieczności dofinansowywania większej ilości działań związanych z późniejszym zagospodarowaniem odpadów; oraz c) przedsiębiorców – ponoszących mniejsze koszty składowania i utylizacji wytwarzanych odpadów. Ponadto, wsparcie w ramach priorytetu 6.1 powinno być również przeznaczone na inwestycje w zakup lub</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie w zakresie racjonalizacji gospodarki odpadami przez przedsiębiorców będzie udzielane na projekty dotyczące zmian w procesach produkcji. (Budowa/rozbudowa zakładów dotyczy obszaru odpadów komunalnych). Odnośnie do kwestii wskaźników: Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).</p>
------	---------------------------	--	---	---	--	---

					<p>budowę instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów przemysłowych (w tym odpadów lotnych, płynnych i stałych) oraz odzysk odpadów przetwarzanych na produkty, znajdujące zastosowanie w gospodarce.</p>	
226.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	8	<p>Wsparcie bezzwrotne: W odniesieniu do obszarów wsparcia w ramach priorytetu inwestycyjnego 6.1, pomoc powinna przyjmować zdecydowanie formę wsparcia bezzwrotnego. Beneficjenci: Jedną z głównych grup docelowych do których będzie adresowane wsparcie powinni być przedsiębiorcy, w tym przede wszystkim duzi przedsiębiorcy, realizujący samodzielnie inwestycje objęte zakresem priorytetu.</p>	<p>Wsparcie bezzwrotne: Inwestycje w nowoczesne technologie związane z zakupem instalacji i urządzeń ograniczających wytwarzanie odpadów lub umożliwiających ich przetworzenie i ponowne wykorzystanie często bywa związane ze znaczącymi wydatkami. Zakupione instalacje wymagają jednocześnie dodatkowych, nierzadko wysokich nakładów, związanych z ich utrzymaniem i eksploatacją. Z tego też względu, aby programy realizowane w ramach priorytetu 6.1 mogły realnie wpływać na ograniczenie wytwarzania odpadów i zwiększenie ich wtórnego wykorzystania wsparcie powinno być udzielane w sposób umożliwiający jak najszybszą realizację inwestycji oraz równoważące znaczące obciążenia związane z inwestycjami, a więc jako wsparcie bezzwrotne. Beneficjenci: Zakres inwestycji będących przedmiotem priorytetu 6.1 jest charakterystyczny przede wszystkim dla działalności dużych przedsiębiorców. To w ich przypadku, ze względu na rozmiary zakładów oraz skalę prowadzonej działalności, wytwarzane jest zwykle najwięcej odpadów. Z tego też względu, potencjalny pozytywny wpływ na środowisko inwestycji realizowanych przez dużych przedsiębiorców w zakresie gospodarki odpadami, będzie najbardziej odczuwalny – nie tylko dla samych przedsiębiorców, ale także dla ich otoczenia. W konsekwencji, dostępne fundusze umożliwią skuteczną i zauważalną zmianę dla środowiska naturalnego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Kwestie dotyczące rodzaju wsparcia (instrumenty zwrotne/bezzwrotne czy też mieszane) zostaną rozstrzygnięte w analizie ex-ante instrumentów finansowych, która, zgodnie z art. 32 projektu rozporządzenia ogólnego ma być podstawą do podejmowania decyzji dotyczących formy wsparcia. Szczegółowy Katalog beneficjentów zostanie opracowany w Szczegółowym Opisie Priorytetów</p>

227.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.2	10	<p>Zakres priorytetu: Działania w ramach priorytetu 6.2 poza ograniczeniem ładunku zanieczyszczeń z sektora komunalnego powinny także obejmować zanieczyszczenia produkowane przez sektor przemysłowy. Beneficjenci: Jedną z głównych grup docelowych do których będzie adresowane wsparcie powinni być przedsiębiorcy, w tym przede wszystkim duzi przedsiębiorcy, realizujący samodzielnie inwestycje objęte zakresem priorytetu.</p>	<p>Zakres priorytetu: Priorytet powinien przewidywać wsparcie także dla inwestycji nakierowanych na ograniczanie zanieczyszczeń wody generowanych przez sektor przemysłowy. Należy podkreślić, że ładunek zanieczyszczeń wytwarzany przez zakłady przemysłowe niejednokrotnie w dużo większym stopniu powoduje możliwość wystąpienia skażenia wód niż w przypadku ścieków komunalnych. Z tego też względu, możliwość ubiegania się o wsparcie powinna zostać zagwarantowana także dla inwestycji przedsiębiorców w instalacje oczyszczające wody i ścieki uczestniczące w procesach przemysłowych lub stanowiące produkt uboczny tych procesów. Możliwość ta powinna zostać zagwarantowana również w przypadku modernizacji technologicznych, zapewniających ograniczenie zużycia wody – zmniejszenie zużycia zasobów naturalnych. Beneficjenci: Zakres inwestycji postulowanych powyżej do ujęcia w ramach priorytetu 6.2 jest charakterystyczny przede wszystkim dla działalności dużych przedsiębiorców. To w ich przypadku, ze względu na rozmiary zakładów oraz skalę prowadzonej działalności, produkowane jest zwykle najwięcej ścieków. Z tego też względu, potencjalny pozytywny wpływ na środowisko inwestycji realizowanych przez dużych przedsiębiorców w zakresie zużycia wody i oczyszczania ścieków, będzie najbardziej odczuwalny – nie tylko dla samych przedsiębiorców, ale także dla ich otoczenia. W konsekwencji, dostępne fundusze umożliwią skuteczną i zauważalną zmianę dla środowiska naturalnego. Dodać należy, że przedsiębiorcy ci są również źródłem ścieków komunalnych, które wraz z pozostałymi rodzajami ścieków powinny zostać objęte proponowaną formą wsparcia.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Uwaga niezasadna: w Programie przewidziano wsparcie dla przedsiębiorców w zakresie "racjonalizacji gospodarowania wodą w procesach produkcji oraz poprawa procesu oczyszczania ścieków".</p>
------	---------------------------	--	----	---	--	---

228.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	12	<p>Beneficjenci: Jedną z głównych grup docelowych do których będzie adresowane wsparcie powinni być przedsiębiorcy, w tym przede wszystkim duzi przedsiębiorcy, realizujący samodzielnie inwestycje objęte zakresem priorytetu.</p>	<p>Beneficjenci: Inwestycje w zakresie monitorowania i zapobiegania zanieczyszczeniu gleb i wód podziemnych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych dotyczą przede wszystkim działalności dużych przedsiębiorców, w przypadku których, ze względu na rozmiary zakładów oraz skalę prowadzonej działalności, ryzyko degradacji jest największe. Ponadto, to właśnie zakłady dużych przedsiębiorców znajdują się zwykle w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zdegradowanych, które do czasu przeprowadzenia rekultywacji zwykle nie mogą być wykorzystane w działalności przemysłowej, mimo często wysoce dogodnej lokalizacji. To duzi przedsiębiorcy dysponują zwykle również jako jedyni wystarczającymi środkami, aby wraz z dofinansowaniem w ramach pomocy publicznej, możliwe było skuteczne przeprowadzenie działań rekultywacyjnych w niezbędnym zakresie i na wymagana skalę. Z tego też względu, aby wsparcie w ramach priorytetu 6.4 skutecznie umożliwiło realizację inwestycji w zakresie m.in. rekultywacji terenów zdegradowanych, powinno ono być przeznaczone przede wszystkim dla przedsiębiorców, w tym zwłaszcza dużych przedsiębiorców. Tylko w ten sposób dostępne fundusze umożliwią skuteczną i zauważalną dla zmianę dla środowiska naturalnego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W ramach PI 6.4 nie planuje się działań związanych z rekultywacją gruntów.</p>
------	---------------------------	--	----	---	---	---

229.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.4	11	<p>Zakres priorytetu: Priorytet swoim zakresem powinien obejmować także działania związane z rekultywacją terenów zdegradowanych (w tym także w ramach procesów przemysłowych) również na terenach niezaliczanych do kategorii Parków Narodowych i Natura 2000. Szczególną uwagę należy zwrócić na działania zmierzające do monitorowania i zapobiegania zanieczyszczeniu gleb i wód podziemnych.</p>	<p>Zakres priorytetu: Ze względu na dużą złożoność ekosystemu i podkreślaną w projekcie nowego POIŚ konieczność dalszych wysiłków mających na celu przeciwdziałanie czynnikom i zjawiskom powodującym spadek różnorodności biologicznej, działania związane z rekultywacją terenów zdegradowanych (w tym także w ramach procesów przemysłowych), na innych obszarach powinny zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu. Wynika to z możliwych (w razie niepodjęcia rekultywacji) niekorzystnych oddziaływań, w tym także na tereny zaliczane do grupy Parków Narodowych i obszaru Natura 2000. Z tego też względu, część funduszy dostępnych w ramach priorytetu 6.4 powinna być przewidziana dla inwestycji związanych z rekultywacją terenów zdegradowanych także na pozostałych obszarach. W przeciwnym bowiem wypadku, istnieje ryzyko, że wobec braku chętnych do działań inwestycyjnych na terenach zaliczanych do kategorii Parków Narodowych i Natura 2000, środki priorytetu 6.4 nie zostaną spożytkowane, a zdegradowane tereny będą nadal stanowić zagrożenie dla otaczającego je środowiska naturalnego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W ramach PI 6.4 nie planuje się działań związanych z rekultywacją gruntów. Działania związane z monitorowaniem stanu środowiska są przewidziane w ramach PI 5.2.</p>
------	---------------------------	--	----	---	--	---

230.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	16	<p>Beneficjenci: Jedną z grup docelowych do których będzie adresowane wsparcie powinni być przedsiębiorcy, w tym przede wszystkim duzi przedsiębiorcy, realizujący samodzielnie inwestycje objęte zakresem priorytetu.</p>	<p>Beneficjenci: Bardzo często zakłady dużych przedsiębiorców znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie terenów miejskich i mają duży wpływ na stan środowiska miejskiego oraz to duzi przedsiębiorcy mogą mieć praktyczny wpływ na zagospodarowanie terenów przemysłowych. To duzi przedsiębiorcy dysponują zwykle również jako jedyni wystarczającymi środkami, aby wraz z dofinansowaniem w ramach pomocy publicznej, możliwe było skuteczne przeprowadzenie działań naprawczych w niezbędnym zakresie i na wymagana skalę. Z tego też względu, aby wsparcie w ramach priorytetu 6.5 skutecznie umożliwiło realizację inwestycji w zakresie m.in. rekultywacji terenów przemysłowych, powinno ono być przeznaczone również dla przedsiębiorców, w tym zwłaszcza dużych przedsiębiorców. Tylko w ten sposób dostępne fundusze umożliwią skuteczną i zauważalną dla zmianę dla środowiska naturalnego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Duży przedsiębiorcy będą mogli uzyskać wsparcie w P.I 6.5. W zakresie rekultywacji trzeba jednak zaznaczyć, że wsparcie będzie udzielane z uwzględnieniem zasady "zanieczyszczający płaci" a co więcej, działania rekultywacyjne będą miały na celu przywrócenie terenom funkcji środowiskowych. Rekultywacja terenów na cele inne niż środowiskowe (społeczne, gospodarcze) będzie mogła być realizowana na poziomie regionalnych Programów Operacyjnych.</p>
------	---------------------------	--	----	--	---	--

231.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	15	<p>Rekultywacja cd.: Ze względu na specyficzny charakter inwestycji związanych z rekultywacją terenów zdegradowanych, dofinansowanie na ten cel powinno być dostępne w ramach osobnych konkursów, niezależnie od pozostałych konkursów związanych z ograniczeniem emisji do środowiska.</p>	<p>Rekultywacja cd.: Umożliwiłoby to uniknięcie sytuacji, gdy inwestycje związane z rekultywacją nie będą miały realnych szans na uzyskanie dofinansowania, ponieważ w konkursach otwartych dla szerokiego kręgu projektów, ich wskaźniki output będą na niższym poziomie niż dla innych kategorii projektów. W przeciwnym wypadku istnieje ryzyko, że inwestycje związane z rekultywacją zostaną pozbawione realnych szans na uzyskanie dofinansowania w ramach priorytetu 6.5. Ponadto, wśród kryteriów oceny projektów oprócz powierzchni podlegającej rekultywacji, nieodwracalności procesu degradacji oraz stopnia zagrożenia dla środowiska na danym terenie, powinny znaleźć się także faktyczne możliwości wykorzystywania terenu po zakończeniu procesu rekultywacji. Działanie takie zapewniłoby możliwość realizowania w większym stopniu tych bardzo istotnych projektów, które przy obecnych warunkach z powodu mniejszego oddziaływania na wskaźniki output od innych – tańszych a co za tym idzie mniej kompleksowych - projektów mogłyby nie być realizowane w wystarczającym stopniu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Tryb oraz kryteria wyboru projektów zostaną określone w Szczegółowym Opisie Priorytetów.</p>
------	---------------------------	--	----	---	---	---

232.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	14	<p>Rekultywacja: Ze względu na specyficzny charakter inwestycji związanych z rekultywacją terenów zdegradowanych, dofinansowanie na ten cel powinno być dostępne w ramach osobnych konkursów, niezależnie od pozostałych konkursów związanych z ograniczeniem emisji do środowiska.</p>	<p>Rekultywacja: Inwestycje dotyczące rekultywacji dotyczą konkretnych terenów, które uległy degradacji w wyniku procesów unikalnych dla każdego terenu. Z tego też względu, co do zasady, w przypadku inwestycji związanych z rekultywacją konieczne jest zaplanowanie oraz realizacja działań przywracających poprzedni charakter terenu dopasowanych do indywidualnego charakteru zarówno samego obszaru zdegradowanego, jak i czynników, które degradację spowodowały. Jest to również proces wysoce kosztowny, a korzyści związane z rekultywacją, mają charakter przede wszystkim ekologiczny, a już w dużo mniejszym stopniu komercyjny. Ponadto, w przypadku konkursów otwartych również dla innych rodzajów inwestycji (np. instalacje oczyszczające) przedsiębiorcom ubiegającym się o dofinansowanie na rekultywację dużo trudniej jest uzyskać wsparcie, ponieważ znaczące nakłady finansowe często zapewniają rekultywację jedynie niewielkiego obszaru. W konsekwencji, bezpośrednie przełożenie wartości inwestycji na obszar zrehabilitowanych gruntów często może nie być na tak wysokim poziomie jak w przypadku wskaźników output dla innych kategorii inwestycji (np. w zakresie ograniczenia hałasu czy zanieczyszczenia powietrza). Z tego też względu, aby zapewnić inwestycjom związanym z rekultywacją terenów miejskich realizowanym przez przedsiębiorców realne szanse na uzyskanie wsparcia, należałoby zapewnić, że organizowane będą osobne konkursy na działania związane z rekultywacją.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Tryb oraz kryteria wyboru projektów zostaną określone w Szczegółowym Opisie Priorytetów.</p>
233.	ArcelorMittal Poland S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	13	<p>Zakres priorytetu: W ramach priorytetu powinno zostać przewidziane wsparcie przede wszystkim na rekultywację terenów przemysłowych, zakup lub modernizację instalacji</p>	<p>Zakres priorytetu: Ze względu na znaczący wpływ procesów przemysłowych na stan środowiska miejskiego, środki w ramach priorytetu 6.5 powinny być przeznaczone przede wszystkim na realizację inwestycji związanych z ograniczaniem oddziaływania</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowy opis działań możliwych do wsparcia w tym obszarze zostanie doprecyzowany w szczegółowym Opisie Priorytetów.</p>

			<p>umożliwiających ograniczenie emisji do środowiska oraz redukcję hałasu oraz pozostałe działania inwestycyjne w kierunku zgodnym z zakresem priorytetu 6.5, dotąd realizowane samodzielnie przez przedsiębiorców.</p>	<p>zakładów przemysłowych na tereny miast oraz z zapobieganiem dalszemu zanieczyszczeniu powietrza, gleby, środowiska wodno-gruntowego, emisji hałasu oraz rekultywację terenów zdegradowanych położonych na terenach miast. Wsparcie powinno być możliwe do uzyskania na różnego rodzaju inwestycje realizowane przez przedsiębiorców w zakresie redukcji dotychczasowej emisji do środowiska poprzez m.in. budowę nowych instalacji ograniczających emisję i oczyszczających generowane gazy, pyły, ścieki oraz odpady, jak również dalsze wykorzystanie powstałych odpadów. Jednocześnie, należy dbać o to, aby nadmiernie nie ograniczać potencjalnego kręgu dofinansowywanych inwestycji poprzez zbyt wąskie określanie typów projektów, które ubiegać się o dofinansowanie w ramach konkretnych konkursów (np. w przypadku ochrony powietrza: poprzez przewidywanie wsparcia tylko dla wykorzystania filtrów kominowych, ale już nie dla budowy instalacji oczyszczających). Działania takie mogą prowadzić bowiem do tego, że środki priorytetu 6.5 nie zostaną spożytkowane lub zostaną wykorzystane do inwestycji mających jedynie znikomy wpływ na środowisko (ale formalnie mieszczących się w wąskim zakresie przedmiotowym konkursu). Szczególne zastosowanie dofinansowania istnieje w obszarach stref, w których przekraczane są normy jakości powietrza atmosferycznego, wyznaczonych dla aglomeracji pow. 100 tys. mieszkańców.</p>	
--	--	--	---	--	--

234.	TAURON Polska Energia S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	100	Propozycja wprowadzenia nowych wskaźników: • Zwiększona zdolność absorpcji fali powodziowej wybudowanych, rozbudowanych i zmodernizowanych urządzeń wodnych dla celów ochrony przeciwpowodziowej mierzona w m ³ • Moc wybudowanych/ zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE mierzona w MW.	Dodanie wskaźników pozwoli na pełniejszą kontrolę realizacji celu.	Uwaga nieuwzględniona. Do programu dobierane są wskaźniki najbardziej reprezentatywne (mogące zobrazować najważniejsze planowane zmiany i wskazujące większość typów interwencji przewidywanych do wsparcia). Wszystkie wskaźniki, oprócz kryterium trafności, powinny spełniać także szereg innych kryteriów metodologicznych określonych w (projektach) wytycznych KE, w tym m.in. kryteria dostępności i tzw. solidności. Czynniki te sprawiają, że preferencją objęte są - w przypadku wskaźników rezultatu - wskaźniki istniejące w statystykach publicznych, a - w przypadku wskaźników produktu - wskaźniki znajdujące się w katalogu unijnych i krajowych wskaźników wspólnych (tj. wskaźniki 'common' i Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych). Ponadto brak wskazania źródła danych i metodologii pomiaru. W ramach P.I. 5.2 nie jest planowane wsparcie dla budowy modernizacji jednostek wytwarzania energii z OZE.
235.	TAURON Polska Energia S.A.	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	98	JEST: projekty z zakresu małej retencji realizowane na obszarze więcej niż jednego województwa WINNO BYĆ: projekty z zakresu małej retencji, których realizacja wpływa na obszar więcej niż jednego województwa	w obecnym zapisie praktycznie zeruje wsparcie. Wg nas po małej korekcie otwiera furtkę szerzej	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga niezrozumiała- brak uzasadnienia. Zapis odnosi się jedynie do wskazania podziału interwencji pomiędzy programem krajowym i regionalnymi programami operacyjnymi.

236.	Zielone Mazowsze	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.5	97-109 <p>Bez względu na to powinno być tu priorytetowym kierunkiem dążeniem do poprawy środowiska w miastach poprzez realizację wytycznych podanych w POPA) z jednej strony ochrona miejskich enklaw o walorach przyrodniczo-klimatycznych, odpowiedzialnych za utrzymywanie w miastach prawidłowych warunków sanitarno-zdrowotnych; tu chodzi głównie o miejskie systemy regeneracji i wymiany powietrza (tzw. kliny - korytarze) oraz miejskie strefy ekologiczne wraz z lasami ochronnymi, zielonymi pierścieniami wokół miast i korytarzami przyrodniczymi. Tego rodzaju tereny powinny zostać na trwale wpisane do Strategii dla danego miasta i planów przestrzennego zagospodarowania jako tereny nie-rozwojowe, z dominującymi funkcjami przyrodniczymi. Aby to było możliwe niezbędne jest zabezpieczenie środków finansowych na wykup takich terenów z rąk prywatnych, aby miasto miało pełną kontrolę nad ich zagospodarowaniem. B) z drugiej strony chodzi o działania organizacyjno - techniczne pozwalające skutecznie przywracać prawidłowy stan jakości środowiska w miastach; Tutaj trzeba uwzględnić najistotniejsze wytyczne podane w POP dla miast. Wsparcie dla działań na rzecz intensywnego wdrażania zasilania poszczególnych budynków czy</p>	Jak w uwadze.	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Opis działań w PI 6.5 został rozszerzony o działania związane z rozwojem terenów zielonych przyczyniających się do promowania miejskich systemów regeneracji i wymiany powietrza.</p>
------	------------------	--	--	---------------	--

				całych osiedli - energią odnawialną, proekologiczny rozwój transportu miejskiego - np. powszechną modernizację taboru autobusowego. Ważne jest aby przeanalizować dokumenty podejmujące tematykę dotychczasowych trudności w realizacji POP (na przykład trudności i niedoinwestowania POP dla aglomeracji stołecznej), gdyż trudności te wraz z niewystarczającym dofinansowaniem POP powodują, że realizacja POP nie daje spodziewanych rezultatów.		
237.	Zielone Mazowsze	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100-102	Zgodnie z dyrektywami UE Polska była lub jest zobowiązana do: 1. osiągnięcia poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła: do dnia 31 grudnia 2020 r. – 50%, a także innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: do dnia 31 grudnia 2020 r. – 70%, 2. ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: do dnia 16 lipca 2013 r. – do nie więcej niż 50%, a do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35% (czyli redukcji o 65%). W związku z powyższym wnosimy: 1. Wykreślenie spalarni z projektu POLiŚ 2014-20. 2. Wszystkie dostępne środki na gospodarkę odpadami należy skierować na realizację celów określonych w POLiŚ czyli redukcję wytwarzania,	POLIŚ przewiduje wsparcie 6 projektów, w ramach których będą wykorzystywane energetyczne właściwości odpadów poprzez termiczne ich przekształcanie czyli spalarni odpadów. Budowa spalarni odpadów ograniczy do minimum ilość środków na realizację głównego celu czyli zwiększenia selektywnej zbiórki i recyklingu odpadów, cała oś pr. VI, to ok. 473 mln euro, koszt budowy 6 spalarni, to ok. 900 mln euro. Całość wsparcia trafi do 6 ośrodków miejskich, co oznacza, że pozostałe regiony (co najmniej 10 województw) nie otrzyma wsparcia na osiągnięcie ww. ambitnych celów w zakresie zagospodarowania odpadów kom. Już obecnie w większości regionów przepustowość instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych przekracza ilość wytwarzanych odpadów. Instalacji tych nie można zamknąć, chociażby dlatego, że zostały wybudowane ze środków unijnych, więc beneficjenci musieliby zwrócić poniesione na nie nakłady (nie wspominając o tym, że byłoby to nieracjonalne). Dokładanie więc kolejnych spalarni jest więc działaniem absolutnie nieracjonalnym. W roku 2020, w związku ze wzrostem selektywnej zbiórki do	Uwaga częściowo uwzględniona. W Programie planowane jest wsparcie dla <u>kompleksowych inwestycji w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi</u> realizowanych w tych regionach gospodarki odpadami, w których uwzględniono komponent dotyczący termicznego przekształcania odpadów (instalacje już istniejące lub planowane do realizacji), <u>zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami</u> na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych. Ponadto, działania w zakresie gospodarki odpadami mogą być realizowane w ramach RPO (w regionach gospodarki odpadami, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów). Opis działań w PI 6.1 został jednak doprecyzowany.

			<p>ograniczanie składowania i maksymalizację przetwarzania odpadów. Środki powinny być dzielone w trybie konkursowym, w którym głównym kryterium powinno być zwiększenie masy zbieranych selektywnie i przetwarzanych odpadów w stosunku do poniesionych nakładów (dotacji). 3. Ujawnienie kto personalnie odpowiada za wpisanie do projektu POiŚ 6 spalarni odpadów odpadów. Osoba ta lub osoby, wprowadzając takie zapisy, kierowały się naszym zdaniem interesem „lobby spalarniowego”, a nie interesem publicznym. W związku z tym powinny zostać pozbawione wpływu na ostateczny kształt Programu.</p>	<p>50%, o ok. ¼ zmniejszy się ilość zmieszanych odpadów komunalnych. Kolejny istotny spadek będzie związany ze wzrostem zbierania i przetwarzania biomasy. Spalarnie nie będą więc miały czego spalać. POliŚ w zakresie odpadów, w ogóle nie uwzględnia faktu, że ilość odpadów komunalnych w Polsce, zapewne w związku ze spadkiem liczby ludności w kraju i spowolnieniem gospodarczym się zmniejsza. Realizacja przedsięwzięć jest sprzeczna z ww. zobowiązaniami oraz z celami POliŚ w zakresie gospodarki odpadami. Realizacja tych inwestycji przyczyni się do zmniejszenia ilości odpadów zbieranych selektywnie (spala się odpady zmieszane), więc jest sprzeczna z celami POliŚ w zakresie gospodarki odpadami. Już obecnie w wielu miastach, w których mają być realizowane projekty „spalarniowe”, doszło do ograniczenia selektywnej zbiórki, zapewne aby zapewnić odpowiednią ilość odpadów do spalania.</p>		
238.	Śląski Związek Gmin i Powiatów	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 5.2	97	<p>proponujemy rozważenie, czy działania w ramach tego priorytetu winny być rzeczywiście skierowane szczególnie na projekty dotyczące budowy bazy wiedzy w zakresie skutków zmian klimatu i adaptacji do nich, jak także na projekty informacyjno-edukacyjne dla szerokiego ogółu odbiorców, zamiast większego wsparcia projektów mających na celu realizację inwestycji zabezpieczających np. obszary miejskie przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi.</p>	<p>Dla sprawnego prowadzenia działań ratowniczych i zapewnienia bezpieczeństwa lokalnego istotne znaczenie ma wsparcie przedsięwzięć przeciwpowodziowych i na rzecz bezpieczeństwa publicznego środkami unijnymi. Jednak jak się okazało na etapie opiniowania założeń do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 wiele elementów przewidzianych pierwotnie do wsparcia zostało wyeliminowanych z kolejnych projektów RPO na etapie zatwierdzania, przy czym niektórych istotnych elementów w ogóle nie uwzględniono. Doświadczenia ostatnich lat potwierdzają, że poza działalnością inwestycyjną Państwa w zakresie budowy m.in. wałów przeciwpowodziowych czy urządzeń wodnych, wiele przedsięwzięć pozostaje do zrealizowania na poziomie lokalnym. Wynika to także ze specyfiki licznych obszarów w Polsce, a w tym w</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Kwestie związane z budowaniem bazy wiedzy nt. zmian klimatu i adaptacji są równie istotne co budowa samej infrastruktury. Jest to tylko jeden (z kilku) obszarów, który dla zapewnienia efektywnego wykorzystania środków i zapewnienia szerokiego dostępu do informacji dla wszystkich zainteresowanych powinien być realizowany na poziomie krajowym. Konieczność budowania bazy wiedzy dot. adaptacji wynika ze Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 oraz jest jednym z celów w zakresie adaptacji do zmian klimatu formułowanych na poziomie unijnym.</p>

					szczegółności w województwie śląskim, mianowicie m.in. ze specyfiki terenów objętych eksploatacją górnictwem, która powoduje częste zmiany ukształtowania terenu, wpływające na lokalne podtopienia czy powodzie. W tych elementach niezbędne wręcz staje się zaprogramowanie możliwości wsparcia w POliŚ, m.in. po to, aby umożliwić samorządom dokonanie zakupu mobilnego sprzętu przeciwpowodziowego, który pozwoli na wypompowywanie wody z tzw. niecek bezodpływowych lub wspomaganie niewydolnego bądź uszkodzonego systemu odprowadzania wód. Przy rozpatrywaniu sytuacji powodziowych nie wolno również zapominać o zaprogramowaniu środków unijnych na utrzymanie systemów odwadniających, w tym rowów melioracyjnych.	
239.	Śląski Związek Gmin i Powiatów	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100	proponujemy zastosować inny wskaźnik rezultatu.	Znaczna część środków w ramach celu tematycznego zostanie skierowana do instalacji termicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz wydzielonej frakcji palnej (niezbieranej selektywnie). Takie instalacje nie wpłyną na wielkość tak zdefiniowanego wskaźnika. Bardziej odpowiedni wydaje się wskaźnik ukazujący zmniejszenie ilości odpadów komunalnych deponowanych na składowiskach.	Uwaga częściowo uwzględniona. Dodano wskaźnik: Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych. Źródło danych: Eurostat
240.	Towarzystwo na rzecz Ziemi	Oś priorytetowa II, priorytet inwestycyjny 6.1	100-101	Postulujemy: 1. Wykreślenie spalarni i wskaźnika 6 wybudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych zakładów zagospodarowywania odpadów z projektu POiŚ 2014-20. 2. Dodanie wynikających z dyrektyw UE wskaźników rezultatu:• osiągnięcia do 31 grudnia 2020 r. 70% poziomu recyklingu i odzysku innych niż niebezpieczne odpadów	Zgodnie z dyrektywami UE Polska jest zobowiązana do: 1. osiągnięcia do 31 grudnia 2020 r. 50% poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, 2. osiągnięcia do 31 grudnia 2020 r. 70% poziomu recyklingu i odzysku innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, 3. ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: do dnia końca 2013 r. do nie więcej niż 50%,	Uwaga częściowo uwzględniona. W Programie planowane jest wsparcie dla <u>kompleksowych inwestycji w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi realizowanych w tych regionach gospodarki odpadami, w których uwzględniono komponent dotyczący termicznego przekształcania odpadów (instalacje już istniejące lub planowane do realizacji), zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami na poziomie</u>

			<p>budowlanych i rozbiórkowych, • ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania do nie więcej niż 35%. do dnia 16 lipca 2020 r, • zebrania i poddania recyklingowi w 2020 r. 6 mln Mg odpadów komunalnych. Wszystkie dostępne środki na gospodarkę odpadami należy skierować na realizację celów określonych w POIS czyli redukcję wytwarzania, ograniczanie składowania i maksymalizację przetwarzania odpadów uzupełnionych o ww. zapisy. Środki powinny być dzielone w trybie konkursowym, w którym głównym kryterium powinno być zwiększenie masy zbieranych selektywnie i przetwarzanych odpadów w stosunku do poniesionych nakładów (dotacji).</p>	<p>a do dnia 16 lipca 2020 r. do nie więcej niż 35% (czyli redukcji o 65%). Projekt Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 słusznie wskazuje, że działania podejmowane w zakresie gospodarki odpadami powinny być ściśle powiązane z wymogami tzw. Dyrektywy ramowej o odpadach, która m.in. nakłada obowiązek osiągnięcia określonych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. Do roku 2020 niezbędne jest przygotowanie do ponownego użycia i recykling odpadów, przynajmniej takich frakcji jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych wagowo na poziomie minimum 50% oraz innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70%. Zgodnie z szacunkami w 2011 r. zostało wytworzonych ok. 12,1 mln Mg odpadów komunalnych, z czego w sposób zorganizowany zebrano ok. 9,8 mln Mg. Większość, bo aż 8,8 mln Mg (czyli ok. 90%) zostało zebranych w sposób nieselektywny. Jedynie niespełna 1 mln Mg odpadów komunalnych (czyli poniżej 10%) został zebrany selektywnie, z czego najwięcej zebrano szkła (269 tys. Mg), odpadów ulegających biodegradacji (210 tys. Mg – masa ta nie obejmuje odpadów papieru i tektury) oraz papieru i tektury (175 tys. Mg).W projekcie Programu Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 2020 słusznie zapisano (na stronie 100), że udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w masie wszystkich zebranych odpadów komunalnych w skali kraju w ciągu roku musi wzrosnąć w 2020 roku do 50%. Tymczasem projekt POIS w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi przewiduje wyłącznie wsparcie 6 projektów, w ramach których będą wykorzystywane energetyczne właściwości odpadów poprzez termiczne ich przekształcanie czyli spalarni odpadów. Jest</p>	<p>wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych. Ponadto, działania w zakresie gospodarki odpadami mogą być realizowane w ramach RPO (w regionach gospodarki odpadami, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów). Opis działań w PI 6.1 został jednak doprecyzowany. Tryb oraz kryteria wyboru projektów zostaną natomiast określone w Szczegółowym Opisie Priorytetów. Odnosząc się do postulatu dot. wskaźników informuję, że dla PI 6.1 wskazano dwa wskaźniki rezultatu tj: "Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w masie wszystkich zebranych odpadów komunalnych w skali kraju". Wskaźnik produktu "Liczba wybudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych zakładów zagospodarowywania odpadów" dotyczy <u>zakładów zagospodarowania odpadów</u> w ramach których wybudowano/rozbudowano lub zmodernizowano instalacje (np.: kompostownie, sortownie, instalacje do termicznego przekształcania odpadów komunalnych). Zaprezentowane w Programie dane liczbowe są jedynie wstępnymi szacunkami, które będą podlegać weryfikacji na podstawie zgłoszonego zapotrzebowania i doświadczeń w realizacji tego typu inwestycji w perspektywie 2007-2013.</p>
--	--	--	---	---	---

				<p>to podejście absolutnie niezrozumiałe i budzi zdumienie, tym bardziej, że projekt POIŚ nie formułuje żadnych celów w zakresie termicznego przekształcania odpadów. 1. Budowa spalarni odpadów ograniczy do minimum (jeśli nie do zera) ilość środków na realizację głównego celu czyli zwiększenia selektywnej zbiórki i recyklingu odpadów (cała oś priorytetowa VI, to w założeniach ok. 473 mln euro, koszt budowy 6 spalarni, to ok. 900 mln euro). 2. Całość wsparcia trafi do 6 ośrodków miejskich, co oznacza, że pozostałe regiony (co najmniej 10 województw) nie otrzyma nawet jednego euro wsparcia na osiągnięcie ww. ambitnych celów w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych. 3. Jednocześnie ww. 6 ośrodków (regionów) nie osiągnie zakładanych celów w zakresie selektywnej zbiórki (bo ograniczyłoby to ilość odpadów do spalania), więc pozostałe regiony kraju będą musiały ponieść nie tylko 100% kosztów wdrażania wspomnianych dyrektyw, ale wykonać zobowiązania za 6 beneficjentów środków POIŚ. 4. Już obecnie w znacznej części regionów przepustowość instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych przekracza ilość wytwarzanych odpadów. Instalacji tych nie można zamknąć, chociażby dlatego, że zostały wybudowane ze środków unijnych, więc beneficjenci musieliby zwrócić poniesione na nie nakłady (nie wspominając o tym, że byłoby to nieracjonalne). Dokładanie więc kolejnych instalacji (spalarni) jest więc działaniem absolutnie nieracjonalnym. 5. Jeżeli Polska poważnie podchodzi do wspomnianych powyżej zobowiązań, to w roku 2020, w związku ze wzrostem selektywnej zbiórki do 50%, o ok. ¼ zmniejszy się ilość zmieszanych odpadów komunalnych. Kolejny istotny spadek będzie związany ze wzrostem zbierania i przetwarzania biomasy. Spalarnie nie będą więc miały czego spalać. 6. Projekt POIŚ w</p>
--	--	--	--	--

				<p>ogóle nie uwzględnia faktu, że ilość odpadów komunalnych w Polsce, zapewne w związku z emigracją zarobkową i kryzysem demograficznym, corocznie się zmniejsza. 7. Przy takim kształcie POIŚ Polska bezpowrotnie traci szanse, np. na wzrost zatrudnienia, związane z rozwojem systemu recyklingu odpadów. Szacuje się, że recykling daje dziesięciokrotnie większe zatrudnienie niż spalanie, przy tej samej ilości przetwarzanych odpadów komunalnych (gdyż recykling to cały ciąg przedsięwzięć związanych z odpadem, począwszy od selektywnego zbierania, sortowania, transportu do zakładu recyklingu, transport wyrobu z recyklingu, np. granulatu, po wytworzenie gotowego produktu). 8. Wykorzystanie surowców pochodzących z recyklingu zmniejsza zależność Polski od importu surowców, w tym surowców energetycznych. Realizacja przedsięwzięć w zakresie termicznego unieszkodliwiania odpadów (spalarni) jest sprzeczna z ww. zobowiązaniami oraz z celami POIŚ w zakresie gospodarki odpadami (występuje więc wewnętrzna sprzeczność w obrębie programu). Ewentualna realizacja tych inwestycji przyczyni się do zmniejszenia ilości odpadów zbieranych selektywnie (spala się odpady zmieszane). Już obecnie w wielu miastach, w których mają być realizowane projekty „spalarniowe”, doszło do znacznego ograniczenia selektywnej zbiórki (zapewne aby zapewnić odpowiednią ilość odpadów do spalania), przykładowo w Białymstoku nie prowadzi się selektywnej zbiórki makulatury i tworzyw sztucznych. Przy bardzo ambitnych celach w zakresie selektywnej zbiórki i recyklingu i mocno ograniczonych środkach finansowych na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami, nie należy przeznaczać ogromnych kwot na instalacje do spalania odpadów. Przykładowo w</p>
--	--	--	--	---

					Małopolsce zaplanowano wydatkowanie 250 mln euro na 2 spalarnie przy 25 mln na wszystkie pozostałe inwestycje wz. wszystkich rodzajów odpadów. Nawet Minister Środowiska stwierdził (patrz: http://bit.ly/18X6mGW), że w niektórych województwach plany nie przystają do rzeczywistości, bo np. w regionach produkuje się określoną ilość odpadów, a istniejące obecnie instalacje już mają trzy razy większą moc przerobową. W takiej sytuacji gminy nie mogą się angażować w nowe inwestycje, bo sortownie czy spalarnie, które zbudują, mogą w przyszłości zbankrutować. I trzeba będzie zwrócić dotację na budowę.	
241.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Plan finansowy programu	170	Zbyt niska naszym zdaniem kwota przeznaczona na I oś priorytetową w stosunku do realnych potrzeb	Z uwagi na fakt, iż zobowiązania wynikające z Pakietu energetyczno-klimatycznego oraz dyrektyw nakazujących by po 2018 roku budynki zajmowane przez władze publiczne bądź będące ich własnością odpowiadały standardom budynku o niemal zerowym zużyciu energii, przypadają w okresie aktualnej perspektywy, planowane środki w wysokości 1,263 mld na całą I Oś priorytetową są niewystarczające	Uwaga uwzględniona. Planuje się wprowadzenie zmian na kolejnym etapie aktualizacji projektu Programu Operacyjnego.
242.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Plan finansowy programu	150	dotyczy tabeli 4.3, 4.4 - Brak określenia waluty	Błąd techniczny/uwaga redakcyjna	Uwaga uwzględniona.